

EUROOPA KONTROLLIKODA

Eriaruanne nr 11

2013

ÕIGETE **KOGURAHVATULU** ANDMETE SAAMINE:
STRUKTUREERITUM JA SIHIPÄRASEM LÄHENEMISVIIS
MUUDAKS KOMISJONI KONTROLLI MÕJUSAMAKS

ET

Eriaruanne nr 11 // 2013

ÕIGETE KOGURAHVATULU ANDMETE SAAMINE: STRUKTUREERITUM JA SIHIPÄRASEM LÄHENEMISVIIS MUUDAKS KOMISJONI KONTROLLI MÕJUSAMAKS

(vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 287 lõike 4 teisele lõigule)

EUROOPA KONTROLLIKODA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel +352 4398-1
Faks +352 4398-46410
E-post: eca-info@eca.europa.eu
Internet: <http://eca.europa.eu>

Eriaruanne nr 11 // 2013

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saab internetist Euroopa serverist (<http://europa.eu>).

Kataloogimisandmed on väljaande lõpus.
Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2013

ISBN 978-92-9241-407-8
doi:10.2865/36455

© Euroopa Liit, 2013
Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

Printed in Luxembourg

SISUKORD

Punktid

LÜHENDID

MÕISTED

I–VIII KOKKUVÕTE

1–17 SISSEJUHATUS

10–17 OMAVAHENDITE ARVESTAMISEKS KASUTATAVATE KOGURAHVATULU ANDMETE KONTROLLIMINE KOMISJONI POOLT

10–11 KOMISJONISESED ÜLESANDED JA KOGURAHVATULU KOMITEE ROLL

12–13 KONTROLLIMINE

14–17 ARUANDLUSNÕUDED

18–23 AUDITI ULATUS, LÄHENEMISVIIS JA METOODIKA

24–92 TÄHELEPANEKUD

24 KOMISJONI KONTROLL PARANDAB EELDATAVALT LIIKMESRIIKIDE KOGURAHVATULU ANDMETE KVALITEETI, KUID ...

25 KONTROLL EI OLNUD PIISAVALT STRUKTUREERITUD JA SIHIPÄRANE, SEST ...

26–36 ... EUROSTAT EI KAVANDANUD OMA TÖÖD EGA MÄÄRANUD SELLE PRIORITEETE ASJAKOHASELT

31–32 KOGURAHVATULU KOMPONENTIDE RISKIHINDAMIST POLE ASJAKOHASELT TEOSTATUD

33–36 TASUVUSANALÜÜSI EI TEHTUD NÕUETEKOHASELT

37–46 ... EUROSTAT EI KOHALDANUD LIIKMESRIIKIDE KONTROLLIMISEL ÜHETAOLIST LÄHENEMISVIISI

39 KOGURAHVATULU NIMISTU HINDAMISE KÜSIMUSTIKULE TUGINEVAT KONTROLI EI DOKUMENTEERITUD ASJAKOHASELT

40–42 PUUDUSED OTSESE KONTROLI TEOSTAMISEL

43–44 KRITERIUMIDE PUUDUMINE RIIGIPÕHISTE ERIRESERVATSIOONIDE KEHTESTAMISEKS

45–46 VALDKONNAÜLESED ERIRESERVATSIOONID ON KEHTESTATUD MITTEASJAKOHASELT

47–67 ... EUROSTAT EI TEGUTSENUD PIISAVALT LIIKMESRIIKIDE TASANDIL

48–56 EUROSTAT KONTROLLIB KOGURAHVATULU NIMISTUID PIIRATUD ULATUSES

57–64 PROBLEEMID SEOSSES ESA95 JÄRGIMISEGA JA RAHVAMAJANDUSE ARVEPIDAMISE STATISTILISTE HINNANGUTE KVALITEEDIGA, MIDA EUROSTAT EI TUVASTANUD

65–67 SIHIPÄRASEM KONTROLL MÕJUTAKS LIIKMESRIIKIDE MAKSETE SUHTELIST SUURUST

68–76 ... EUROSTAT LÕPETAS OMA KONTROLLITSÜKLI HILJA

71–73 ÜLDISTE RESERVATSIOONIDE LIIGNE KASUTAMINE

74–76 SUURI MUUDATUSI POLE PIISAVALT UURITUD

77–92 ... EUROSTATI KONTROLLIDEST EI ANTUD ASJAKOHASELT ARU

79–82 EUROSTATI HINDAMISARUANDED LIIKMESRIIKIDE KOGURAHVATULU KOHTA EI OLNUD ALATI TÄIELIKUD, LÄBIPAISTVAD EGA JÄRJEPIDEVAD

83–87 KOGURAHVATULU KOMITEE IGA-AASTASED ARVAMUSED EI OLE ÕIGUSAKTIDEGA KOOSKÕLAS JA INFORMATIIVSED

88–90 EELARVE PEADIREKTORAADI AASTA TEGEVUSARUANNETES ESITATI AINULT OSALINE HINNANG

91–92 EUROSTATI AASTA TEGEVUSARUANNETES ESITATI AINULT OSALINE HINNANG

93–98 JÄRELDUSED JA SOOVITUSED

I LISA. KOGURAHVATULUL PÕHINEVAD OMAVAHENDID LIIKMESRIIGITI AASTATEL 2002, 2007 JA 2010

II LISA. KOGURAHVATULUL PÕHINEVATE OMAVAHENDITE ARVUTAMINE

III LISA. LIIKMESRIIKIDE KOGURAHVATULU NIMISTUTE KONTROLLIMINE KOMISJONI POOLT

IV LISA. KONTROLLIKOJA AUDITI LÄHENEMISVIISI JA METOODIKA ÜLEVAADE

V LISA. KONTROLLIKOJA KONTROLLIMUDEL

- VI LISA. KONTROLLIKOJA KASUTATUD RISKIHINDAMISE MAATRIKS**
- VII LISA. KONTROLLIKOJA RISKIHINDAMINE**
- VIII LISA. KONTROLLIKOJA TASUVUSANALÜÜS**
- IX LISA. KOMISJONI POOLT ELI 25 LIIKMESRIIGI SUHTES KEHTESTATUD RIIGIPÕHISED RESERVATSIOONID**

KOMISJONI VASTUS

LÜHENDID

COSO: Treadway Komisjoni Sponsororganisatsioonide Komitee

ESA95: Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteem

FISIM: kaudselt mõõdetavad finantsvahendusteenused

KTKTI: kodumajapidamisi teenindavad kasumitaotluseta institutsioonid

NACE (Rev. 1): Euroopa Ühenduse majanduse tegevusalade statistiline klassifikaator („Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés Européennes”). „Rev. 1” oli vaatlusalustel aastatel (2002–2007) kehtinud raamistik.

SKP: sisemajanduse koguprodukt

MÕISTED

Hindamisaruanded: Eurostati hinnangud liikmesriikide kogurahvatulu andmete kvaliteedile. Hinnangute aluseks olevad komponendid koostatakse vastavalt kogurahvatulu nimistule.

Kogurahvatulu: kogurahvatulu on SKP miinus esmane tulu (sh hüvitised töötajatele, maksud ning tootmis- ja impordisubsiidiumid ja omanditulu), mille residendist üksused maksavad mitteresidendist üksustele, pluss esmane tulu, mida residendist üksused saavad mitteresidendist üksustelt.

Kogurahvatulu andmete muutmine: kogurahvatulu andmete ajakohastamine, mille põhjuseks on vigade parandamine, statistiliste andmete ajakohastamine, võrdlus- või baasaasta muutmine või rahvamajanduse arvepidamise mõistelise raamistiku (näiteks NACE Rev. 2) muutmine. Kaht viimast olukorda loetakse vastavalt kas **suurteks korralisteks muudatusteks** (või **võrdlusnäitajate muudatusteks**) või **suurteks juhuslikeks muudatusteks**.

Kogurahvatulu komitee: liikmesriikide esindajatest koosnev komitee, mida juhib Eurostat ja mis abistab komisjoni tema kontrollimistöös.

Kogurahvatulu komitee arvamus: arvamus, mille kogurahvatulu komitee avaldab kord aastas omavahendite arvestamiseks kasutatavate liikmesriikide kogurahvatulu andmete asjakohasuse kohta.

Kogurahvatulu kvaliteediaruanne (-aruanded): kogurahvatulu küsimustikule lisatakse aruanne, milles näidatakse, kuidas koondnäitaja saadakse, ja milles kirjeldatakse kõiki peamisi muudatusi menetlustes ja põhistatistikas võrreldes eelmiste aastatega.

Kogurahvatulu küsimustik(ud): kogurahvatulu koondnäitaja ja selle komponentide andmed, mida liikmesriigid esitavad kord aastas omavahendite arvestamiseks.

Kogurahvatulu nimistu: liikmesriikide poolt erinevate kogurahvatulu komponentide statistiliseks hindamiseks kasutatavate menetluste (meetodite) ja põhistatistika (allikate) kirjeldus.

Kogurahvatulu nimistu hindamise küsimustik: kogurahvatulu nimistu hindamise küsimustik on peamine töövahend, mida Eurostat kasutab selleks, et kontrollida kogurahvatulu nimistu vastavust ESA95-le.

Kogurahvatulu reservatsioonid: nendest teatab komisjon (või erandkorras liikmesriigid) selleks, et võimaldada liikmesriikide mõne konkreetse aasta kogurahvatulu andmeid muuta pärast õigusaktides ette nähtud nelja aasta pikkust tähtaega. **Üldised reservatsioonid** hõlmavad liikmesriigi kõiki kogurahvatulu komponentide koostamist, samas kui (riigipõhised või valdkonnaülesed) **erireservatsioonid** hõlmavad eraldiseisvate kogurahvatulu komponentide statistilist hindamist.

Komisjonisisesed ülesanded: kogurahvatulul põhinevate omavahendite haldamisega seoses on tulude sissenõudmisega tegelev eelarvehaldamise käsutaja eelarve peadirektoraat. Seevastu liikmesriikide esitatud omavahendite arvestamiseks kasutatavaid kogurahvatulu andmeid kontrollib Eurostat.

Mõisteid „eelarve peadirektoraat“ ja „Eurostat“ kasutatakse siis, kui viidatakse vastava komisjoni talituse tööle. Kui viidatakse nii eelarve peadirektoraadi kui ka Eurostati tööle või komisjonile üldiselt, kasutatakse mõistet „komisjon“.

Otsene kontroll: kontrollimeetod, mille Eurostat võttis kasutusele 2007. aastal, et kindlaks teha, kas kogurahvatulu nimistus esitatud allikate ja meetodite kirjeldus kajastab tegelikult kasutatud koostamise tava.

Põhjalik kontroll: seda mõistet kasutatakse kontrollikoja testide koht, vastandina otsesele kontrollile, mis viitab komisjoni tegevusele. Need mõisted on sarnased, kuid põhjaliku kontrolli ulatus ja eesmärgid on otsese kontrolliga omadest laiemad.

SKP: SKP on residendist tootmisüksuste (majandusterritooriumil) tootmistegevuse lõpptulemus ja seda võib määratleda kolmel järgmisel viisil:

- a) **tootmispõhine lähenemisviis:** eri institutsiooniliste sektorite (mittefinantsettevõtted, finantsinstitutsioonid, valitsemissektor, kodumajapidamised ja kodumajapidamisi teenindavad kasumitaotluseta institutsioonid) või eri majandusharude kogulisandväärtuse summa pluss maksud miinus tootesubsiidiumid;
- b) **kulupõhine lähenemisviis:** residendist institutsionaalsete üksuste kaupade ja teenuste lõppkasutuse (tegeliku lõpptarbimise ja kapitali kogumahutuse) summa pluss kaupade ja teenuste eksport miinus import;
- c) **tulupõhine lähenemisviis:** kogumajanduse tulukonto kasutuse summa (hüvitised töötajatele, maksud tootmiselt ja impordilt miinus subsiidiumid, kogu äritegevuse ülejääk ja kogumajanduse segatulu).

KOKKUVÕTE

I.

Liikmesriikide kogurahvatulu on aluseks ELi eelarve kõige olulisema tulude osa arvestusele. Sellest allikast saadud tulud on suurenenud ligikaudu 50%-lt eelarves 2002. aastal (46 miljardit eurot) 70%-ni 2012. aastal (98 miljardit eurot).

II.

Kogurahvatulu on makromajanduslik koondnäitaja, mille koostamise protsess peaks vastama ESA95-le. Komisjon kontrollib liikmesriikide esitatud kogurahvatulu andmeid tagamaks, et nende maksed ELi eelarvesse on õiged. Kogurahvatulu komitee aitab komisjonil kontrolli läbi viia.

III.

Kontrollikoja auditis uuriti, kui mõjusalt oli komisjon kontrollinud omavahendite arvestamiseks kasutatud aastate 2002–2007 kohta kogutud kogurahvatulu andmeid. Sellised andmed muutusid lõplikeks 2012. aastal. Auditis määrati kindlaks kogurahvatulu andmete koostamisega seotud riskid ja hinnati komisjoni töö kvaliteeti nende riskide hindamisel.

IV.

Kontrollikoja audiitorid rakendasid komisjoniga võrreldes struktureeritumat kontrollimist, keskendudes piiratud arvule kesksetele ja kõige rohkem riske sisaldavatele komponentidele. Kui komisjon rakendaks sarnast lähenemisviisi, ei nõuaks see nende Eurostati töötajate arvu suurendamist, kes tegelevad omavahendite arvestamiseks kasutatavate kogurahvatulu andmete kontrollimisega.

V.

Komisjon lõpetas kontrollitsükli 2012. aasta jaanuaris. Liigselt kasutati üldisi reservatsioone ja komisjon ei uurinud piisavalt suuri muudatusi, mida liikmesriigid tegid 2008. ja 2011. aasta vahel.

KOKKUVÕTE

VI.

Võib eeldada, et komisjoni kontrolli tulemusel liikmesriikide kogurahvatulu andmete kvaliteet paraneb. Kontrollikoda leiab siiski, et kontroll ei olnud piisavalt struktureeritud ja sihipärane, ning seda järgmistel põhjustel:

- a) **kontrolli strateegia/lähenemisviis:** komisjon ei kavandanud oma tööd ega määranud prioriteete asjakohasel viisil, sest riske ei hinnatud piisavalt,
- b) **kontrolli protsess:** liikmesriikides kontrolli tegemisel ei kohaldanud komisjon järjekindlat lähenemisviisi, mille tagajärjeks on eelkõige puudused otsese kontrolli tulemustes ja riigipõhiste erireservatsioonide kehtestamise kriteeriumide puudumine, ning komisjon ei teinud kõnealusel tasandil piisavalt kontrolle,
- c) **aruandlus:** kontrollidest pole asjakohaselt aru antud.

VII.

Kontrollikoja auditiga leiti juhtumeid, kus kalduti ESA95-st olulisel määral kõrvale, samuti kogurahvatulu statistiliste hinnangute puudulikkust nende usaldusväärsuse, võrreldavuse ja ammendavuse mõttes, mida komisjon ei olnud avastanud.

VIII.

Eelkõige soovitab kontrollikoda järgmist:

- a) komisjon peaks tööd kavandama ning eesmärgid tähtsuse järjekorda seadma struktureeritud ja ametlikul viisil, lühendama kontrollitsükli kestust ja piirama üldiste reservatsioonide kasutamist;
- b) komisjon peaks riskianalüüsi alusel sihipärasemalt kontrollima olulisi ja riski sisaldavaid kogurahvatulu komponente, pöörates erilist tähelepanu kogurahvatulu ammendavusele, võimaluse korral hindama oma leidude võimalikku mõju või riski sisaldavat summat ning määrama erireservatsioonide kehtestamisele olulisuse kriteeriumid;
- c) liikmesriikide kogurahvatulu hindamisaruanded peaksid sisaldama täielikumat, läbipaistvamat ja järjepidevamat ülevaadet komisjoni kontrolli tulemustest; kogurahvatulu komitee iga-aastased arvamused peaksid i) sisaldama selget hinnangut selle kohta, kas liikmesriikide kogurahvatulu andmed on asjakohased omavahendite arvestamiseks, ii) vastama rahvamajanduse kogutulu määrase nõuetele ja iii) leidma asjakohast kasutamist eelarvemenetluses, nagu on sätestatud omavahendite määruhes; eelarve peadirektoraadi ja Eurostati aasta tegevusaruanded peaksid andma õige ja õiglase ülevaate liikmesriikide kogurahvatulu andmete kontrollimise ning kogurahvatulul põhinevate omavahendite haldamise kohta.

SISSEJUHATUS

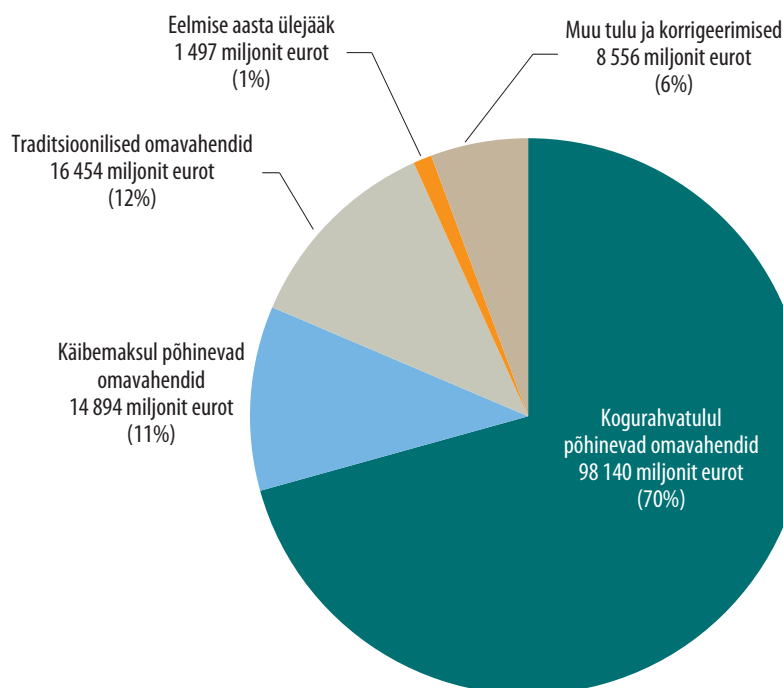
1. ELi eelarvet rahastatakse omavahenditest ja muudest tuludest. Omavahendeid on kolme liiki¹: traditsioonilised omavahendid (impordilt kogutud tollimaksud ja suhkrutootmismaks), omavahendid, mis arvestatakse liikmesriikide kogutava käibemaksu alusel, ja liikmesriikide kogurahvatulul põhinevad omavahendid. **Joonisel 1** on näidatud ELi 2012. aasta tulude eelarve. Kogurahvatulul põhinevad omavahendid² on selle peamine allikas.
2. Kogurahvatulul põhinevate sissenõutavate omavahendite summa on summa, mis on vajalik pärast traditsiooniliste omavahendite, käibemaksul põhinevate omavahendite ja muu tulu kogusumma väljaarvutamist eelarve tasakaalustamiseks. See kogutakse igalt liikmesriigilt vastavalt riigi kogurahvatulule. **I lisas** on antud ülevaade iga liikmesriigi kogurahvatulul põhinevate omavahendite makse kohta kolmel võrdlusaastal: 2002, 2007 ja 2010.

¹ Nõukogu 7. juuni 2007. aasta otsus 2007/436/EÜ, Euratom, Euroopa ühenduste omavahendite süsteemi kohta (ELT L 163, 23.6.2007, lk 17) (omavahendite otsus) ja nõukogu 22. mai 2000. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 1150/2000, millega rakendatakse ühenduste omavahendite süsteemi käsitlev otsus 94/728/EÜ, Euratom (EÜT L 130, 31.5.2000, lk 1), muudetud (omavahendite määrus).

² Need hõlmavad eelarve peatükke 14 „Kogurahvatulu” ja 32 „Kogurahvatulu saldod”.

JOONIS 1

ELi TULUD EELARVEAASTAL 2012

Allikas: Euroopa Kontrollikoda (komisjoni finantsaruannete põhjal).

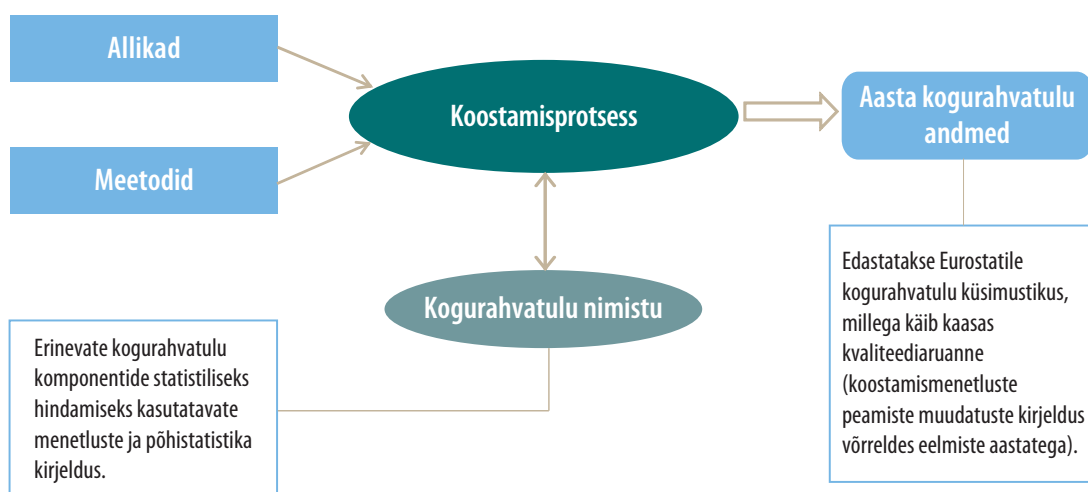
3. Igasugune kogurahvatulu suuremana (või väiksemana) deklareerimine mõne liikmesriigi poolt ei mõjuta küll kogurahvatulul põhinevate omavahendite üldist summat, kuid vähendab (või suurendab) muude liikmesriikide vastavaid makseid. **II lisas** on antud ülevaade kogurahvatulul põhinevate omavahendite arvestusest.
4. Kogurahvatulu andmed on makromajanduslik koondnäitaja, mis tuleneb liikmesriikide statistilistest menetlustest. Käesolevas aruandes tutvustatakse kontrollikoja auditit omavahendite arvestamiseks kasutatavate kogurahvatulu andmete komisjonipoolse kontrollimise tulemuslikkuse kohta. Aruandes hinnatakse, mil määral olid paika pandud Eurostati kontrollitöö prioriteedid, kas selle käigus tehti kindlaks, kas liikmesriikide kogurahvatulu andmete kvaliteet vajab parandamist, ja kas sellest anti piisavalt aru. Oma eriaruandes nr 12/2012³ hindas kontrollikoda seda, kas komisjon ja Eurostat olid parandanud Euroopa usaldusväärse ja usutava statistika koostamise protsessi.
5. Kogurahvatulu arvestamine hõlmab suurt hulka erinevaid komponente, mida tuleb mõõta, kasutades parimaid kättesaadavaid statistilisi allikaid ja meetodeid. Selle koostamise kord peaks vastama Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemi (ESA95)⁴ nõuetele. See on keeruline protsess. **Joonisel 2** on näidatud rahvamajanduse arvepidamise koostamise protsess, millest saadakse kogurahvatulu andmed.

³ Eriaruanne nr 12/2012 „Kas komisjon ja Eurostat on parandanud usaldusväärse ja usutava Euroopa statistika koostamise protsessi?“ (<http://eca.europa.eu>).

⁴ Nõukogu 25. juuni 1996. aasta määrus (EÜ) nr 2223/96 ühenduses kasutatava Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemi kohta (EÜT L 310, 30.11.1996, lk 1), muudetud.

JOONIS 2

RAHVAMAJANDUSE ARVEPIDAMISE KOOSTAMISE PROTSESS

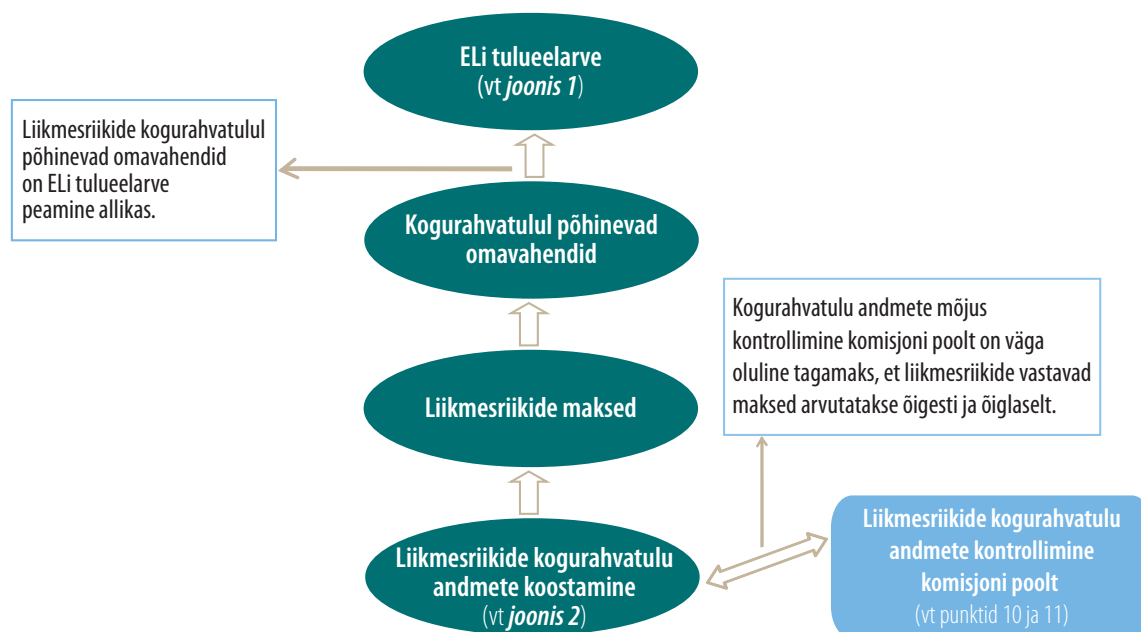
Allikas: Euroopa Kontrollikoda.

6. Kogurahvatulu andmed on paratamatult teatud määral ebatäpsed, sest kasutatakse hindamistehnikaid ja otsustust, kuid nende koostamine on seotud ka riskidega, mis tulenevad selliste allikate ja meetodite kasutamisest, mis ei pruugi mõõta asjakohaselt majandustegevust vastavalt ESA95 arvestuseeskirjadele⁵. Näiteks mittetäielike või vananenud allikate kasutamine vähendab rahvamajanduse arvepidamise kvaliteeti selle usaldusväärsuse, võrreldavuse ja ammendavuse mõttes.
7. **Joonisel 3** on näidatud seos kogurahvatulu andmete koostamise ja kogurahvatulul põhinevate omavahendite arvestuse vahel, tõstes esile komisjonipoolse kontrollimise protsessi tähtsuse korrektse arvestuse ning seega üksikute liikmesriikide maksete õiglase jaotuse seisukohalt.

⁵ Eriti need, mis on seotud tootmise, kulude ja tuludega, mis on olulised kogurahvatulu komponentide arvestamise seisukohast.

JOONIS 3

SEOS KOGURAHVATULU ANDMETE JA KOGURAHVATULUL PÕHINEVATE OMAVAHENDITE ARVESTUSE VAHEL

Allikas: Euroopa Kontrollikoda.

8. Rahvamajanduse kogutulu määru⁶ on sätestatud, et komisjon peab kontrollima liikmesriikide poolt kogurahvatulu arvutamiseks kasutatavaid allikaid ja meetodeid, mida tuleks hinnata usaldusväärsuse, võrreldavuse ja ammendavuse seisukohalt. Komisjon peaks seepärast läbi vaatama liikmesriikide poolt kogurahvatulu arvestamiseks kasutatavad menetlused, hindamaks, kas need vastavad ESA95-le. Kogurahvatulu andmete mõjus kontrollimine on õigluse tagamiseks väga tähtis.
9. Kogurahvatulu andmed ja rahvamajanduse arvepidamise statistika üldiselt on poliitikakujundajate jaoks tähtsad näitajad, mille alusel võtta vastu olulisi otsuseid eelarve ja rahapoliitika kohta. Lisaks kasutatakse sisemajanduse koguprodukti (SKP) ja/või kogurahvatulu koondnäitajaid muudel eesmärkidel, näiteks ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse⁷ raames ja ELi ühtekuuluvuse valdkonna kulude⁸ jaotamiseks liikmesriikide vahel.

OMAVAHENDITE ARVESTAMISEKS KASUTATAVATE KOGURAHVATULU ANDMETE KONTROLLIMINE KOMISJONI POOLT

KOMISJONISISESED ÜLESANDED JA KOGURAHVATULU KOMITEE ROLL

10. Kõigi omavahendite puhul on volitatud eelarvevahendite käsutaja eelarve peadirektoraat, kuid liikmesriikide esitatud omavahendite arvestamiseks kasutatavaid kogurahvatulu andmeid kontrollib Eurostat.
11. Komisjoni abistab kontrollimistöös kogurahvatulu komitee, kuhu kuuluvad liikmesriikide riiklike statistikaametite esindajad ja mida juhib Eurostat. Kõnealusel komiteel on nõuandvad volitused, sh võtta igal aastal vastu arvamus omavahendite arvestamiseks kasutatavate liikmesriikide kogurahvatulu andmete asjakohasuse kohta (vt punkt 15), väljendada seisukohti metoodiliste küsimuste ja ESA95 tõlgendamise kohta, selleks et parandada kogurahvatulu andmete koostamist.

⁶ Nõukogu 15. juuli 2003. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 1287/2003 rahvamajanduse kogutulu ühtlustamise kohta turuhindades (rahvamajanduse kogutulu määru) (ELT L 181, 19.7.2003, lk 1).

⁷ Vt ELi toimimise lepingu artikkel 126 ja nõukogu 25. mai 2009. aasta määrus (EÜ) nr 479/2009 Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust käsitleva protokolli kohaldamise kohta (ELT L 145, 10.6.2009, lk 1), muudetud.

⁸ Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni institutsioonidevaheline kokkulepe eelarvedistsipliini ja usaldusväärse finantsjuhtimise kohta (ELT C 139, 14.6.2006, lk 1).

KONTROLLIMINE

12. Komisjoni kontroll põhineb kontrolliraamistikul, mille on loonud Eurostat ja heaks kiitnud kogurahvatulu komitee. Aastate 2002–2010 kohta kogutud liikmesriikide kogurahvatulu andmete uurimisel tugineb kontrolliraamistik peamiselt liikmesriikide kogurahvatulu andmete („kogurahvatulu nimistud“) koostamise allikate ja meetodite kontrollimisele.
13. Töö hõlmab kogurahvatulu kõigi komponentide koostamist käsitlevate dokumentide kontrollimist, kasutades selleks kogurahvatulu nimistu hindamise küsimustikku (edaspidi „kõikehõlmav lähenemisviis“)⁹. Lisaks on alates 2007. aastast teostatud ka ühe või kahe kogurahvatulu komponendi otsest kontrolli. Selle lähenemisviisi abil soovib Eurostat kontrollida, kas kogurahvatulu nimistus esitatud allikate ja meetodite kirjeldus¹⁰ kajastab tegelikult kohaldatud koostamise praktikast, ilma et Eurostat ise sooritaks kogurahvatulu komponentide hinnangulist arvestamist. **III lisas** on esitatud liikmesriikide kogurahvatulu nimistute komisjonipoolse kontrolli tsükkel.

⁹ Kõnealune küsimustik sisaldab 265 üksikasjalikku küsimust.

¹⁰ See hõlmab ka komponentide arvestustabeleid, mis annavad kogurahvatulu koostamise protsessile arvulise mõõtmise.

¹¹ Vt rahvamajanduse kogutulu määrase artikli 5 lõike 2 punkt b.

ARUANDLUSNÕUDED

14. Kontrollitsükli lõpul koostab Eurostat hindamisaruanded, milles võtab kokku oma analüüsi liikmesriikide kogurahvatulu andmete kvaliteedi kohta ja esitab valdkonnad, mille puhul on parandamisruumi. Kõnealused aruanded esitatakse kogurahvatulu komiteele ja komisjon kasutab neid alusena erireservatsioonide kehtestamisel. Allolevas **selgituses** kirjeldatakse kogurahvatulu reservatsioone ja nende kasutamist.
15. Kogurahvatulu komitee vaatab läbi liikmesriikide poolt kord aastas esitatavad kogurahvatulu küsimustikud ja kvaliteediaruanded. Komitee avaldab omavahendeid silmas pidades arvamuse liikmesriikide rahvamajanduse kogutulu andmete usaldusväärsuse, võrreldavuse ja ammendavuse kohta, võttes arvesse tasuvuspõhimõtet¹¹.

16. Eelarve peadirektoraat arvestab kogurahvatulu komitee arvamust kogurahvatulul põhinevate omavahendite saldode korrigeerimisel. Ainult muudatused eelmiste aastate kogurahvatulu andmetes, mida käsitletakse kõnealuses arvamuses, saavad olla aluseks eelarve korrigeerimisele.
17. Vastavalt finantsmäärusele¹² annab volitatud eelarvevahendite käsutaja oma ülesannete täitmisest aru aasta tegevusaruande vormis. Finantsmääruse kohaselt tuleb aruandes võrrelda tegevuse tulemusi seatud eesmärkidega, esitada tegevusega seotud riskid, kirjeldada eraldatud vahendite kasutamist ning sisekontrollisüsteemi tõhusust ja mõjusust. Eelarve peadirektoraadi ja Eurostati aasta tegevusaruannetes antakse ülevaade kogurahvatulul põhinevate omavahendite haldamise kohta.

¹² Vt nõukogu 25. juuni 2002. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 (mis käsitleb Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust) artikli 60 lõige 7 (EÜT L 248, 16.9.2002, lk 1), muudetud.

SELGITUS

KOGURAHVATULU RESERVATSIOONID

Kogurahvatulu reservatsioonid on vahend, mis võimaldab kogurahvatulu teatud aasta andmeid muuta pärast õigusaktides ette nähtud nelja aasta pikkust tähtaega. Nende kehtestamisest teatab komisjon (või erandkorras liikmesriik) vastavalt omavahendite määruse artikli 10 lõikele 7.

Üldised reservatsioonid hõlmavad liikmesriigi kogurahvatulu kõigi komponentide koostamist ja neid on kasutatud peamiselt siis, kui kogurahvatulu nimistu hindamine võtab Eurostatil aega rohkem kui neli aastat. Kui Eurostat lõpetab kontrollimise, tühistatakse need reservatsioonid ja asendatakse erireservatsioonidega.

Erireservatsioonid hõlmavad hinnangut kogurahvatulu eraldiseisvatele komponentidele. Need reservatsioonid kehtestatakse mõne liikmesriigi suhtes ja tühistatakse juhul, kui Eurostat kinnitab, et riiklikud statistikaametid on teinud nõutud parandused rahvamajanduse arvepidamise koostamise menetlustes.

AUDITI ULATUS, LÄHENEMISVIIS JA METOODIKA

18. Kontrollikoja auditiga uuriti, kas komisjon oli kontrollinud omavahendite arvestamiseks kasutatud kogurahvatulu andmeid struktureeritult ja sihipäraselt. Audit hõlmas ELi 25 liikmesriigi¹³ aastate 2002–2007¹⁴ kohta kogutud kogurahvatulu andmete kontrollimist komisjoni poolt, keskendudes Eurostati-poolsele kogurahvatulu nimistute kontrollimisele. Kõnealune kontrollitsükkel lõpetati 2012. aasta jaanuaris.

¹³ ELi 10 liikmesriigi kogurahvatulu andmed hõlmavad ainult aastaid 2004–2007. Eurostat lõpetas Bulgaaria ja Rumeenia kogurahvatulu kontrollimise alles 2013. aasta jaanuaris, seega jäid need liikmesriigid auditist välja.

19. Kontrollikoda hindas järgmist kolme küsimust.

- Kas Eurostat kavandas asjakohaselt oma kontrollimistööd ja määras selle prioriteetidid?
- Kas Eurostat uuris mõjusalt kogurahvatulu andmete kvaliteeti nende usaldusväärsuse, võrreldavuse ja ammendavuse mõttes?
- Kas Eurostati kontrollist anti asjakohaselt aru (täielikkuse, läbipaistvuse ja järjekindluse mõttes)?

¹⁴ Aastate 2008–2010 kogurahvatulu andmed jäeti kontrollikoja auditist välja, sest nende koostamine polnud auditi alguse ajaks lõpetatud.

¹⁵ Treadway Komisjoni Sponsororganisatsioonide Komitee (COSO) raamistik, mida komisjon kasutab oma järelevalve- ja kontrollisüsteemide eeskujuna.

20. Audit keskendus Eurostati kontrollimistööle (vt punkt 30). Kontrollikoda vaatas läbi kümnest liikmesriigist koosneva valimi dokumendid (vt **I lisa**). Neist viies liikmesriigis tegi kontrollikoda kohapealseid kontrollkäike. Ülevaade auditi lähenemisviisi ja metoodika kohta on esitatud **IV lisas**.

¹⁶ Seda mõistet kasutatakse kontrollikoja teostatud uurimistele viidates, vastandina otsesele kontrollile, mis viitab komisjoni tehtavale tööle. Need mõisted on sarnased, kuid põhjaliku kontrolli ulatus ja eesmärgid on otsese kontrolliga võrreldes laiemad. Kumbki kontrollimenetlus ei hõlma kogurahvatulu komponentide omapoolset hindamist.

21. Kriteeriumid, mille alusel auditis hinnati komisjoni töö kvaliteeti, põhinevad kontrollikorra heal taval, mille kontrollikoda on koostanud, võttes arvesse ELi eeskirju ja asjassepuutuvaid sisekontrolli põhimõtteid¹⁵.

22. Kõnealune hea tava sisaldab eelkõige järgmist:

- o kvalitatiivne riskihindamine ja tasuvusanalüüs kontrolliprioriteetide määramisel ja kavandamisel,
- o valitud riskiga seonduvate ja kogurahvatulu oluliste komponentide põhjalik kontroll¹⁶,
- o tehtud kontrolli aruandluse täielikkus, läbipaistvus ja järjepidevus.

- 23.** Üksikasjalikumalt on neid kirjeldatud konsolideeritud raamistikus „Kontrollikoja kontrollimudel” (vt **V lisa**).

TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI KONTROLL PARANDAB EELDATAVALT LIIKMESRIIKIDE KOGURAHVATULU ANDMETE KVALITEETI, KUID ...

24. Komisjon külastas EU-25 liikmesriike ja analüüsis nende kogurahvatulu nimistuid alates 2007. aasta algusest kuni 2012. aasta alguseni. Töö põhjal esitati arvukalt erireservatsioone, mis eeldatavalt parandab liikmesriikide kogurahvatulu andmete kvaliteeti.

¹⁷ Vt rahvamajanduse kogutulu määrase artikli 5 lõike 2 punkt b.

KONTROLL EI OLNUD PIISAVALT STRUKTUREERITUD JA SIHIPÄRANE, SEST ...

25. Järgmised tähelepanekud tulenevad hea tava kasutamisest kontrollikoja poolt kogurahvatulu andmete kontrollimisel (vt punktid 21–23). Need esitatakse kontrolli strateegia/lähenemisviisi, kontrolli protsessi ja aruandlusena.

... EUROSTAT EI KAVANDANUD OMA TÖÖD EGA MÄÄRANUD SELLE PRIORITEETE ASJAKOHASELT

26. Edukas kontrollimetoodika eeldab kavandamist, tagamaks, et Eurostat ressursid suunatakse kõige prioriteetsematesse valdkondadesse. See on eriti tähtis sellise väga keerulise statistikavaldkonna puhul, nagu rahvamajanduse arvepidamine, kus olemasolevate ressursside piiratuse tõttu ei ole võimalik anda kõikehõlmava lähenemisviisi alusel adekvaatset hinnangut statistika koostamise protsessile.
27. Kontrollikoda kasutas sihipärast lähenemisviisi, mille kohaselt põhinevad prioriteetsete kontrollitavate valdkondade valikukriteeriumid rahvamajanduse arvepidamise kvalitatiivsel riskihindamisel (vt punktid 31 ja 32) ja tasuvusanalüüsil (vt punktid 33–36).
28. Kontrollikoda on arvamusel, et komisjon ei kavandanud asjakohaselt liikmesriikide kogurahvatulu andmete kontrollimist ega määranud asjakohaselt selle prioriteete, kohaldades tasuvuspõhimõtet, mis arvestaks iga kogurahvatulu komponendi olulisust ja komponendi koostamisega seonduva riski kvalitatiivset hindamist. Eurostat ei andnud kogurahvatulu komiteele selgelt ja õigeaegselt aru juhtudest, mille puhul eeldatakse tasuvuspõhimõtte kohaldamist¹⁷.

- 29.** 2011. aasta augustis väljendas ka Eurostati siseauditi osakond¹⁸ muret riski mitteamvestamise pärast kontrolli kavandamisel. Siseauditi üksus soovitas rakendada kavandamiseks riskihindamise maatriksit, sh komponentide valikut otseseks kontrolliks ning liikmesriikide ja eri ajaperioodide probleemide võrdlevat analüüsi. 2013. aasta septembriks ei olnud seda soovitus järgitud.
- 30.** Selleks et näidata, kas kontrollikoja sihipärane lähenemisviis annaks komisjoni kontrollisüsteemile mõjususe seisukohalt lisandväärtust, võrdles kontrollikoda Eurostati kontrolli tulemusi enda poolt kümnes liikmesriigis tehtud auditeerimistöö tulemustega, nagu on kirjeldatud järgnevates punktides (vt punktid 37–76).

¹⁸ Siseauditi üksus.

KOGURAHVATULU KOMPONENTIDE RISKIHINDAMIST POLE ASJAKOHALELT TEOSTATUD

- 31.** Kontrollikoda teostas kümne valitud liikmesriigi kvalitatiivse riskihindamise, mis põhines peamiselt kogurahvatulu nimistutes sisalduval allikate ja meetodite kvalitatiivsel kirjeldusel. Tuvastati need kogurahvatulu komponendid, mille koostamise puhul oli ESA95 mittejärgimise risk suurem.
- 32.** Riskihindamise maatriks ja selle kohaldamise tulemused on esitatud vastavalt **VI ja VII lisas**. Eurostat sellist struktureeritud tööd ei teostanud.

TASUVUSANALÜÜSI EI TEHTUD NÕUETEKOHALELT

- 33.** Oma auditi kavandamiseks ja selle prioriteetide määramiseks viis kontrollikoda läbi tasuvusanalüüsi. See põhines kvalitatiivsel riskihindamisel, milles arvestati ka kogurahvatulu komponentide suhtelist osakaalu kogumajanduses. Tulemused on esitatud **VIII lisas**.

- 34.** Sellest tulenev riski suuruse näitaja seab tähtsuse järjekorda iga liikmesriigis kontrollitavad kogurahvatulu komponendid ja võimaldab ajaliselt võrdlusi iga liikmesriigi kohta ja/või liikmesriikide vahel. Seega valis kontrollikoda kogurahvatulu komponendid välja põhjalikuks kontrollimiseks ja/või dokumentide kontrollimiseks liikmesriikides. Kontrollikoda leidis, et Eurostat viis kümnes valitud liikmesriigis läbi ainult ühe sellise kogurahvatulu komponendi otsese kontrolli, mis vastavalt kontrollikoja tasuvusanalüüsile oli riski suuruse kõrgeima näitajaga¹⁹.
- 35.** Kontrollikoda võrdles oma tasuvusanalüüsi tulemusi nende kogurahvatulu komponentidega, mille suhtes pidas Eurostat vajalikuks „meetmeid A“²⁰, millel võib olla oluline mõju kogurahvatulu arvestamisele, ja kõigi nende osadega, mille kohta tegi Eurostat kümnes vaatlusaluses liikmesriigis otsekontrolli.
- 36.** Võrdlev analüüs tõi välja, et Poola kontrollimisel käsitles Eurostat ainult kõige olulisemaid ja kõige suurema riskiga seonduvaid kogurahvatulu komponente. Ülejäänud üheksas valitud liikmesriigis ei nõudnud Eurostat koostamise protsessi parandamist ja/või selgitamist ega teostanud otsest kontrolli järgmises neljas olulises valdkonnas (ületavad riskinäitaja väärtuse võrdluskünnise 5):
- tootmine NACE D (Rev. 1), mis moodustab 12–21% nende riikide kogurahvatulust,
 - hulgi- ja jaemüük, parandus NACE G (Rev. 1)²¹, mis moodustab 10–12% nende riikide kogurahvatulust,
 - kinnisvara, väljaüürimine ja äritegevus NACE K (Rev. 1)²², mis moodustab 14–18% nende riikide kogurahvatulust, ning
 - maksud miinus tootesubsiidiumid²³, mis moodustab 10–13% nende riikide kogurahvatulust.

¹⁹ Belgias kinnisvara, väljaüürimise ja äritegevuse NACE K (Rev. 1) koostamine.

²⁰ Sellised meetmed on seotud statistiliste meetodite parandamisega, ammendavamate ja ajakohastatud allikatega ning meetmetega ESA95 järgimiseks. Meetmed B, C, D ja E, samuti läbilõikelised teemad (millest ei teatatud meetmete A all) jäid kõnealusest analüüsist välja.

²¹ Belgia, Saksamaa, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia, Madalmaad ja Austria.

²² Hispaania, Itaalia, Austria ja Rootsi.

²³ Belgia, Prantsusmaa, Itaalia, Madalmaad, Austria, Rootsi ja Ühendkuningriik.

... EUROSTAT EI KOHALDANUD LIIKMESRIIKIDE KONTROLLIMISEL ÜHETAOLIST LÄHENEMISVIISI

- 37.** Komisjoni raamistiku aluseks olevate kontrollimenetluste kohaldamine peaks tagama liikmesriikide ühetaolise käsitlemise Eurostati kontrollide intensiivsuse ja üksikasjalikkuse aspektist.
- 38.** Läbi vaadati ka kümne valitud liikmesriigi kogurahvatulu nimistute kontrollimine Eurostati poolt ja kontrollikoda leidis, et Eurostat ei olnud liikmesriikides oma kontrollimenetlusi ühetaoliselt kohaldanud.

²⁴ Poola ja Ühendkuningriigi puhul ei olnud vastatud rohkem kui 20 küsimusele.

²⁵ Belgia, Prantsusmaa, Itaalia ja Madalmaade puhul ei sisaldanud vastused piisavalt andmeid.

²⁶ Belgia, Prantsusmaa, Itaalia ja Madalmaad.

²⁷ Belgia, Hispaania, Itaalia ja Madalmaad.

KOGURAHVATULU NIMISTU HINDAMISE KÜSIMUSTIKULE TUGINEVAT KONTROLLI EI DOKUMENTEERITUD ASJAKOHASELT

- 39.** Eurostati kontrollimistöö ei olnud piisavalt dokumenteeritud. See ei võimaldanud kontrollikojal täielikult hinnata, kas komisjoni kontrollimenetlusi oli liikmesriikides ühetaoliselt kohaldatud ja kas komisjon oli juhtimisalast järelevalvet teinud nõuetekohaselt:
- o mõned kogurahvatulu nimistu hindamise küsimustiku küsimused olid jäänud vastamata²⁴,
 - o kogurahvatulu nimistu hindamise küsimustiku vastuste üksikasjalikkuse tase erines²⁵,
 - o alati ei olnud võimalik selgelt seostada kogurahvatulu nimistu hindamise küsimustikku ja Eurostati aruannetes esitatud vajalikke meetmeid²⁶,
 - o polnud võimalik uurida, kuidas Eurostat oli jälginud vajalike meetmete võtmist juhtudel, kui teostatud töö registrit ei olnud ajakohastatud ja/või kui see polnud piisavalt üksikasjalik²⁷.

PUUDUSED OTSESE KONTROLLI TEOSTAMISEL

- 40.** Kogurahvatulu komitee vastu võetud suunised sisaldavad mitut üldist kriteeriumi, mille alusel valida kogurahvatulu komponente otseseks kontrolliks²⁸. Siiski pole antud suuniseid nende kriteeriumide kohaldamiseks. Eurostat valis liikmesriikides analüüsitavaid valdkonnad välja erineval alusel ja seega ei kohaldatud ühetaolist lähenemisviisi.
- 41.** Kümnest kontrollitud liikmesriigist kaheksas²⁹ puudusid tõendid selle kohta, et Eurostat oli üle kontrollinud valitud komponentide hindamiseks kasutatavate sisendandmete kontrolli riiklike statistikaametite poolt. See tekitab kahtlusi selle kohta, kas Eurostat hindas neis liikmesriikides rahvamajanduse arvepidamise järelevalve- ja kontrollisüsteeme asjakohaselt.
- 42.** Õiguslik alus, mille põhjal Eurostat tegi otsest kontrolli, oli rahvamajanduse kogutulu määrus³⁰. Arvestades otsest kontrolli eesmärgi ja ulatust, oleks omavahendite määrus³¹ olnud kontrollikoja arvamuse kohaselt asjakohasem õiguslik alus. Viimati nimetatud õigusaktis ei ole ette nähtud muude liikmesriikide riiklike statistikaametite osalemist kontrollimisel ja selles on sätestatud konkreetsed tähtpäevad komisjoni ametlikuks aruandluseks ning liikmesriikide vastuste esitamiseks³². Kõnealust õiguslikku alust Eurostat selle kontrollitsükli kontekstis ei kasutanud.

KRITEERIUMIDE PUUDUMINE RIIGIPÕHISTE ERIRESERVATSIOONIDE KEHTESTAMISEKS

- 43.** Eurostat ei määratlenud ühtegi kriteeriumi, mille alusel otsustada, millised hindamisaruannetes sisalduvad punktid (vt punktid 79–82) peaksid olema riigipõhised erireservatsioonid. Eurostat ei püüdnud arvutada reservatsioonide aluseks olevate nõutavate parandusmeetmete võimalikku mõju kogurahvatulule. Seega polnud võimalik hinnata, kas ELi 25 liikmesriigile kehtestatud 103 erireservatsiooni (vt **IX lisa**) vastavad tasuvuspõhimõttele (vt punkt 28).
- 44.** Juhtumid, kus komisjon kehtestas riigipõhiseid erireservatsioone eba järjekindlalt, on esitatud punktides 62–64.

²⁸ Komponentide valimisel otseseks kontrolliks võidakse arvestada järgmisi kriteeriume: viitamine neile osadele, mis on kogurahvatulu koostamise ja hindamise protsessi seisukohalt esinduslikud, selliste arvutuste hõlmamine, mis sisaldavad mitut korrigeerimist, protsessi nende osade arvestamine, mis on seotud võimaliku riskiga.

²⁹ Kõik, v.a Austria ja Poola.

³⁰ Artiklis 6 sätestatud teabekülastused.

³¹ Artiklis 19 sätestatud kontrollkäigud.

³² Kolm kuud komisjonile ja kolm kuud liikmesriikidele.

VALDKONNAÜLESED ERIRESERVATSIOONID ON KEHTESTATUD MITTEASJAKOHASELT

- 45.** Kuigi kogurahvatulu komitee poolt vastu võetud menetlustes ei ole seda sõnaselgelt ette nähtud, kehtestas komisjon kuus valdkonnaülest³³ eri-reservatsiooni. Need reservatsioonid on komisjon määratlenud kui punktid, millest on teatatud kõigile liikmesriikidele eesmärgiga võimaldada Eurostatil võrrelda aluseks olevaid koostamisprotsesse, et parandada kogurahvatulu arvestamist.
- 46.** Kontrollikoda leidis juhtumeid, kus need reservatsioonid ei olnud põhjendatud, sest liikmesriike ei mõjutanud aluseks olevad küsimused (näiteks elamuühistute käsitlemine, mille puhul 14 liikmesriiki teatas, et neil sellised tehingud puuduvad³⁴) ja nende mõju rahvamajanduse arvepidamise kvaliteedile ei olnud oluline (näiteks selliste üksuste käsitlemine, kus füüsiline kohalolu on vähene või puudub, mille puhul oodatav mõju kogurahvatulule on piiratud ning hõlmab peamiselt väikeseid liikmesriike).

³³ Piiriülene omanditulu, kaudselt mõõdetavad finantsvahendusteenused, ebaseaduslik tegevus, autode taaskasutusse võtmise süsteemid, elamukooperatiivid ja üksused, kus füüsiline kohalolu on vähene või puudub.

³⁴ Belgia, Bulgaaria, Eesti, Kreeka, Prantsusmaa, Küpros, Läti, Leedu, Ungari, Malta, Madalmaad, Rumeenia, Sloveenia ja Ühendkuningriik.

... EUROSTAT EI TEGUTSENUD PIISAVALT LIIKMESRIIKIDE TASANDIL

- 47.** Eurostat peaks piisavalt kontrolle läbi viima riiklike statistikaametite tasandil, selleks et katta peamised rahvamajanduse arvepidamisega seonduvad riskid (vt **VI lisa**), mis võimaldaks asjakohaselt hinnata liikmesriikide kogurahvatulu andmete kvaliteeti.

EUROSTAT KONTROLLIB KOGURAHVATULU NIMISTUID PIIRATUD ULATUSES

- 48.** Eurostati dokumentides sisalduvad tõendid ei näidanud, et koostamisega seotud keskseid küsimusi oleks piisavalt põhjalikult uuritud, nagu on selgitatud allpool.

EBAPIISAVALT OLII UURITUD ÄRIREGISTREID NING INSTITUTSIOONILISTE ÜKSUSTE JA TEHINGUTE LIIGITAMIST VALITSEMISSEKTORIS

- 49.** Äriregistrite kvaliteet³⁵ ja selliste üksikasjalike andmete kättesaadavus, mis võimaldavad institutsioonilisi üksusi ja tehinguid õigesti liigitada, on rahvamajanduse arvepidamise koostamise võtmetähtsusega elemendid. Äriregistrite täielikkuse uurimine, samuti turu- ja turuvälisuse kriteeriumide kohaldamine³⁶ ning valitsemissektori tehingute liigitamine on Eurostatis muude struktuuriüksuste ülesanne, mitte selle üksuse, mis vastutab omavahendite arvestamiseks kasutatavate kogurahvatulu andmete kontrollimise eest.
- 50.** Kümne valitud liikmesriigi puhul puudusid tõendid selle kohta, et kogurahvatulu andmete kontrollimise eest vastutav Eurostati osakond oleks neid küsimusi piisavalt uurinud, kas siis ise kontrollides või muude vastutavate osakondade kontrollitulemusi üle vaadates. Eurostati osakondade vahelise ebapiisava kooskõlastamise tõttu ei tegeldud seega nõuetekohaselt sellest tulenevate rahvamajanduse arvepidamise koostamisega seonduvate riskidega.
- 51.** Seda kinnitab ebapiisav korrektsioon (mis põhineb üle 20 aasta vanal ja endiselt kasutusel oleval infol) Saksa rahvamajanduse arvepidamises, selleks et võtta arvesse äriregistri halba kvaliteeti (vt **tabel 1**, punkt 2), ning riigihaglate liigitamine ja osa nende tulu kirjendamine Austrias viisil, mis ei vasta ESA95-le.
- 52.** Ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse eest vastutav Eurostati osakond teatas pärast 2007.–2012. aastal Austrias tehtud külaskäike võimalusest, et riiklik statistikaamet ei olnud nõuetekohaselt kohaldanud turu- ja turuvälisuse kriteeriume riigihaglate liigitamiseks rahvamajanduse arvepidamises. Seda tähelepanekut ei arvestanud Eurostati osakond, mis vastutab omavahendite arvestamiseks kasutatavate kogurahvatulu andmete kontrollimise eest. Selles küsimuses oleks komisjon pidanud kehtestama riigipõhise erireservatsiooni.

³⁵ Äriregister sisaldab teavet majandustegevusega tegelevate statistiliste üksuste aktiivse populatsiooni, nende kohalike üksuste, kõnealuseid ettevõtteid omavate juriidiliste isikute ja kontsernide kohta. Äriregistrit tuleks regulaarselt ajakohastada. Äriregistris sisalduvate ettevõtete populatsiooni analüüs peaks olema lähtelug kogurahvatulu koostamisel, kasutades tootmispõhist lähenemisviisi.

³⁶ Vt ESA95 punktid 3.27–3.37. Eriti juhul, kui müügitulu katab vähem kui 50% tootmiskuludest, on institutsiooniline üksus turuväline tootja ja teda võib liigitada valitsemissektoris kuuluvaks.

- 53.** Kontrollikoda leidis dokumente kontrollides, et valitsemissektori poolt haiglate tegevuskahjumi katmiseks eraldatud rahalised vahendid on Austrias kirjendatud tervishoiu valdkonna teenustele makstavate toote-subsidiidumidena. Need moodustavad umbes 1,5% kogurahvatulust aastast³⁷. ESA95³⁸ ei luba sotsiaalsete riskide või vajadustega seotud teenuste makseid kirjendada subsidiidumina. Eurostat ei kontrollinud seda kogurahvatulu komponenti eraldi, hindamaks, kas kirjendatud tehing oleks tulnud liigitada mitterahaliseks sotsiaalsiirdeks. See ümberliigitus suurendaks Austria kogurahvatulu statistilist hinnangut.

EUROSTATI KONTROLLIDEL PUUDUVAD TÕENDID JA NENDE ULATUS ON PIIRATUD

- 54.** Eurostati poolt Belgias, Itaalias ja Madalmaades tehtud kontrolli dokumentide kvaliteet ei võimaldanud kontrollikojal tehtud tööd täielikult uurida. Polnud võimalik hinnata, kas nende kolme liikmesriigi puhul valitud kogurahvatulu komponentide osas rakendas komisjon mõnd kontrollikoja määratletud põhikontrollimehhanismi.
- 55.** See tõstatab küsimuse, kas Eurostat järgis sisekontrollistandardite nõudeid, mille kohaselt teostatud töö piisav dokumenteerimine on kohustuslik mitte ainult selleks, et võimaldada asjakohast juhtimisalast järelevalet, vaid ka selleks, et tagada tegevuse jätkuvus aja jooksul³⁹.
- 56.** Lisaks sellele ei hõlmanud Eurostati töö kontrollikoja uuritud kümnes liikmesriigis järgmisi punkte:
- o hinnang muude allikate kättesaadavuse ja võimaliku kasutamise kohta koostamisprotsessis;
 - o üksuste liigitamine muudes institutsioonilistes sektorites peale valitsemissektori⁴⁰;
 - o valitsemissektori eelarve puudujääki ja võlga käsitlevas käsiraamatus toodud soovitude rakendamine ja/või monetaar-, finants- ja maksebilansi statistika komitee esitatud seisukohtade arvestamine alati, kui see on sisemajanduse koguprodukti ja kogurahvatulu koostamise seisukohalt asjakohane.

Nende kolme küsimuse lahendamine parandaks rahvamajanduse arvepidamise koostamise menetluste kvaliteeti, mõjutades seega kogurahvatulu andmete arvestamist.

³⁷ Arvutuse aluseks on Eurostati poolt aastate 2004–2007 kohta avaldatud andmed.

³⁸ Vt punkt 4.38, mille kohaselt ei saa käsitleda subsidiidumidena: „j) valitsemissektori makseid turutootjale, et täielikult või osaliselt maksta nende kaupade ja teenuste eest, millega viimased varustavad otseselt ja individuaalselt kodumajapidamisi seoses sotsiaalsete riskide ja vajadustega (vt punkt 4.84), ja mida kodumajapidamistel on seaduslik õigus saada. Need maksed arvatakse valitsemissektori individuaalsete tarbimiskulutuste alla (...) ning seejärel mitterahaliste sotsiaalsiirete (...) ja kodumajapidamiste tegeliku individuaalse tarbimise alla.”

³⁹ Eelkõige sisekontrollistandardid nr 9 „Juhtimisalane järelevalve” ja nr 10 „Tegevuse jätkuvus”. Vt teatis komisjonile „Sisekontrollistandardite ja nende aluseks oleva raamistiku läbivaatamine – kontrolli mõjususe tugevdamine”, SEK(2007)1341, 16.10.2007.

⁴⁰ Eriti mittefinantsettevõtted, kodumajapidamised ja kodumajapidamisi teenindavad kasumitaotluseta institutsioonid (KTKTI). Viimase sektori liigitamist käsitleti nõuetekohaselt Ühendkuningriigis, sest seal kehtestas komisjon erireservatsiooni.

PROBLEEMID SEOSSES ESA95 JÄRGIMISEGA JA RAHVAMAJANDUSE ARVEPIDAMISE STATISTILISTE HINNANGUTE KVALITEEDIGA, MIDA EUROSTAT EI TUVASTANUD

- 57.** Kontrollikoda auditeeris viit liikmesriiki kümnest kohapeal. Audit tõi esile selliseid probleeme seoses ESA95 järgimisega ja rahvamajanduse arvepidamise statistiliste hinnangute usaldusväärsuse, võrreldavuse ja ammendavusega, mida Eurostat ei olnud tuvastanud. **Tabelis 1** on antud ülevaade peamistest leidudest ja lisatud teave vigade parandamiseks vajalike korrektsioonide võimaliku mõju kohta (kui see on arvuliselt väljendatav) ning riski sisaldavate kannete suhteline suurus (kui mõju on arvuliselt mitteväljendatav⁴¹). Teave tuleneb valitud kogurahvatulu komponentide põhjalikust kontrollimisest kontrollikoja poolt ja sisaldab riiklike statistikaametite esitatud andmetele⁴² tuginevat hinnangut ilma alternatiivseid statistilisi hinnanguid esitamata.
- 58.** Iga arvuliselt mitteväljendatava tähelepaneku puhul väljendab riski sisaldav kogurahvatulu osa kõnealuse komponendi suhtelist suurust majanduses. Kontrollikoda määras kaks olulisuskünnist: arvuliselt väljendatavate tähelepanekute puhul ületab vajalike korrektsioonide võimalik mõju 0,2% kogurahvatulust ja arvuliselt mitteväljendatavate tähelepanekute puhul ületab riski sisaldavate kogurahvatulu komponentide suhteline suurus 0,5% kogurahvatulust.

⁴¹ See tähendab, et nende mõju kogurahvatulule ei ole teada.

⁴² Üldiselt on need seotud kõige viimase võrdlusaasta kogurahvatulu koostamisega.

TABEL 1

KONTROLLIKOJA LEIDUDE VÕIMALIK MÕJU LIIKMESRIIKIDE KOGURAHVATULU KVALITEEDILE

Täiendav riiki käsitlev kirjeldus, hinnanguline mõju kogurahvatulule ja/või riski sisaldav kogurahvatulu osa					
Tähelepanekud	Saksamaa	Hispaania	Prantsusmaa	Itaalia	Ühendkuningriik
1. Maarendi vale käsitlemine rahvamajanduse arvepidamises	Mõnel juhul pole maarendi vahetarbimisest maha arvestatud	Mõnel juhul pole maarendi vahetarbimisest ja toodangust maha arvestatud	Ei kohaldata	Maarendi pole toodangust maha arvestatud (see on välja jäetud komisjoni kehtestatud reservatsioonist)	Ei kohaldata
	Mitteoluline leid (riski sisaldav kogurahvatulu osa: 0,05%)	Mitteoluline leid (riski sisaldav kogurahvatulu osa: 0,15%)		Mitteoluline leid (riski sisaldav kogurahvatulu osa: 0,15%)	
2. Perioodide korrigeerimine põhineb vananenud eeldustel või mõisted on kohandamata	Perioodide korrigeerimine enda tarbeks tootmise, väikevahendite ja ärirregistri osas põhineb vananenud eeldustel	Ei kohaldata	Ei kohaldata	Ei kohaldata	Mõisted on kohandamata väikevahendite, töötervishoiu ning töötajate koolituskulude, töötajate reisi- ja elamiskulude puhul
	Oluline leid (riski sisaldav kogurahvatulu osa: 0,73%)			Mitte mõõdetav leid	
3. Varimajanduse ebapiisav käsitlemine või puudused selle statistilises hindamises	Vääraruandluse, registreerimata üksuste ja maksupettuste ebapiisav arvestamine	Vääraruandluse ja osaluse kaibemaksupettuste ebapiisav arvestamine	Ammendavuse huvides tehtud korrigeerimata üksuste suhtes põhineb vananenud eeldustel ja pole dokumenteeritud	Puudused nende ammendavuse huvides tehtud korrigeerimiste statistilisel hindamisel, mida on tehtud registreerimata tööhoive ja vääraruandluse suhtes	Ei hinnatud (kuna selles küsimuses kehtib komisjoni kehtestatud erireservatsioon)
	Oluline leid (riski sisaldav kogurahvatulu osa: 1,59%)	Oluline leid (riski sisaldav kogurahvatulu osa: 6,31%)	Oluline leid (riski sisaldav kogurahvatulu osa: 0,74%)	Oluline leid (riski sisaldav kogurahvatulu osa: 11,81%)	
4. ELi toetuste väär kirjendamine rahvamajanduse arvepidamises	–	Ei hinnatud (kuna selles küsimuses kehtib komisjoni poolt kehtestatud erireservatsioon)	–	–	–
5. Edasimüügi tulemi statistilise hindamise ebapiisav kvaliteet	Mitteoluline leid (mõju kogurahvatulule: +0,11%)		Mitteoluline leid (mõju kogurahvatulule: +0,09%)	Mitteoluline leid (mõju kogurahvatulule: +0,11%)	Mitteoluline leid (mõju kogurahvatulule: +0,11%)
	Edasimüügi tulemi toodete lõikes pole arvatud vastavalt RKT-komitee soovitatud meetodile	Ei kohaldata	Ei hinnata	Ei kohaldata	Ei kohaldata
	Oluline leid (riski sisaldav kogurahvatulu osa: 10,60%)				

Arvuliselt mitteväljendatavad tähelepanekud

Arvuliselt väljendatavad tähelepanekud

Mitte mõõdetavad tähelepanekud

TABEL 1

Täiendav riiki käsitlev kirjeldus, hinnanguline mõju kogurahvatulule ja/või riski sisaldav kogurahvatulu osa					
Tähelepanekud	Saksamaa	Hispaania	Prantsusmaa	Itaalia	Ühendkuningriik
6. Rentimise (NACE K Rev. 1) statistilise hindamise ebapiisav kvaliteet	Kapitalirendi kirjendamine	Puudub turuväliste tootjate poolt enda lõpptarbijateks mõeldud tarkvara tootmise statistiline hinnang	Elamumajandusteenuuste vahetarbimise alahindamine	Elamumajandusteenuuste vahetarbimise alahindamine	Ei kohaldata
	Mitteoluline leid (riski sisaldav kogurahvatulu osa: 0,29%)	Mitteoluline leid (mõju kogurahvatulule: +0,01%)	Oluline leid (mõju kogurahvatulule: -1,18 %)	Oluline leid (mõju kogurahvatulule: -1,50%)	
7. Tervishoiu ja sotsiaalhoolduse (NACE N Rev. 1) statistilise hindamise ebapiisav kvaliteet	Ei hinnata	Muude turutootjate kui haiglad statistilise hindamise ebapiisav kvaliteet	Nõrkused sotsiaalhoolduse statistilisel hindamisel	Ei hinnata	Ei hinnata
8. KTKTI liigitus ja väärtuse hindamine ei vasta ESA95-le (kogulisandväärtus või kulud)	-	-	Mitteoluline leid (mõju kogurahvatulule: +0,15%)	Ei kohaldata	Ei hinnatud (kuna selles küsimuses kehtib komisjoni poolt kehtestatud erireservatsioon)
	Oluline leid (riski sisaldav kogurahvatulu osa: 1,78%)	Oluline leid (riski sisaldav kogurahvatulu osa: 0,87%)	Oluline leid (riski sisaldav kogurahvatulu osa: 0,73%)	Ei kohaldata	Tootemaksude ja -subsidiumide ebajärjekindel arvestamine, mis tuleneb nõrkustest koostamismenetluses üleminekul toodangult tootjahindades toodangule baashindades
9. Tulude, maksude ja toetuste väär või ebajärjekindel arvestamine	Ei hinnata	Ei hinnata	Autode edasimüügi maksustamise ja omavalitsustelt saadava tulu väär kirjendamine	Ei hinnata	Oluline leid (riski sisaldav kogurahvatulu osa: 6,87%)
Mõju kogurahvatulule kokku (arvuliselt väljendatavad tähelepanekud)	+0,11%	+0,01%	-0,90%	-1,39%	+0,11%

Arvuliselt mitteväljendatavad tähelepanekud

Arvuliselt väljendatavad tähelepanekud

Mitte mõõdetavad tähelepanekud

Allikas: Euroopa Kontrollikoda (tuginedes kogurahvatulu komponentide põhjalikule kontrollimisele).

RIIGIPÕHISTE ERIRESERVATSIOONIDE MITTEKEHTESTAMINE KOMISJONI POOLT

59. Kontrollikoja künnistele vastavalt oleks komisjon pidanud kehtestama erireservatsioonid järgmistes küsimustes:

- vananenud eeldustele tuginevad korrektsioonid Saksamaal (kasutatakse üle 20 aasta tagusest ajast pärinevat teavet). Sellised korrektsioonid moodustasid Saksamaa kogurahvatulust kokku 0,73%,
- ebapiisav varimajanduse arvestamine⁴³ Saksamaal ja Hispaanias ning puudused selle komponendi statistilisel hindamisel Prantsusmaal ja Itaalias,
- edasimüügi tulemi statistilise hindamise ebapiisav kvaliteet Saksamaal,
- renditeenuste statistilise hindamise ebapiisav kvaliteet Prantsusmaal⁴⁴ ja Itaalias,
- tervishoiu ja sotsiaalhoolduse statistilise hindamise ebapiisav kvaliteet Hispaanias (suur osa hinnangust põhines 2000. aasta uuringul, mis hõlmas üksnes Madridi piirkonda, mille esinduslikkust ei hinnatud),
- kodumajapidamisi teenindavate kasumitaotluseta institutsioonide (KTKTI) liigitamise ja nende väärtuse hindamise mittevastavus ESA95-le Saksamaal, Hispaanias ja Prantsusmaal (sektori kogulisandväärtus või kulud moodustavad nende liikmesriikide kogurahvatulust 0,7–1,8%),
- tootemaksude ja -subsiidiumide ebajärjekindel arvestamine toodangu maksumuse hindamisel Ühendkuningriigis.

VARIMAJANDUSE STATISTILINE HINDAMINE EI OLE LIIKMESRIIKIDE VAHEL TÄIELIKULT VÕRRELDAV

60. Kohapeal auditeeritud viies liikmesriigis kasutatavad varimajanduse statistilise hindamise koostamise menetlused pole täielikult võrreldavad, sest need ei järgi alati komisjoni suuniseid ammendavuse kohta⁴⁵.

61. Arvestades varimajanduse märkimisväärset osakaalu (vastavalt riiklike statistikaametite hinnangule), oleks selle statistilise hindamise parandamine kogurahvatulule olulist mõju avaldanud. Siiski pole seda mõju võimalik arvuliselt väljendada.

⁴³ Rahvamajanduse arvepidamises peetakse eriti oluliseks tagada, et majandustegevust mõõdetakse kõikehõlmavalt, kaasates ka varjatud majandustegevuse (st varimajanduse), samuti sellise tegevuse, mida nimetatakse lihtsalt mitteametlikuks.

⁴⁴ Kodumajapidamiste vahetarbimise hinnang moodustas väljundist 3,3%, samas kui teiste institutsiooniliste sektorite suhtes kohaldatud määr ületas 15%. Nii suur erinevus näitab, et selle komponendi koostamisel esineb probleeme.

⁴⁵ Elukoige komisjoni 22. veebruari 1994. aasta otsus 94/168/EÜ, Euratom, nõukogu direktiivi 89/130/EMÜ, Euratom (rahvamajanduse kogutoodangu turuhindadesse arvutamise ühtlustamise kohta) rakendamiseks võetavate meetmete kohta (EÜT L 77, 19.3.1994, lk 51), komisjoni 24. juuli 1998. aasta otsus 98/527/EÜ käibemaksupettuste käsitlemise kohta rahvamajanduse arvepidamises (erinevused teoreetilise käibemaksulaekumise ja tegeliku käibemaksulaekumise vahel) (EÜT L 234, 21.8.1998, lk 39), ja kogurahvatulu komitee 2005. aasta juuli dokument nr 50 „Eurostati tabelite kasutamise meetod ammendavust käsitlevate suuniste järgimiseks“.

KOMISJON EI OLNUD ERIRESERVATSIOONIDE KEHTESTAMISEL ALATI JÄRJEKINDEL

62. *Tabelis 1* esindavad mitteoluliseks liigitatud leiud vähemtähtsaid küsimusi, mille kohta kontrollikoja arvamuse kohaselt ei ole vaja erireservatsioone kehtestada. Siiski väärrib märkimist, et mõningates käsitletud küsimustes kehtestas komisjon liikmesriigi suhtes riigipõhise reservatsiooni ilma kontrollimata, kas sama koostamise probleem esineb teistes liikmesriikides, selleks et tagada võrdne kohtlemine.

⁴⁶ Kõnealune komisjoni reservatsioon ei hõlmanud siiski maarendi mahaarvamist toodangust.

63. Komisjon ei oleks pidanud neis küsimustes reservatsioone kehtestama või oleks tulnud kehtestada reservatsioonid kõigi liikmesriikide suhtes, kus parandused olid vajalikud. Järgnevad näited selle kohta, kus komisjon oli riigipõhiste reservatsioonide kehtestamisel ebajärjekindel (vt *IX lisa*):

- Hispaania suhtes kehtestati reservatsioon väikevahendite väärarvestamise tõttu rahvamajanduse arvepidamises, samas ei kehtestatud reservatsiooni Ühendkuningriigi suhtes, kus selle komponendi kirjendamisel esinevad sarnased probleemid;
- Hispaania suhtes kehtestati veel üks reservatsioon, mis käsitleb ELi toetuste kirjendamist, samas ei kehtestatud reservatsioone Saksamaa, Prantsusmaa, Itaalia ja Ühendkuningriigi suhtes, kes ei kirjenda samuti neid tehinguid nõuetekohaselt;
- Itaalia suhtes kehtestati reservatsioon⁴⁶ maarendi kohta, samas ei kehtestatud reservatsioone Saksamaa ja Hispaania suhtes, kes ei kirjenda samuti seda renti nõuetekohaselt;
- Poola suhtes kehtestati reservatsioon, sest puudus statistiline hinnang enda lõpptarbimiseks mõeldud tarkvara kohta, samas ei kehtestatud reservatsiooni Hispaania suhtes, kes ei kirjenda samuti turuväliste tootjate puhul seda tüüpi tarkvara.

64. Neid probleeme poleks tekkinud, kui komisjon oleks määranud riike hõlmavate erireservatsioonide kehtestamise kriteeriumid (vt punkt 43) ja tegutsenud piisavalt liikmesriikide tasandil, selleks et vältida järjekindlust.

SIHIPÄRASEM KONTROLL MÕJUTAKS LIIKMESRIIKIDE MAKSETE SUHTELIST SUURUST

- 65.** *Tabelis 1* on esitatud kontrollikoja hinnang ESA95 mittenõuetekohase järgimise ja kvaliteedi puudumise tagajärgedele seoses kogurahvatulu 10 valitud komponendiga viies liikmesriigis. Need probleemid rahvamajanduse arvepidamise statistiliste hinnangute koostamisel ei mõjutanud ELi eelarve rahastamiseks kättesaadavate kogurahvatulul põhinevate omavahendite kogusummat⁴⁷, kuid need on olulised konkreetsete liikmesriikide maksete suuruse arvestamisel.
- 66.** Külastatud liikmesriikide aastamaksed ajavahemikul 2002–2007 oleksid olnud teistsugused, kui ESA95-t oleks nõuetekohaselt kohaldatud ja kui statistiliste hinnangute kvaliteet oleks olnud piisav. Kuna komisjon ei kehtestanud neis küsimustes ühtegi reservatsiooni, siis ei saa komisjon enam seda mõju eelarve seisukohalt arvesse võtta, korrigeerides kogurahvatulu saldosiid. Kontrollikoja tehtud töö alusel pole siiski võimalik öelda, kui suured kõnealused maksed oleksid pidanud olema.
- o Arvuliselt väljendatavate tähelepanekute võimaliku mõju suurus külastatud liikmesriikide aastamaksedele eelarvesse oli vahemikus +0,4% kuni –1,1%. Selle aluseks on eeldus, et viie asjaomase liikmesriigi kogurahvatulu komponentides või ülejäänud 22 liikmesriigi kogurahvatulu statistilistes hinnangutes poleks olnud vaja teha muid muudatusi.
 - o Puudused, mis olid aluseks arvuliselt mitteväljendatavatele tähelepanekutele, võivad samuti liikmesriikide maksete arvestust mõjutada: määratluse kohaselt ei ole võimalik nende mõju usaldusväärselt hinnata.
- 67.** Kogurahvatulu valitud komponentide uurimine kontrollikoja poolt viies liikmesriigis näitab seega, et sihipärasem kontroll võib mõjutada liikmesriikide suhtelisi makseid eelarvesse.

⁴⁷ Muudatused konkreetsete liikmesriikide kogurahvatulu hinnangutes mõjutaksid kogu ELi kogurahvatulu hinnangut. Siiski ei mõjuta see kogurahvatulul põhinevate omavahendite üldist suurust. ELi kogurahvatulu kogusumma statistiliste hinnangute iga suurenemist (või vähenemist) tasakaalustab eelarve rahastamiseks kasutatava liikmesriikide kogurahvatulu suhtes kohaldatava ühtse määra vähendamine (või suurendamine).

... EUROSTAT LÕPETAS OMA KONTROLLITSÜKLI HILJA

- 68.** Eurostat lõpetas kogurahvatulu nimistute kontrollimise 2012. aasta jaanuari lõpus. Eelarve peadirektoraat teatas ELi 25 liikmesriigile erireservatsioonide kehtestamisest aastate 2002–2010 kogurahvatulu andmete kohta⁴⁸ ja tühistas aastate 2002–2007 kohta kehtinud üldised reservatsioonid samadele liikmesriikidele.
- 69.** Komisjon uuris liikmesriikide kogurahvatulu nimistuid 2007. aasta algusest 2012. aasta alguseni. Kontrollikoda on seisukohal, et see uurimine kestis liiga kaua: kontrollimise lõpetamise ja vaatlusaluste kogurahvatulu andmete esimese võrdlusaasta vahele jäi kümme aastat.
- 70.** See ajakulu tulenes komisjoni kõikehõlmavast lähenemisviisist, mis nõudis olulist töökoormust nii Eurostatilt kui ka riiklikelt statistikaametitelt. Samuti tulenes see asjaolust, et ehkki rahvamajanduse kogutulu määrus seda otsesõnu ei sätesta, kinnitas kõik teabekülastuste aruanded ja hindamisaruanded kogurahvatulu komitee, mis kohtus keskel läbi ainult kolm korda aastas.

ÜLDISTE RESERVATSIOONIDE LIIGNE KASUTAMINE

- 71.** Et selle pika kontrolliprotsessi jooksul oleks võimalik muuta omavahendite arvestamiseks kasutatavaid kogurahvatulu andmeid, kehtestas komisjon liikmesriikidele üldised reservatsioonid, mis hõlmasid kogurahvatulu andmeid aastate 2002–2007 kohta.
- 72.** Neid reservatsioone kasutati liiga palju. Selle tagajärjel võidakse mööda hiilida põhimõttest, mille kohaselt kogurahvatulu andmete esitamise ja kontrollimise protsess tuleb lõpetada omavahendite määruuses sätestatud nelja-aastase tähtaja jooksul. Reservatsioonid peaksid olema seotud ainult konkreetsete küsimustega, mis hõlmavad kogurahvatulu eraldi seisvate komponentide maksumuse hindamist.
- 73.** 2012. aasta juulis osutas eelarve peadirektoraadi siseauditi osakond⁴⁹ sellele, et üldiste reservatsioonide kehtestamine pikkadeks ajavahemikeks, mis lubab muuta omavahendite arvestamiseks kasutatavaid kogurahvatulu andmeid, ja nende edaspidine asendamine erireservatsioonidega võimaldas liikmesriikide kogurahvatulu andmeid korrigeerida rohkem kui kümme aastat pärast asjaomast aastat. Selle tagajärjeks oli eelarvealane ebakindlus liikmesriikides.

⁴⁸ Erandiks on valdkonnaülene reservatsioon kaudselt mõõdetavate finantsvahendusteenuste kohta, mis hõlmab ainult 2010. aastat, ja ELi 10 liikmesriiki käsitlevad riigipõhised reservatsioonid, mis hõlmavad ajavahemikku 2004–2010.

⁴⁹ Siseauditi üksus.

SUURI MUUDATUSI POLE PIISAVALT UURITUD

- 74.** Selleks ajaks, kui Eurostat oma kontrollimistöö lõpetas, olid kõik kümme valitud liikmesriiki teinud oma rahvamajanduse arvepidamises suuri muudatusi⁵⁰ (vt **tabel 2**), mis tõi kaasa uue kogurahvatulu andmete kogumi, mida tuleb omavahendite arvutamisel arvesse võtta.

⁵⁰ Suured korralised või võrdlusaluse muudatused tähendavad muudatusi kogurahvatulu andmete koostamise allikates ja meetodites, samas kui suured juhuslikud muudatused tulenevad tähtsatest metoodilistest muudatustest kontseptsioonides ja mõistetes ja/või kasutatavas liigituses: näiteks ELi uue majanduse tegevusalade statistilise klassifikaatori (NACE Rev. 2) kasutuselevõtt rahvamajanduse arvepidamises 2011. aastal või tulevase arvepidamise raamistiku (ESA 2010) rakendamine. Suured muudatused nõuavad eelmiste aastate kogurahvatulu andmete tagasiulatuvalt arvutamist.

TABEL 2

KONTROLLIKOJA LÄBIVAADATUD SUURED MUUDATUSED, MIS KÜMME LIIKMESRIIKI TEGI AASTATEL 2008–2011

Valitud liikmesriigid	Eurostati poolt vaatlusaluse kontrollitsükli raames läbivaadatud kogurahvatulu nimistu		Suur korraline või võrdlusaluse muudatus kontrolliprotsessi ajal		Uus/ajakohastatud kogurahvatulu nimistu esitatud
	Esitamise aeg	Võrdlusaasta	Rakendatud	Muudetud võrdlusaasta	Jah, millal / Ei / Ei kohaldata
Belgia	Mai 2007	2003	2009	2006 ²	Ei
Saksamaa	Detsember 2006	2000	2011	2008	Ei
Hispaania	Detsember 2007	2000	2011	2008	Ei
Prantsusmaa	Juuli 2007	2000	2011	2005	Ei
Itaalia	Detsember 2007	2000	2011	2008	Ei
Madalmaad	Detsember 2006	2001	Ei kohaldata ¹	Ei kohaldata	Ei kohaldata
Austria	Jaanuar 2007	2002	2008	2004	Jah, veebruar 2009
			2011	2008	Ei
Poola	Detsember 2006	2002	Ei kohaldata ¹	Ei kohaldata	Ei kohaldata
Rootsi	Jaanuar 2008	2005	2010	2006	Ei
Ühendkuningriik	Juuli 2007	2003	2008	2005	Jah, märts 2011

¹ Va muudatused, mis tulenevad NACE Rev. 2 kasutuselevõtust rahvamajanduse arvepidamises.

² Võrdlusaasta, mille kohta olid raamatupidamise aastaaruannetest kättesaadavad üksikasjalikud andmed rahvamajanduse arvepidamises kasutamiseks.

Allikas: Euroopa Kontrollikoda (Eurostati kontrollidokumentides sisalduva teabe alusel).

- 75.** Seitse kaheksast riiklikust statistikaametist, kes teostasid kontrolliprotsessi ajal suuri korralisi või võrdlusaluseid muudatusi, ei koostanud ajakohastatud kogurahvatulu nimistuid. Seepärast pidi Eurostat tegema oma analüüsi kogurahvatulu kvaliteediaruannetes sisalduva piiratud teabe alusel.
- 76.** Neist liikmesriikidest viies⁵¹ oli Eurostati tegevuse ulatus piiratud. Selle põhjuseks oli aja puudumine suurte muudatuste rakendamise⁵² (september 2011) ja kontrolliprotsessi lõpetamise vahel (jaanuar 2012). Selle tagajärjel ei antud uutele allikatele ja meetoditele kõikehõlmavat hinnangut ning otsene kontroll ei tuginenud kogurahvatulu valitud komponentide muudetud koostamisprotsessile.

⁵¹ Saksamaa, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia ja Austria.

⁵² V.a need, mis on seotud NACE Rev. 2 rakendamisega.

⁵³ Need küsimused puudutavad eriti meelelahutuse, algupäraste kirjandus- ja kunstiteoste, kindlustuse, tarkvara ning maanteede, sildade jms seotud põhikapitali kulumi statistilisi hinnanguid.

... EUROSTATI KONTROLLIDEST EI ANTUD ASJAKOHASELT ARU

- 77.** Oluline on selge ja läbipaistev aruandlus kogurahvatulu andmete kontrollimise kohta. See võimaldab sidusrühmadel mõista komisjoni hinnangut liikmesriikide kogurahvatulule ja võtta vajaduse korral meetmeid. Seetõttu uuris kontrollikoda Eurostati hindamisaruandeid valitud liikmesriikide kogurahvatulu kohta (vt punktid 79–82), kogurahvatulu komitee iga-aastaseid arvamusi aastate 2002–2011 kohta (vt punktid 83–87) ning Eurostati ja eelarve peadirektoraadi aasta tegevusaruandeid aastate 2002–2011 kohta (vt punktid 88–92).
- 78.** Komisjoni kogurahvatulu andmete kontrollimist käsitlevat aruandlust ja kogurahvatulul põhinevate omavahendite haldamist käsitlevad siseeeskirjad on piiratud. Seepärast hinnati komisjoni aruandluse kvaliteeti kontrollikoja määratletud täielikkuse, läbipaistvuse ja järjepidevuse standardite alusel.

EUROSTATI HINDAMISARUANDED LIIKMESRIIKIDE KOGURAHVATULU KOHTA EI OLNUD ALATI TÄIELIKUD, LÄBIPAISTVAD EGA JÄRJEPIDEVAD

- 79.** Eurostat koostas liikmesriikide kogurahvatulu kohta hindamisaruanded, mis sisaldavad konkreetseid riike hõlmavaid parandusmeetmeid, millel on võimalik mõju kogurahvatulule ja valdkonnaülestele küsimustele. Kontrollikoda leidis, et Eurostat ei olnud kasutanud mingeid kriteeriume konkreetsetes riikides vajalike parandusmeetmete või valdkonnaülestes küsimuste sõnastamise kohta⁵³.

80. Need aruanded esitati kogurahvatulu komiteele 2011. aasta juulis ja oktoobris esialgsete dokumendikavanditena. See võimaldas riiklikel statistikaametitel mõned küsimused enne reservatsioonide kehtestamist lahendada ja/või teha Eurostatil mõned muudatused võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamiseks. Liikmesriikide kogurahvatulu kohta ei koostatud aga lõplikke hindamisaruandeid.

81. 2011. aasta detsembris avaldas Eurostat dokumendi⁵⁴, mis sisaldas kõiki vajalikke meetmeid, mida ei loetud piisavalt tähtsaks, et liigitada need hindamisaruannetes lisatavateks riigipõhisteks parandusmeetmeteks. Siiski sisaldas see dokument punkte, mis võivad mõjutada kogurahvatulu ja/või sarnanevad komisjoni poolt muudes liikmesriikides kehtestatud erireservatsioonidele, näiteks

- o Saksamaa äriregister (vt **tabel 1**, punkt 2),
- o vahetarbimise pettuse korrigeeritud andmed hotelli- ja restoranisektoris Madalmaades,
- o väikevahendite arvestamine rahvamajanduse arvepidamises Madalmaades, Rootsis ja Ühendkuningriigis,
- o osaluseta käibemaksupettuste statistiline hindamine Poolas.

82. Kontrollikoda esitab järgmised üldised tähelepanekud Eurostati kümne valitud liikmesriigi hindamisaruannete sisu kohta:

- o kontrollimise eesmärgi (eesmärkide) ja ulatuse, samuti Eurostati tehtud töö mittetäielik esitamine,
- o ebaselge teave riikidelt nõutavate parandusmeetmete võimaliku mõju kohta ja/või valdkonnaüleste küsimuste kohta, samuti võimaluse kohta, et komisjon kehtestab nende suhtes erireservatsioonid⁵⁵,
- o mis tahes olulisuse kriteeriumide puudumisel pole selge, kas aruannetes esitatud Eurostati leiud tähendavad hinnangu piiranguid⁵⁶ ja kas Eurostati üldist järeldust tuleb lugeda positiivseks või negatiivseks.

⁵⁴ Kogurahvatulu komitee dokument nr 222, „Muud küsimused (mis tulenevad peamiselt meetmetest B, C ja D) 25 liikmesriigis“.

⁵⁵ Kui sellega ei tegelda enne 2011. aasta lõppu.

⁵⁶ Eurostati hindamisaruannetes nenditakse, et kogurahvatulu komponentide koostamist „võiks“ või „võib“ parandada või et mõnes valdkonnas on parandamisruumi. Siiski pole selge, kas nende punktide rakendamata jätmine mõjutab üldhinnangut.

KOGURAHVATULU KOMITEE IGA-AASTASED ARVAMUSED EI OLE ÕIGUSAKTIDEGA KOOSKÖLAS JA INFORMATIIVSED

- 83.** Kogurahvatulu komitee võttis nn arvamust mitteväljendavad avaldused vastu seoses Kreekaga 2006. aasta kohta⁵⁷ ning seoses ELi kümne liikmesriigiga aastate 2006–2011 kohta⁵⁸, mis käsitlesid seda, kas nende liikmesriikide esitatud kogurahvatulu andmed olid omavahendite arvestamiseks asjakohased.
- 84.** Kreeka puhul järgis komisjon omavahendite määruuse artikli 10 lõiget 7⁵⁹. Komisjon kasutas eelmise (2005.) aasta kogurahvatulu küsimustikus sisalduvaid kogurahvatulu andmeid omavahendite arvestamiseks ja eelarveaasta 2006 saldodes korrigeerimisi ei tehtud.
- 85.** Seda sätet ei järgitud aga ELi kümne liikmesriigi puhul. Komisjon arvutas ja tegi vastavad korrigeerimised kogurahvatulul põhinevate omavahendite saldodes eelarveaastatel 2006–2011, vaatamata sellele, et kogurahvatulu komitee ei olnud avaldanud sõnaselget arvamust (vt punkt 16).
- 86.** Vaatlusalusel ajavahemikul avaldatud kogurahvatulu komitee kõigi arvamuste sisu osas leidis kontrollikoda, et
- o hea tava näeb ette õiguslikule alusele viitamist, kuid seda ei ole tehtud,
 - o eesmärk (eesmärgid) ja hinnangu alus⁶⁰ on esitatud mittetäielikult,
 - o ei ole selge, kas arvamustes osutatud (üldised) reservatsioonid ELi 15 liikmesriigi kohta võimaldavad lugeda kogurahvatulu komitee tehtud üldist järeldust positiivseks või negatiivseks.
- 87.** Võttes arvesse komisjoni kontrollistrateegias/lähenemisviisis (vt punktid 26–36) ja kontrolliprotsessis (vt punktid 37–67) leitud puudusi, on Eurostati töö ebapiisav selleks, et toetada täielikult kogurahvatulu komitee arvamust. Kuna Eurostati kontrollimistöös ei rakendatud nõuetekohaselt tasuvuspõhimõtet, oleks kogurahvatulu komitee arvamustes tulnud esitada ulatuse piirang.

⁵⁷ Vt kontrollikoja aastaaruande 2006 punkt 4.26.

⁵⁸ Sest kogurahvatulu nimistute kontrollimine komisjoni poolt ei olnud veel lõppenud.

⁵⁹ Kõnealuse sätte kohaselt toovad muudatused eelmiste eelarveaastade kogurahvatulus vastavalt rahvamajanduse kogutulu määruuse artikli 2 lõikele 2, mida piirab artikkel 5, kaasa asjaomaste liikmesriikide kogurahvatulul põhinevate omavahendite maksete korrigeerimise. Rahvamajanduse kogutulu määruuse artikkel 5 sisaldab nõuet, mille kohaselt peab kogurahvatulu komitee igal aastal avaldama omavahendeid silmas pidades arvamuse liikmesriikide rahvamajanduse kogutulu andmete õigsuse kohta.

⁶⁰ Kontrollimise ja Eurostati tehtud töö ulatus.

EELARVE PEADIREKTORAADI AASTA TEGEVUSARUANNETES ESITATI AINULT OSALINE HINNANG

- 88.** Eelarve peadirektoraat esitas vähe teavet kogurahvatulul põhinevate omavahenditega seotud haldus-, riski- ja kontrollikeskkonna kohta⁶¹, samuti vähe põhjendusi haldus- ja kontrollisüsteeme käsitleva üldise järelduse kohta⁶². Viimastel aastatel on küll toimunud paranemine, kuni 2011. aastani andsid eelarve peadirektoraadi aasta tegevusaruanded ainult osalise hinnangu kogurahvatulul põhinevate omavahendite haldamise kohta.
- 89.** Kuni 2011. aastani ei toetanud eelarve peadirektoraadi kinnitusi piisavad tõendid seaduslikkuse ja korrektsuse ega ka usaldusväärse finantsjuhtimise kohta. Need olid seotud ainult kogurahvatulul põhinevate omavahendite arvestuse täpsusega, mitte aluseks olevate andmete kvaliteediga.
- 90.** Võttes arvesse kogurahvatulul põhinevate omavahendite haldamise eripära⁶³, oleks eelarve peadirektoraat pidanud enda antud kinnituse aluse oma aasta tegevusaruannetes nõuetekohaselt avaldama.

⁶¹ Eriti see, kuidas iga-aastased osamaksed ja korrektsioonid (eelmist aastate saldodes) arvutatakse, kuidas on jagatud ülesanded eelarve peadirektoraadi ja Eurostati vahel, milline on kogurahvatulu komitee roll ning eelarve peadirektoraadi ja Eurostati kontrollimise ulatus ja eesmärgid.

⁶² Sh olulised seaduslikkuse ja korrektsuse näitajad ning kogurahvatulul põhinevate omavahendite kontrollimise usaldusväärse finantsjuhtimise näitajad.

⁶³ Nende arvestamisega seotud ELi eeskirjad, rahvamajanduse arvepidamise koostamise protsessi keerukus ja ülesannete jaotus komisjoni kahe talituse vahel (vt punktid 2–11).

EUROSTATI AASTA TEGEVUSARUANNETES ESITATI AINULT OSALINE HINNANG

- 91.** Vaatamata viimastel aastatel toimunud paranemisele anti Eurostati aasta tegevusaruannetes ainult osaline hinnang omavahendite arvestamiseks mõeldud kogurahvatulu andmete kontrollimise kohta. Eurostat avaldas oma kogurahvatulu kontrolli eesmärkide, ulatuse ja tulemuste kohta piiratud teavet.
- 92.** Eurostati kinnitusi usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte kohta ei toetanud piisavad tõendid, mis näitaksid mõjusat ressursside kasutamist seoses omavahendite arvestamiseks kasutatavate kogurahvatulu andmete kontrollimisega.

JÄRELDUSED JA SOOVITUSED

- 93.** Kontrollikoda järeltab, et kogurahvatulu andmete kontrollimine komisjoni poolt ei olnud piisavalt struktureeritud ja sihipärane. Alljärgnevad järeldused ja soovitused põhinevad kontrollikoja poolt tema auditi jaoks kinnitatud kontrollikorra hea tava kohaldamisel. See hea tava on aluseks struktureeritumale ja ametlikumale lähenemisviisile, samuti näeb see ette ressursside parema jaotuse võrreldes sellega, mida kasutab Eurostat praegu. Põhjalikuks kontrolliks välja valitavate kogurahvatulu komponentide arvu võib muuta vastavalt olemasolevatele ressurssidele ja seetõttu ei pea Eurostat suurendama kogurahvatulu andmete kontrollimiseks vajaminevat tööjõuressurssi.
- 94.** Kontrollikoda leidis, et komisjon lõpetas omavahendite arvestamiseks kasutatavate aastate 2002–2007 kohta kogutud kogurahvatulu andmete kontrollimise hilja ega kontrollinud piisavalt liikmesriikide poolt ajavahemikul 2008–2011 läbi viidud suuri muudatusi. Üldisi reservatsioone kasutati liigselt (vt punktid 68–76).
- 95.** Eurostat ei kavandanud oma kontrollimistööd ega seadnud selle prioriteete asjakohaselt, sest liikmesriikide rahvamajanduse arvepidamisega seonduvaid riske ei hinnatud kontrollitavate valdkondade valikul piisavalt (vt punktid 24–36).
- 96.** Kontrolli tegemisel liikmesriikides ei kohaldanud Eurostat ühetaolist lähenemisviisi ja tema töö sellel tasandil oli ebapiisav. Kontrollikoja audit näitas, et struktureeritum ja sihipärasem lähenemisviis parandaks komisjoni kontrolli mõjusust (vt punktid 37–67).
- 97.** Eurostati kontrollidest ei anta asjakohaselt aru (vt punktid 77–92).

KONTROLLI STRATEEGIA/LÄHENEMISVIIS

1. SOOVITUS VÕTTA TÖÖ KAVANDAMISEKS JA PRIORITEETIDE SEADMISEKS KASUTUSELE STRUKTUREERITUD JA AMETLIK KORD

Komisjon peaks tegema struktureeritud ja ametliku analüüsi, milles võetaks arvesse kulusid ja kasu ning mis võimaldaks konkreetsete valdkondade või andmete koostamise (alam)tööprotsesside kontrollimist kavandada ja vastavaid prioriteete määrata (vt punkt 33). Analüüsis tuleks arvesse võtta liikmesriikide rahvamajanduse arvepidamisega seonduvaid riske (vt punkt 32) ja kogurahvatulu komponentide suhtelist osakaalu kogumajanduses.

Riskianalüüs peaks põhinema kõigile Eurostati osakondadele kättesaadaval kvalitatiivsel ja kvantitatiivsel koguteabel ja keskenduma kogurahvatulu nimistutes ja liikmesriikide hiljutistes kogurahvatulu kvaliteediaruannetes (vt **VII lisa** ja **VIII lisa**) kirjeldatud koostamismenetlustele.

2. SOOVITUS LÜHENDADA KONTROLLITSÜKLI KESTUST JA PIIRATA ÜLDISTE RESERVATSIOONIDE KASUTAMIST

Komisjon peaks lühendama kontrollitsükli kestust, et piirata üldiste reservatsioonide kasutamist (vt punktid 68–70 ja 72).

Seda tüüpi reservatsioonid peaksid piirduma erakorraliste juhtumitega, kui on tegemist olulise riskiga, et ELi finantshuvid pole kaitstud, näiteks kui liikmesriik teeb kontrollitsükli ajal suure muudatuse või teeb seda ebakorrapärase ajavahemike tagant (vt punktid 71–73).

3. SOOVITUS PARANDADA KOGURAHVATULU KOMITEELE ESITATAVAT ARUANDLUST

Eurostat peaks andma kogurahvatulu komiteele selgelt ja õigeaegselt aru juhtudest, mille puhul eeldatakse tasuvuspõhimõtte kohaldamist (vt punkt 28).

KONTROLLIPROTSESS

4. SOOVITUS KOHALDADA SIHIPÄRASEMAT KONTROLLI

Komisjonipoolse kontrollimise protsess peaks sisaldama kogurahvatulu nimistutes kirjeldatud koostamismenetluste struktureeritumat ja ametlikumat kvalitatiivset riskihindamist, samuti oluliste ja suuremat riski sisaldavate kogurahvatulu komponentide põhjalikku kontrolli. Kogurahvatulu komponentide valimine põhjalikuks kontrolliks peaks toimuma vastavalt **1. soovitus**es kirjeldatud tasuvusanalüüsile. Põhjaliku kontrolli ulatus ja eesmärgid peaksid olema mahukamad võrreldes Eurostati hiljutise kontrollitsükli käigus tehtud otsese kontrolliga (vt punkti 22 teine alapunkt ning punktid 33–36).

⁶⁴ Vt 45. joonealune märkus.

5. SOOVITUS PÖÖRATA ERILIST TÄHELEPANU KOGURAHVATULU ANDMETE AMMENDAVUSE KONTROLLIMISELE

Komisjon peaks oma kontrollitöös pöörama erilist tähelepanu liikmesriikide kogurahvatulu ammendavusele ja võrreldavate statistilise hindamise menetluste kasutamisele varimajanduse hindamisel rahvamajanduse arvepidamises (vt punktid 60 ja 61). Eurostat peaks kontrollima, kas kõik liikmesriigid järgivad komisjoni suuniseid⁶⁴, ja võtma asjakohaseid meetmeid, tagamaks selle küsimuse ühetaolise käsitlemise liikmesriikides.

6. SOOVITUS KONTROLLIMINE TÄIELIKULT DOKUMENTEERIDA

Komisjon peaks oma töö dokumenteerima, sh koostama täieliku teabe Eurostati töö kohta, mis on tehtud kas seoses dokumentide kontrollimisega ja/või riiklike statistikaametite külastamisega (vt punktid 39, 54 ja 55).

Eurostati kontrolle kajastavad dokumendid peaksid võimaldama juhtkonnal selgelt tuvastada kogurahvatulu valitud komponentide kontrolli tulemused vastavalt sisekontrollistandarditele.

7. SOOVITUS ERIRESERVATSIOONID PEAKSID KÄSITLEMA AINULT OLULISI LEIDE

Eurostat peaks erireservatsioonide kehtestamiseks võimaluse korral hindama vajalike meetmete võimalikku mõju (arvuliselt väljendatavate tähelepanekute puhul) ja/või riski sisaldavat summat (arvuliselt mitteväljendatavate tähelepanekute puhul) ning kindlaks määrama olulisuse kriteeriumid. Viimased peaksid olema kvalitatiivsed või kvantitatiivsed (vt punktid 43 ja 58).

Üldjuhul tuleks kehtestada reservatsioonid konkreetsete kogurahvatulu komponentide kohta seoses vajalike meetmetega, mida riiklikud statistikaametid ei ole määranud tähtpäevadeks rakendanud ja mille mõju võib olla oluline.

8. SOOVITUS PARANDADA EUROSTATI OSAKONDADE VAHELIST KOOSKÕLASTAMIST

Eurostat peaks parandama kooskõlastamist omavahendite arvestamiseks kasutatava kogurahvatulu kontrollimisega tegeleva osakonna ja muude osakondade vahel, eriti selliste, mis tegelevad rahvamajanduse arvepidamisega (vt punktid 49–53).

Juhtudel, kui muude Eurostati osakondade võetud meetmed võivad mõjutada SKP ja/või kogurahvatulu andmete koostamist, tuleks konsulteerida kogurahvatulu komiteega ja lõplik otsus nende meetmete kohta tuleks vastu võtta Eurostati struktuuri asjakohasel tasandil.

ARUANDLUS

9. SOOVITUS PARANDADA ARUANDLUST

Eurostat peaks oma hindamisaruandeid täiustama, et lisada neisse liikmesriikide kogurahvatulu andmete täieliku, läbipaistva ja järjekindla hindamise (vt punktid 79–82).

Kogurahvatulu komitee iga-aastased arvamused peaksid sisaldama selget hinnangut selle kohta, kas liikmesriikide kogurahvatulu andmed on omavahendite arvestamiseks asjakohased (või mitte), nende sisu peaks vastama rahvamajanduse kogutulu määrase nõuetele ja neid tuleks eelarvemenetluses asjakohaselt kasutada vastavalt omavahendite määrasele (vt punktid 83–87).

Eelarve peadirektoraadi ja Eurostati aasta tegevusaruanded peaksid andma õige ja õiglase ülevaate liikmesriikide kogurahvatulu andmete kontrollimise ning kogurahvatulul põhinevate omavahendite haldamise kohta (vt punktid 88–92).

Komisjon peaks kehtestama Eurostatile nõude anda regulaarselt aru oma kogurahvatulu andmete kontrolli tulemustest, võimaldades eelarve peadirektoraadil saada vajalik kinnitus, mida kasutada oma aasta tegevusaruannete koostamisel.

- 98.** Kontrollikoda kutsub komisjoni üles kaaluma neid soovitusi seoses rahvamajanduse kogutulu määrase tulevase läbivaatamisega.

Kontrollikoda võttis käesoleva aruande vastu 26. septembri 2013. aasta koosolekul Luxembourgis.

Kontrollikoja nimel

president

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

KOGURAHVATULUL PÕHINEVAD OMAVAHENDID LIIKMESRIIGITI AASTATEL 2002, 2007 JA 2010

Liikmesriik	Aasta 2002		Aasta 2007		Aasta 2010	
	miljonites eurodes	%	miljonites eurodes	%	miljonites eurodes	%
Käesoleva auditi jaoks valitud kümme suurimate maksete tegijat						
Saksamaa (DE)	10 504,5	22,86%	14 653,8	19,83%	18 703,8	20,54%
Prantsusmaa (FR)	7 684,7	16,72%	11 215,7	15,17%	14 762,0	16,21%
Ühendkuningriik (UK)	8 480,5	18,46%	12 551,2	16,98%	12 963,4	14,24%
Itaalia (IT)	6 390,4	13,91%	9 143,7	12,37%	11 386,6	12,51%
Hispaania (ES)	3 430,7	7,47%	6 073,4	8,22%	7 611,3	8,36%
Madalmaad (NL)	2 264,9	4,93%	3 400,6	4,60%	4 219,2	4,63%
Belgia (BE)	1 335,7	2,91%	1 985,8	2,69%	2 662,4	2,92%
Rootsi (SE)	1 220,7	2,66%	1 948,9	2,64%	2 771,6	3,04%
Poola (PL)	0,0	0,00%	1 745,6	2,36%	2 630,9	2,89%
Austria (AT)	1 070,0	2,33%	1 564,9	2,12%	2 131,7	2,34%
Kokku:	42 382,1	92,25%	64 283,6	86,98%	79 842,9	87,68%
Muud liikmesriigid						
Taani (DK)	893,1	1,94%	1 393,5	1,89%	1 705,7	1,87%
Kreeka (EL)	704,8	1,53%	1 946,6	2,63%	1 616,9	1,78%
Portugal (PT)	635,9	1,38%	940,1	1,27%	1 344,0	1,48%
Soome (FI)	693,5	1,51%	1 087,7	1,47%	1 256,0	1,38%
Tšehhi Vabariik (CZ)	0,0	0,00%	703,8	0,95%	1 051,4	1,15%
Iirimaa (IE)	537,5	1,17%	972,2	1,32%	950,1	1,04%
Rumeenia (RO)	0,0	0,00%	681,7	0,92%	859,6	0,95%
Ungari (HU)	0,0	0,00%	546,7	0,74%	702,2	0,77%
Slovakkia (SK)	0,0	0,00%	302,5	0,41%	450,1	0,49%
Sloveenia (SI)	0,0	0,00%	198,3	0,27%	250,9	0,28%
Bulgaaria (BG)	0,0	0,00%	163,0	0,22%	247,2	0,27%
Luksemburg (LU)	100,7	0,22%	202,2	0,27%	196,6	0,22%
Leedu (LT)	0,0	0,00%	158,3	0,21%	186,4	0,20%
Läti (LV)	0,0	0,00%	118,0	0,16%	133,9	0,15%
Küpros (CY)	0,0	0,00%	88,2	0,12%	124,3	0,14%
Eesti (EE)	0,0	0,00%	95,8	0,13%	98,9	0,11%
Malta (MT)	0,0	0,00%	32,5	0,04%	40,4	0,04%
Kokku:	3 565,5	7,75%	9 631,1	13,02%	11 214,6	12,32%
Kogurahvatulul põhinevad oma- vahendid kokku	45 947,6	100,00%	73 914,7	100,00%	91 057,5	100,00%
Tulud kokku (miljonites eurodes)	95 434,4		117 563,0		127 795,0	
Kogurahvatulul põhinevad oma- vahendid kokku / tulud kokku	48,15%		62,87%		71,25%	

Allikas: Euroopa Kontrollikoda (aluseks on komisjoni finantsaruanded ning ELi eelarve peatükid 14 – „Kogurahvatulu” ja 32 – „Kogurahvatulu saldod”).

KOGURAHVATULUL PÕHINEVATE OMAVAHENDITE ARVUTAMINE

EELARVE RAHASTAMISEKS KASUTATAVATE KOGURAHVATULUL PÕHINEVATE OMAVAHENDITE ARVUTAMINE

1. Kogurahvatulul põhinevate omavahendite arvutamiseks kohaldatakse liikmesriikide kogurahvatulu suhtes ühtset määra. See määratakse kindlaks protsendimäärana prognoositavast aasta kogurahvatulust nii, et see katab täielikult selle osa eelarvest, mida ei rahastata traditsioonilistest omavahenditest, käibemaksul põhinevatest omavahenditest ja muust tulust¹. Seega mõjutavad mainitud muud tuluallikad kogurahvatulul põhinevate omavahendite kogusumma arvutamist.
2. Aasta n kogurahvatulu saldod ja nende korrigeerimised arvutatakse vastavalt aastal $n + 1$, võrreldes prognoositud andmeid tegelike kogurahvatulu andmetega², ja järgmistel aastatel ($n + 2$, $n + 3$, $n + 4$ jne), kasutades rohkem ajakohastatud andmeid, nagu on kirjeldatud allpool.
3. ELi omavahendite arvutamise eeskirjad annavad võimaluse muuta antud eelarveaasta kogurahvatulu andmeid kuni 30. septembrini aastal $n + 4$. Seda nelja aasta reeglit võib pikendada juhtudel, kui komisjon ja/või liikmesriigid on arvamusel, et antud eelarveaasta andmete kvaliteeti tuleks kogurahvatulu koostamise mõnes punktis parandada³.
4. Komisjoni reservatsiooni kehtestamise menetlust kasutatakse selleks, et teavitada liikmesriike neilt nõutavatest parandusmeetmetest. Üldine reservatsioon hõlmab liikmesriigi kõigi kogurahvatulu komponentide koostamist, samas kui erireservatsioon hõlmab eraldiseisva kogurahvatulu komponendi statistilist hinnangut. Kui komisjon tühistab reservatsiooni, ei saa alusandmete muudatusi enam omavahendite arvutamisel arvesse võtta.

¹ Vt omavahendite määruse artikkel 5.

² Vt omavahendite määruse artikli 10 lõige 6.

³ Vt omavahendite määruse artikli 10 lõige 7.

KOGURAHVATULU ANDMETE KASUTAMINE MUUDE OMAVAHENDITE ELEMENTIDE ARVUTAMISEL

5. Kogurahvatulu andmetel on laiemas omavahendite süsteemis võtmetähtsusega roll. Neid kasutatakse ka selleks, et kindlaks määrata käibemaksubaasi ülempiir (mis ei tohiks ületada 50% kogurahvatulust) käibemaksul põhinevate omavahendite arvutamiseks⁴, et jagada liikmesriikide vahel ümber Ühendkuningriigile seoses eelarvelise tasakaalustamatusega lubatud korrigeerimise kulu⁵ ning Madalmaadele ja Rootsile lubatud aasta kogurahvatulu maksete vähendamiste brutokulu⁶, ja selleks, et kindlaks määrata suurim aastane kulukohustuste jningmaksete assigneeringute kogusumma, mis eelarves kirjendatakse (ülemmäär)⁷.

IGA-AASTASED KOGURAHVATULU ANDMED OMAVAHENDITE ARVUTAMISEKS

6. Iga-aastased kogurahvatulu andmed koostavad liikmesriikide riiklikud statistikaametid⁸. Riiklikud statistikaametid peavad esitama komisjonile (Eurostatile) enne iga aasta 22. septembrit kogurahvatulu, SKP ja nende komponentide arvnäitajad möödunud aasta kohta ning mis tahes muudatused, mis on tehtud eelmiste aastate arvnäitajates. Liikmesriigid esitavad need andmed kogurahvatulu küsimustikus.
7. Koos nende andmetega peavad liikmesriikide riiklikud statistikaametid esitama ka aruande, milles näidatakse, kuidas koondnäitajad saadi, ja kirjeldatakse kõiki olulisi muudatusi kasutatud menetlustes (meetodid) ja põhistatistikas (allikad) ning selgitatakse varasemates kogurahvatulu hinnangutes tehtud mis tahes muudatusi (kvaliteediaruanne)⁹.

⁴ Vt omavahendite otsuse artikli 2 lõike 1 punkt b.

⁵ „Ühendkuningriigi suhtes kohaldatav korrigeerimine“. Vt omavahendite otsuse artikkel 5.

⁶ Vt omavahendite otsuse artikli 2 lõige 5.

⁷ Vt omavahendite otsuse artikkel 3.

⁸ Kogurahvatulu andmed koostatakse statistiliste andmete ja muude statistiliste hinnangute alusel. Need erinevad prognoositavatest andmetest, mida kasutatakse omavahendite süsteemis seoses aastaeelarve heakskiitmise menetlusega.

⁹ Vt rahvamajanduse kogutulu määruse artikkel 2.

8. Selleks et üksikasjalikumalt kirjeldada, kuidas kogurahvatulu andmed koostatakse, peaksid riiklikud statistikaametid esitama Eurostatile erinevate kogurahvatulu komponentide statistiliste hinnangute koostamise menetluste ja põhistatistika loendi (edaspidi „kogurahvatulu nimistu”)¹⁰.
9. Kogurahvatulu komitee poolt 2005. aasta juulis vastu võetud suuniste kohaselt peaksid liikmesriigid koostama täielikult ajakohastatud kogurahvatulu nimistu hiljemalt üks aasta pärast mis tahes suurte muudatuste tegemist¹¹. Kui liikmesriik ei rakenda suurte muudatuste tegemist hõlmavat menetlust, tuleks kogurahvatulu nimistut ajakohastada vähemalt iga viie aasta järel.
10. 2012. aasta juulis tehti neis suunistes muudatus, millega nõuti liikmesriikidelt ajakohastatud kogurahvatulu nimistu esitamist ainult juhul, kui seda palub kogurahvatulu komitee olukorras, kus suuri muudatusi teostatakse Eurostati kontrollitsükli jooksul.

¹⁰ Vt rahvamajanduse kogutulu määrase artikkel 3.

¹¹ Suured korralised või võrdlusaluse muudatused tähendavad muudatusi rahvamajanduse arvepidamise koostamise allikates ja meetodites, samas kui suured juhuslikud muudatused tulenevad tähtsatest metoodilistest muudatustest kontseptsioonides ja mõistetes ja/või kasutatavas liigituses. Vt ka aruande 50. joonealune märkus ja **Mõisted**.

LIIKMESRIIKIDE KOGURAHVATULU NIMISTUTE KONTROLLIMINE KOMISJONI POOLT

ÜLDISTE RESERVATSIOONIDE KEHTESTAMINE

1. Kogurahvatulu andmed on omavahendite arvestamiseks kättesaadavad ainult neli aastat, liikmesriikide kogurahvatulu nimistute hindamine Eurostati poolt võib aga kesta kauem (nagu on ka juhtunud näiteks kogurahvatulu andmete puhul alates 2002. aastast), mistõttu kehtestab komisjon (eelarve peadirektoraat) üldisi reservatsioone, mis hõlmavad liikmesriigi kõigi kogurahvatulu komponentide koostamist.

DOKUMENTIDE KONTROLLIMINE KOGURAHVATULU NIMISTU HINDAMISE KÜSIMUSTIKU ALUSEL

2. Eurostat vaatab kogurahvatulu nimistud läbi¹, et tagada liikmesriikide kogurahvatulu andmete kvaliteedi hindamisel „süsteemaatiline, järjekindel ja õiglane” lähenemisviis. Eurostati töö dokumenteeritakse, kasutades kogurahvatulu nimistu hindamise küsimustikku, mis sisaldab 265 üksikasjalikku küsimust kogu rahvamajanduse arvepidamise koostamise kohta.

TEABEKÜLASTUSED²

3. Võttes arvesse kogurahvatulu nimistu hindamise küsimustiku alusel tehtavat dokumentide kontrollimist, koostab Eurostat küsimused, millele soovitakse saada vastused riiklikesse statistikaametisse tehtavate teabekülastuste ajal. Teabekülastuse eesmärk on eelkõige koguda vajalikku teavet selleks, et tuvastada mis tahes puudused kogurahvatulu ning selle komponentide arvutamiseks kasutatavates statistilistes allikates ja meetodites.

¹ Vt aruande 11. joonealune märkus.

² Neid teeb komisjon. Muude liikmesriikide esindajad võivad osaleda (vt rahvamajanduse kogutulu määrase artikkel 6).

KÜLASTUSE PÕHJAL KOOSTATAVAD ARUANDED JA VAJALIKUD MEETMED

4. Liikmesriiki tehtud teabekülastuse põhjal esitatakse meetmed, mis käsitlevad küsimusi, mille puhul võib osutuda vajalikuks meetoodika muutmine ja/või järelevalve- ja kontrollisüsteemide puuduste parandamine. Meetmed liigitatakse järgmisse viide kategooriasse:
 - **meetmed „A“**: võimalik, et on vaja parandada meetoodikat;
 - **meetmed „B“**: uue teabe esitamine, mis tuleks lisada kogurahvatulu nimistusse;
 - **meetmed „C“**: kogurahvatulu nimistus juba sisalduva teabe uuesti koostamine, selgitamine või parandamine;
 - **meetmed „D“**: sellise uue teabe esitamine, mida ei pea tingimata lisama kogurahvatulu nimistusse;
 - **meetmed „E“**: meetmed, mida peab rakendama Eurostat.
5. Külastuse põhjal koostatavad aruanded (koos vajalike meetmete rakendamise ajakavaga) peaks heaks kiitma nii Eurostat kui ka riiklikud statistikaametid ning need tuleks esitada kogurahvatulu komiteele aruteluks ja vastuvõtmiseks.

OTSENE KONTROLL

6. Alates 2007. aastast on Eurostat vastavalt kontrollikoja soovitustele³ teinud lisaks kogurahvatulu nimistute läbivaatamisele küsimustiku alusel ka kogurahvatulu komponentide otsest kontrolli.
7. Vastavalt Eurostati suunistele on selle lähenemisviisi eesmärk peamiselt jälgida rahvamajanduse arvepidamise valitud komponendi kujunemiskäiku kuni algandmeteni⁴.

³ Vt kontrollikoja aruande 2005 punkti 4.30 alapunkt a, aastaaruande 2006 lisa 4.1 ja aastaaruande 2007 punkt 4.45.

⁴ Otsese kontrolli peamiseks eesmärgideks on kontrollida, kas kogurahvatulu nimistus esitatud allikate ja meetodite kirjeldus kajastab asjakohaselt tegelikult kohaldatud koostamise praktikat ja kas allikates näidatud algandmed on töödeldud asjakohaselt ümber rahvamajanduse arvepidamise arvnäitajateks, mille liikmesriigid on kogurahvatulul põhinevate omavahendite arvestamiseks esitanud. Selle lähenemisviisi kohaldamisel ei koosta Eurostat ühtegi kogurahvatulu komponentide statistilist hinnangut.

8. Otsest kontrolli teostatakse üldiselt ühe või kahe kogurahvatulu komponendi suhtes. Eurostat ei eelda tavaliselt selle töö põhjal järelduste tegemist kõigi kogurahvatulu nimistutes sisalduvate hinnangute osade kohta.

KOGURAHVATULU NIMISTUGA SEOTUD TÖÖ DOKUMENTEERIMINE JA MUUDATUSTE FIKSEERIMINE

9. Selleks et jälgida edasiminekut vajalike meetmete võtmisel ja dokumenteerida kontrollimisprotsessi, säilitab Eurostat dokumendid, mis sisaldavad kogu teavet iga vajaliku meetme kohta, ja pidevalt ajakohastatava (mitteavaliku) kogurahvatulu nimistu versiooni, milles tehtavad muudatused salvestatakse nähtaval kujul.

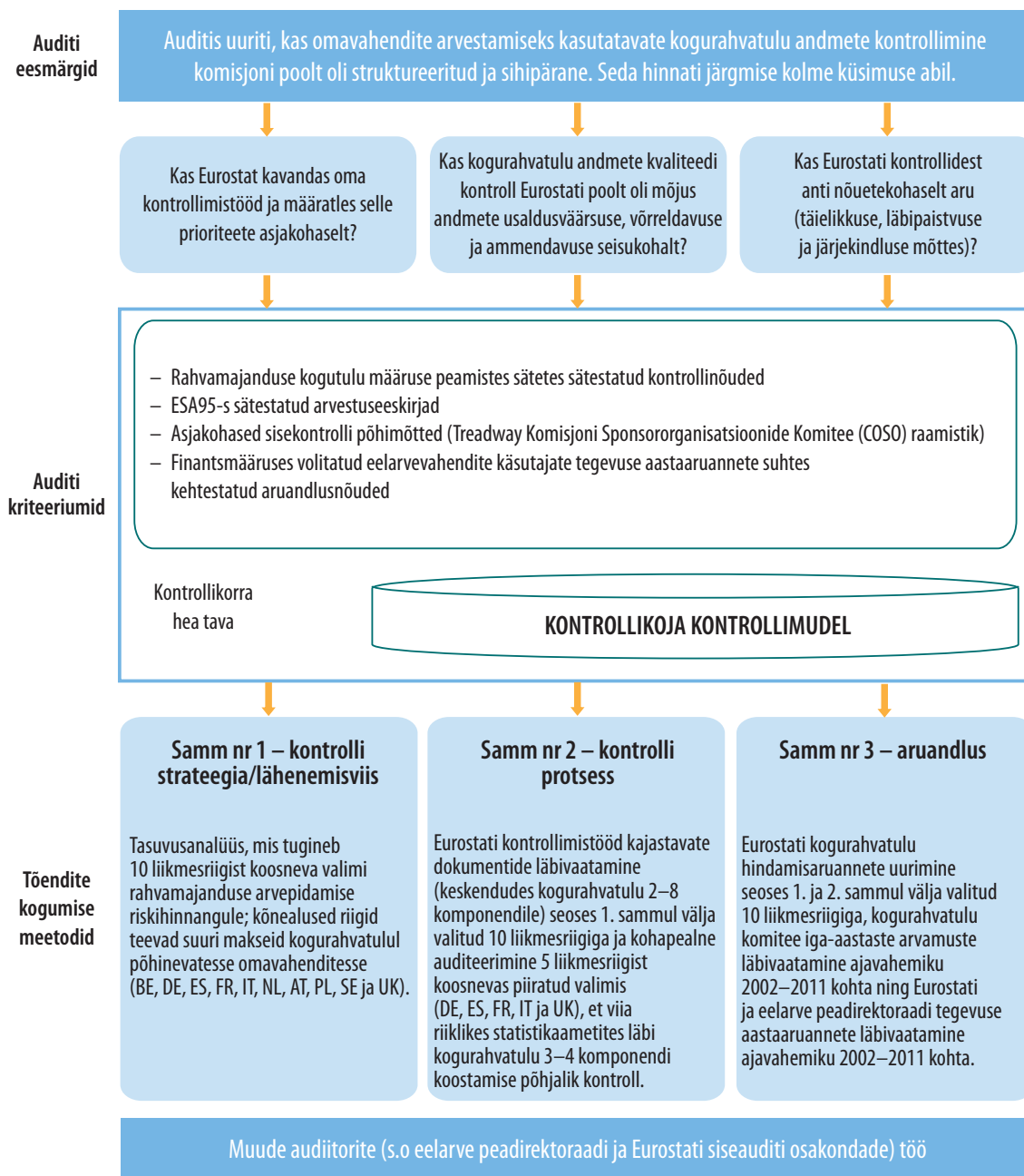
HINDAMISARUANDED

10. Eurostat koostab teatud aastate kohta (näiteks ajavahemik 2002–2010) liikmesriikide kogurahvatulu andmete kvaliteedi hindamisaruanded. Hindamisaruandeid kasutatakse komisjoni kehtestatavate erireservatsioonide alusena.

ERIRESERVATSIOONIDE KEHTESTAMINE JA ÜLDISTE RESERVATSIOONIDE TÜHISTAMINE

11. Komisjon kehtestab eraldiseisvate kogurahvatulu komponentide statistilist hinnangut käsitlevad erireservatsioonid nende Eurostati poolt oluliseks loetavate vajalike meetmete puhul, mille kohta ei ole antud täielikku teavet ja/või mille puhul riiklikud statistikaametid ei ole vajalikke parandusmeetmeid võtnud. See tähendab, et kontrollimine on lõppenud ja kõik olemasolevad üldised reservatsioonid võib tühistada.

KONTROLLIKOJA AUDITI LÄHENEMISVIISI JA METOODIKA ÜLEVAADE

Allikas: Euroopa Kontrollikoda.

KONTROLLIKOJA KONTROLLIMUDEL

PAREMA KONTROLLIRAAMISTIKU SUUNAS

1. Kontrollikoda analüüsis komisjoni süsteemide üldist struktuuri, selleks et luua kontrollikorra hea tava, mida oma käesolevas auditis kasutada.
2. Kõnealune tava hõlmab struktureeritumat ja ametlikumat lähenemisviisi, samuti ressursside paremat jaotust. Tava näeb ette komisjoni raamistikuga võrreldes teistsugust kontrollimeetluste vahekorda: vähem rõhku liikmesriikide kogurahvatulu nimistutes kirjeldatud allikate ja meetodite kvalitatiivsele uurimisele ning rohkem koostamisprotsessi testimisele oluliste ja riski sisaldavate komponentide põhjaliku kontrollimise¹ kaudu.
3. See kontrollikord, mis on kokku võetud käesolevas kontrollimudel, jaguneb Eurostati kontrollimise kolmeks põhisammuks, nagu järgnevalt kirjeldatakse.

1. SAMM. KONTROLI STRATEEGIA/LÄHENEMISVIIS

4. Kavandatud strateegia/lähenemisviis seisneb kogurahvatulu komponentide kontrolli planeerimises ja prioriteetide seadmises, kasutades struktureeritud metoodikat, millega rakendatakse tasuvuspõhimõtet (edaspidi „tasuvusanalüüs”).

¹ Vt aruande 16. joonealune märkus.

5. Tasuvusanalüüs peaks põhinema järgmiste töövõtete ja menetluste kohaldamisel:

- a) tuleks teha liikmesriikide kogurahvatulu koostamise **üksikasjalik kvalitatiivne riskihindamine**. Riskiallikad ja -tegurid on esitatud **VI lisas** ja hinnangus on arvestatud SKP koostamise protsessi vastavalt tootmispõhisele lähenemisviisile. **Kogurahvatulu nimistu ja liikmesriikide viimaste aasta kvaliteediaruannete kontrollimisel**² saadakse peamine teave, mida kasutatakse kõnealuse protsessiga kaasnevate riskide üksikasjalikuks kvalitatiivseks hindamiseks. Kontrolliriske³ ei arvestata, sest liikmesriikide riiklikud statistikaametid tuginevad vähe rahvamajanduse arvepidamise järelevalve- ja kontrollisüsteemidele;
- b) tuleks koostada **maatriks**⁴, milles esitada SKP komponentide koostamine (tootmispõhise lähenemisviisi alusel) ja SKP/kogurahvatulu üleminekukannete koostamine, mis tugineb järgmisele kahele elemendile: arvuline riskihindamine (seotud riskikaaludega)⁵ ja kõnealuse komponendi osa majanduses (protsendimäärana väljendatud SKP/kogurahvatulu komponendi suurus kogurahvatuluga võrreldes). **Riski suuruse näitaja** määratakse kindlaks, korrutades riskikaalu iga komponendi suurusega. Käesolevas auditis arvutati eespool nimetatud näitaja iga NACE (Rev. 1) tegevusala kohta ja üleminekukannete kohta. Tasuvusanalüüsi võib kohaldada ka kulu- ja tulupõhise lähenemisviisi korral⁶;
- c) kõnealuse analüüsi (**metoodika**) kasu ja kulud tuleks kindlaks teha järgmiselt: „kasu” tähendab põhjalikuks kontrollimiseks valitud SKP/kogurahvatulu komponentide riski suuruse näitaja väärtust, „kulud” aga muude SKP/kogurahvatulu komponentide põhjaliku kontrollimise puudumise alternatiivkulu. Viimast mõõdetakse, summeerides nende SKP/kogurahvatulu komponentide, mida **ei** kontrollita, riski suuruse näitajate väärtused;

² Vajaduse korral võidakse teha teabekülustus (vastavalt rahvamajanduse kogutulu määruuse artiklile 6), et selgitada rahvamajanduse arvepidamise koostamise protsessi.

³ Sh riskid, mis tulenevad statistika koostamise süsteemide toimimisest (vt **VI lisa**, riskiallikas D).

⁴ Ettepaneku sarnase riskihindamise maatriksi kasutamise kohta kogurahvatulu kontrollimise kavandamisel on teinud ka Eurostat, et täita oma siseauditi osakonna üht soovitusi, mille osakond esitas 2011. aasta augustis kogurahvatulu statistika koostamise protsessi käsitlevas aruandes.

⁵ Kontrollikoja audiitorid teevad ettepaneku kasutada järgmisi riskikaalusid: 100 – „väga suur” risk, 75 – „suur” risk, 50 – „keskmine” risk ja 10 – „väike” risk.

⁶ Analüüsis peaks arvestama liikmesriikide konkreetseid koostamismenetlusi.

- d) põhjalikult kontrollitavate SKP/kogurahvatulu komponentide valimiseks teeb kontrollikoda ettepaneku kasutada alati võrdluskünnist⁷ (**olulisuse kriteeriumid**): valitakse komponendid, mille riski suuruse näitaja väärtus ületab võrdluskünnise, **ei** valita aga neid komponente, mille väärtus on võrdluskünnisest madalam. Mõningatel põhjendatud juhtudel võib nende arvuliselt väljendatud kriteeriumide puhul teha erandeid, et muuta tasuvusanalüüs tulemuslikumaks;
- e) igas liikmesriigis valitav **SKP/kogurahvatulu komponentide arv** sõltub kontrollimiseks olemasolevast tööjõuressursist.

2. SAMM. KONTROLLI PROTSESS

- 6.** Tuleks teha tasuvusanalüüsi alusel (nagu on kirjeldatud 1. sammu all) valitud SKP/kogurahvatulu komponentide põhjalik kontrollimine. **Põhjaliku kontrolli** ulatus ja eesmärgid peaksid olema võrreldes Eurostati tehtava otsese kontrolliga laiemad. Lisaks sellele kohaldatakse seoses põhjaliku kontrollimisega **riskipõhist lähenemisviisi**, nagu on selgitatud allpool.
- o **Ulatus:** kontrollimine hõlmab kogu valitud SKP/kogurahvatulu komponentide koostamise protsessi, sh esmaste andmeallikate kvaliteedi uurimist (algandmed) isegi juhul, kui need kuuluvad nendele riiklike statistikaametite osakondadele, mis ei vastuta rahvamajanduse arvepidamise eest, või muudele statistilisi andmeid esitavatele asutustele.
 - o **Eesmärgid:** lisaks Eurostati otsese kontrolli suunistes sätestatud eesmärkidele sisaldab põhjalik kontroll valitud SKP/kogurahvatulu komponentide ESA95-le vastavuse kontrollimist.
 - o **Lähenemisviis:** alates koostamise protsessi rekonstrueerimisest koondnäitajatest kuni algnäitajate tasandini keskendub kontrollimine nendele alamkomponentidele, mis määratakse kindlaks selliste koostamise alamprotsessidega, mida riskihindamise alusel peetakse (väga) suure riskiga komponentideks (vt käesoleva lisa punkti 5 alapunkt a).

⁷ Käesolevas auditis kasutati kogurahvatulu põhjalikult kontrollitavate komponentide valimisel künnise väärtust 5. Eurostati kontrollimistööd kajastavate dokumentide kontrollimisel kasutati valiku künnise väärtust 2 liikmesriikide puhul, mida külastati kohapeal, ja väärtust 5 muude valitud liikmesriikide puhul.

7. SKP/kogurahvatulu komponentide põhjalik kontrollimine toimub riiklikesse statistikaametitesse tehtavate kontrollkäikude⁸ ajal. Kontrollimiseks tuleb koostada üksikasjalik **kontrollnimekiri** selleks, et hõlmata rahvamajanduse arvepidamise koostamise protsessiga seonduvad riskid (vt **VI lisa**) ja tagada liikmesriikides ühetaoline lähenemisviis. Riiklikud statistikaametid peaksid leiud heaks kiitma, kuid puudub vajadus selle järele, et kogurahvatulu komitee kiidaks kontrollkäikude aruanded⁹ heaks, sest iga liikmesriigi kogurahvatulu andmete üldhinnang sisaldub hindamisaruandes, mille kogurahvatulu komitee vaatab läbi (vt 3. samm).

3. SAMM. ARUANDLUS

8. Aruandlus kogurahvatulul põhinevate omavahendite kontrollimise kohta peaks toimuma kolmel tasandil, nagu on kirjeldatud allpool.

HINDAMISARUANDED

9. Kõnealused aruanded peaksid sisaldama üldhinnangut liikmesriikide kogurahvatulu andmete usaldusväärsuse, võrreldavuse ja ammendavuse kohta, tuginedes tasuvuspõhimõtte kohaldamisele (vt 1. ja 2. samm). Kõnealused aruanded peaksid kirjeldama vähemalt järgmist:
- a) taustateave,
 - b) kontrolli eesmärk (eesmärgid) ja ulatus (s.o peamised dokumendid, millel uurimine põhineb),
 - c) tehtud töö,
 - d) leiud,
 - e) järeldus (üldhinnang),
 - f) märkused.

⁸ Vastavalt omavahendite määruse artiklile 19.

⁹ Pärast külastatud riiklike statistikaametite märkuste arvessevõtmist võib need aruanded (lõplikul kujul) esitada kõnealusele komiteele teavitamise eesmärgil.

10. Aruannete järelduseks tuleks koostada standardtekst. Määratleda tuleks **olulisuse kriteeriumid** (s.o uuritud komponendi väärtuse ja/või kogurahvatulu protsentuaalne osakaal), selleks et teha vahet põhjaliku kontrolli oluliste ja ebaoluliste leidude vahel. Kui kõigi oluliste leidude mõju (s.o märkused) ületab määratletud võrdluskünnise (näiteks 2% kogurahvatulust), peaks üldhinnang olema negatiivne.

KOGURAHVATULU KOMITEE ARVAMUS

11. Kõnealuses arvamuses peaks arvestama komisjoni poolt vastavalt tema kontrolliraamistikule teostatud kontrolli ning Eurostati kontrolli liikmesriikide poolt nende aasta kogurahvatulu küsimustikes ja kvaliteediaruannetes esitatud andmete ja teabe järjepidevuse üle.
12. Kogurahvatulu komitee arvamus peaks hõlmama vähemalt järgmist:
- a) taustateave ja õiguslik alus,
 - b) kontrolli eesmärk (eesmärgid) ja ulatus (s.o peamised dokumendid, millel uurimine põhineb),
 - c) tehtud töö,
 - d) (üldised ja eri-) reservatsioonid ning muud olulised leiud,
 - e) järeltus (arvamus),
 - f) märkused.
13. See peaks olema **positiivne, negatiivne või positiivne koos märkustega**. Arvamusele tuleks lisada märkused siis, kui kehtivad üldised reservatsioonid ja/või (olulised) erireservatsioonid või kui kogurahvatulu küsimustike ja kvaliteediaruannete kontrollimisel Eurostati poolt ilmneb olulisi leide. Kui märkused ei võimalda positiivset arvamust avaldada (vt käesoleva lisa punkt 10), siis tuleks aluseks olevaid kogurahvatulu andmeid kasutada kogurahvatulul põhinevate omavahendite arvestamiseks ainult juhul, kui komisjon nende kasutamist nõuetekohaselt põhjendab.

14. Kavandatud standardtekst kõnealuse arvamuse avaldamiseks on esitatud **1. selgituses**.

1. SELGITUS. KOGURAHVATULU KOMITEE IGA-AASTASE ARVAMUSE KAVANDATUD STANDARDTEKST

Võttes arvesse kogurahvatulu andmete kontrollimise eesmäärke ja ulatust (vt ...) ja tuginedes Eurostati tehtud tööle (vt ...), avaldab kogurahvatulu komitee oma arvamuse [vastavalt rahvamajanduse kogutulu määruse artikli 5 lõike 2 punktile b] selle kohta, et [AASTA] liikmesriikide kogurahvatulu küsimustikes ja kvaliteediaruannetes sisalduvate andmete kasutamine omavahendite arvestamiseks on asjakohane / **ei ole** asjakohane. [Siiski piiravad ... arvamust järgmised küsimused ..., näiteks on kogurahvatulu andmete kohta kehtestatud (üldised ja/või eri-) reservatsioonid vastavalt määruse nr 1150/2000 ... artikli 10 lõikele 7.]

AASTA TEGEVUSARUANDED

15. Eurostat ja eelarve peadirektoraat peaksid oma aasta tegevusaruannetes (1. osas „Poliitika-saavutused“, 2. osas „Juhtimis- ja sisekontrolli süsteemid“ ja/või 3. osas „Kinnitava avalduse elemendid“¹⁰) kirjeldama kogurahvatulul põhinevate omavahendite kontrollimist¹¹, esitades asjakohase teabe ressursside kasutamise kohta vastavalt usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttele.
16. Eelarve peadirektoraat kui kogurahvatulul põhinevate omavahendite volitatud eelarve-vahendite käsutaja peaks samuti lisama asjakohase tõendusmaterjali (näiteks seaduslikkuse ja korrektsuse näitajad), toetamaks oma kinnitavat **avaldust** (aasta tegevusaruande 4. osas), mis käsitleb kogurahvatulul põhinevate omavahendite haldamist.

¹⁰ Need osad on määratletud komisjoni sisesuunistes 2011. aasta tegevusaruande koostamise kohta. Sarnased osad olid lisatud ka eelmiste aastate suunistesse.

¹¹ Eriti liikmesriikide osamaksete arvestus, kohustuste jaotus komisjonis (sh kogurahvatulu komitee roll), Eurostati ja eelarve peadirektoraadi kontrolli ulatus ja eesmärgid ning kogurahvatulu reservatsioonide haldamine komisjoni poolt.

17. Omavahendite arvestamiseks kasutatavate kogurahvatulu andmete kvaliteedi kohta peaks Eurostat esitama eelarve peadirektoraadile iga-aastase üldhinnangu kogurahvatulu andmete kohta, mis võimaldaks viimasel oma kinnitavat avaldust toetada. Teise võimalusena võiks Eurostat oma aasta tegevusaruannetes kinnitada omavahendite arvestamiseks kasutatavate kogurahvatulu andmete kvaliteetsust ja eelarve peadirektoraat võiks viidata sellele kinnitava avalduse toetusmaterjalile oma aasta tegevusaruannetes.
18. Kogurahvatulu komitee iga-aastast arvamust saaks kasutada kinnituse tõendina, tingimusel et selle sisu on selge ja üldine järeldus ühemõtteline.
19. Kinnitava avalduse ulatust tuleks selgitada eelarve peadirektoraadi aasta tegevusaruandes, et esitada õige ja õiglane ülevaade kogurahvatulul põhinevate omavahendite aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse ning usaldusväärse finantsjuhtimise kohta. Kavandatud tekst kinnitava avalduse ulatuse selgitamiseks on esitatud **2. selgituses**.

2. SELGITUS. KOGURAHVATULUL PÕHINEVAID OMAVAHENDEID KÄSITLEVA KINNITAVA AVALDUSE ULATUS

- a) Käesoleva avaldusega kinnitatakse käesoleva aasta kogurahvatulul põhinevate omavahendite arvestus, mis põhineb prognoosidel (vastavalt määruse nr 1150/2000 artiklile 5), mis vaadatakse järgmistel aastatel üle, ja eelmiste aastate kogurahvatulul põhinevate omavahendite saldode arvestus¹² ning saldode korrigeerimised¹³ (määruse nr 1150/2000 artikli 10 lõige 6 ja artikli 10 lõige 7);
- b) liikmesriikide kogurahvatulu kõnealuse aasta andmeid võib muuta kuni neli aastat hiljem. Lisaks võimaldab üldiste ja erireservatsioonide kehtimine muuta neid andmeid ka pärast kõnealuse ajavahemiku lõppu;
- c) hinnang kogurahvatulu andmete kvaliteedile põhineb Eurostati tehtud kontrollil, mida on kirjeldatud aasta tegevusaruande 1. ja 2. osas, kindluse allikat on kirjeldatud 3. osas¹⁴;
- d) kogurahvatulu komitee avaldas oma iga-aastase arvamuse (positiivse, negatiivse või positiivse koos märkustega) kogurahvatulu andmete omavahendite arvestamiseks sobivuse kohta, võttes arvesse tasuvuspõhimõtet.

¹² Need saadakse aastal $n + 1$, võrreldes liikmesriikide poolt kogurahvatulu küsimustikes esitatud (esialgseid) aasta n tegelikke kogurahvatulu andmeid vastava kogurahvatulu andmete prognoosiga, mida kasutatakse sama aasta eelarve koostamiseks.

¹³ Need saadakse aastatel $n + 2$ ja edaspidi, võrreldes aasta n parandatud (lõplikke) tegelikke kogurahvatulu andmeid vastavate sama aasta tegelike kogurahvatulu andmetega, mille liikmesriigid esitasid eelmiste aastate kogurahvatulu küsimustikes.

¹⁴ Vt käesoleva lisa punktid 15–18.

KONTROLLIKOJA KASUTATUD RISIKIHINDAMISE MAATRIKS

RISKIALLIKAD	RISKITEGURID [SKP iga komponendi (s.o NACE tegevusala) ja SKP/kogurahvatulu üleminekukande) kohta]	RISIKIHINNANG (väike, keskmine, suur, väga suur)
A) Statistiliste allikate kvaliteet	A1) Allikas pole piisav tegevuste ja/või tehingute mõõtmiseks rahvamajanduse arvepidamises, sest ei kajasta tegelikkust piisavalt ning kättesaadavad muutujad pole piisavalt täielikud ja üksikasjalikud.	Riskiallika A üldhinnang iga SKP/kogurahvatulu komponendi kohta
	A2) Ajakohastatud allikad pole kättesaadavad.	
	A3) Allikatega kaasnevate kontrolli- ja kvaliteedinäitajate puudumine (näiteks teenuse tasandi lepingud, kvaliteediaruanded, <i>ad hoc</i> uuringud).	
B) Statistiliste meetodite kvaliteet	B1) Rahvamajanduse arvepidamise tegevuste ja/või tehingute mõõtmise meetodid ei vasta ESA95-le.	Riskiallika B üldhinnang iga SKP/kogurahvatulu komponendi kohta
	B2) Täielikult pole kohaldatud meetodeid, mida kogurahvatulu komitee ja/või Eurostat on soovitanud teatud punktide maksumuse hindamiseks.	
	B3) Kaudsete meetodite väär kasutamine.	
	B4) Erimeetodite puudumine varimajanduse kirjendamiseks ammendavuse huvides.	
C) Statistiliste hinnangute tegemine ja rahvamajanduse arvepidamises kajastamine vastavalt ESA95-le	C1) Tegevuste ja/või tehingute arvestus rahvamajanduse arvepidamises ei vasta ESA95-le.	Riskiallika C üldhinnang iga SKP/kogurahvatulu komponendi kohta
	C2) Andmete kinnitamist ja muid korrigeerimisi (selge periodiseerimine, täielik ammendavus ja tasakaalustamine) ei tehta asjakohaselt, nii et see võimaldaks saada ESA95-le vastavaid statistilisi hinnanguid.	
	C3) Statistiliste allikate muutujad ei ole korrektselt liigitatud ESA95 tegevuste ja/või tehingute mõõtmiseks.	
	C4) Institutsiooniliste sektorite ja/või tegevusüksuste ja/või tehingute jaotus rahvamajanduse arvepidamises ei vasta ESA95-le (võimalik mõju kogurahvatulule).	
D) Statistika koostamise süsteemide toimimine (sh organisatsiooniline korraldus)	D1) Rahvamajanduse arvepidamise osakonnal (osakondadel) puuduvad piisavad ressursid (liiga vähe töötajaid, puuduvad kogemused ja teadmised ESA95 kohta).	Riskiallika D üldhinnang rahvamajanduse arvepidamise seisukohalt ¹
	D2) Rahvamajanduse arvepidamise osakonna (osakondade) töötajad/juhtkond ei ole sõltumatud.	
	D3) Riikliku statistikaameti vajakajäämised planeerimises ja ülesannete (näiteks andmete avaldamine) jaotuses.	
	D4) Statistiliste hinnangute koostamist ja tegevuse ja/või tehingute rahvamajanduse arvepidamises kirjendamist toetavate standardsete teabesüsteemide puudumine.	
	D5) Ebapiisav kooskõlastamine – rahvamajanduse arvepidamise osakonna (osakondade) ja riikliku statistikaameti muude osakondade vahel, kes vastutavad rahvamajanduse arvepidamises kasutatava teemakohase statistika eest, ning – riigiasutuste (riigi keskpang, riiklik statistikaamet ja ministeeriumid) vahel juhul, kui rahvamajanduse arvepidamise koostamise ülesanded on jagatud.	

¹ Liikmesriikide rahvamajanduse arvepidamise riskihindamisel ei arvestatud riskiallikat D, sest see osutab järelevalve- ja kontrollisüsteemidele, mille toimimist käesolev audit ei hõlmanud.

Allikas: Euroopa Kontrollikoda.

MAATRIKSI KASUTAMINE JA RISIKIHINDAMISE MENETLUS

1. Koostamismenetluste kvalitatiivne riskihindamine viidi läbi Eurostatile kättesaadava, eelkõige kogurahvatulu nimistutes ja liikmesriikide viimastes kogurahvatulu kvaliteediaruannetes sisalduva teabe alusel.
2. Riskihindamiseks on eespool kirjeldatud riskitegurid mõnel juhul jagatud üksikasjalikumateks alamteguriteks¹. Iga riskiteguri ja/või alamteguri puhul määrati kindlaks spetsiifilised kriteeriumid, selleks et välja selgitada juhtumid, mille puhul tuleks risk hinnata väikeseks (L), keskmiseks (M), suureks (H) ja väga suureks (VH).
3. Näiteks seoses riskiteguriga A2 „Ajakohastatud allikad pole kättesaadavad” teostati riskihindamine järgmiselt:
 - **väga suur:** kui allikat ei ole ajakohastatud ja see osutab väga ammusele võrdlusaastale;
 - **suur:** kui allika võrdlusaasta ei vasta analüüsitava lõplike andmete võrdlusaastale **ja** ajakohastamine ei ole regulaarne;
 - **keskmine:** kui allika võrdlusaasta ei vasta analüüsitava lõplike andmete võrdlusaastale **või** ajakohastamine ei ole regulaarne;
 - **väike:** kui allika võrdlusaasta vastab analüüsitava lõplike andmete võrdlusaastale ja ajakohastamine on regulaarne.
4. Kui ükskõik millise riskiteguri puhul on kogurahvatulu komponendi koostamist käsitlev teave ebapiisav ja/või pole kättesaadav, siis loetakse sellega seotud risk suureks või väga suureks sõltuvalt koostamise nende elementide tähtsusest, mida pole kirjeldatud täielikult ja selgelt.
5. Maatriksi kasutamine võimaldab anda üksikasjaliku hinnangu iga riski alamteguri, -teguri ja -allika kohta. Iga kogurahvatulu komponendi (s.o SKP komponent või SKP/kogurahvatulu üleminekukanne) kohta tehakse üldine riskihindamine (vt **VII lisa**). See hinnang on tasuvusanalüüsi teostamisel peamine sisend (vt **VIII lisa**).

¹ Riskitegur A1 on jagatud kaheks alamteguriks: a) tegelikkuse kajastamine ja b) kättesaadavate muutujate täielikkus ja üksikasjalikkus; riskitegur C1 on jagatud kaheks alamteguriks: a) kaudsete meetoditega saadud statistilised hinnangud ja b) mõistete kohandamine; riskitegur C2 on jagatud kolmeks alamteguriks: c) andmete kinnitamine ja tasakaalustav korrigeerimine, b) selge perioodiseerimise korrigeerimine ja c) selge ammendavuse korrigeerimine.

VII LISA

KONTROLLIKOJA RISIKIHINDAMINE

NACE Rev. 1 punktid	Kogurahvatulu komponendid	Riskihindamine valitud liikmesriikides									
		Belgia	Saksamaa	Hispaania	Prantsusmaa	Itaalia	Madalmaad	Austria	Poola	Rootsi	Ühendkuningriik
A	Põllumajandus, jahindus ja metsandus	H	H	M	H	M	M	M	H	M	H
B	Kalandus	M	H	H	H	H	H	M	H	M	VH
C	Mäetööstus	L	M	M	L	M	H	H	H	M	H
D	Tootmine	H	M	M	M	H	M	H	H	H	H
E	Elektri-, gaasi- ja veevarustus	M	M	L	L	M	M	H	M	M	L
F	Ehitus	H	H	M	H	H	H	H	H	H	H
G	Hulgi- ja jaemüük; mootorsõidukite, mootorrataste ning tarbekaupade ja majatarvete parandus	H	H	H	M	H	H	H	H	H	H
H	Hotellid ja restoranid	H	H	H	VH	H	H	H	H	H	H
I	Veondus, laondus ja side	H	M	M	M	M	H	H	H	H	H
J	Finantsvahendus	L	L	L	L	L	M	M	H	M	H
K	Kinnisvara, väljaüürimine ja äritegevus	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H
L	Avalik haldus ja kaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	L	M	L	M	M	M	M	H	M	M
M	Haridus	M	H	M	H	M	H	H	H	H	H
N	Tervishoid ja sotsiaalhoid	H	H	VH	H	H	H	H	VH	M	H
O	Muu sotsiaal- ja isikuteenindus	H	VH	H	H	H	H	H	H	H	H
P	Kodumajapidamised koduabiliste tööandjatena	VH	M	M	M	H	M	H	H	H	H
Q	Eksterritoriaalsed organisatsioonid ja üksused	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Kogulisandväärtus											
–	Tootemaksud	M	L	L	H	M	M	M	H	M	M
–	Tootesubsiidiumid	M	H	L	M	M	M	VH	H	H	H
Sisemajanduse koguprodukt (SKP)											
Üleminekukanded	Ülejäänud maailmast saadud töötajate hüvitised	H	H	H	H	H	M	M	H	M	H
	Ülejäänud maailmale makstud töötajate hüvitised	H	M	M	H	H	M	M	H	M	H
	Ülejäänud maailmast saadud omanditulu	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H
	Ülejäänud maailmale makstud omanditulu	M	H	M	M	H	H	H	H	H	H
	ELile laekunud maksud tootmiselt ja impordilt	VH	L	L	L	L	L	L	VH	L	M
	ELilt saadud toetused	VH	H	M	VH	VH	H	VH	VH	H	H
Kogurahvatulu											
–	FISIM ¹	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Kogurahvatulu omavahendite arvestamiseks											

Selgitus: L – väike, M – keskmine, H – suur (kollane), VH – väga suur (punane), N/A – ei kohaldata või ei hinnata.

¹ Kaudselt mõõdetavaid finantsvahendusteenuseid (FISIM) kajastatakse omavahendite arvestamiseks kasutatava kogurahvatulu koostamises alates 2010. aastast. Kuna käesolev audit hõlmab ajavahemiku 2002–2007 kohta kogutud kogurahvatulu andmete kontrollimist komisjoni poolt, siis selle komponendi koostamist ei hinnatud.

Allikas: Euroopa Kontrollikoda (liikmesriikide kogurahvatulu nimistute uurimise alusel).

RISKIHINDAMISE TULEMUSED

1. Riskihindamine võimaldas teha kindlaks need kogurahvatulu komponendid, mille puhul oli suurem risk, et nende koostamine ei vasta ESA95-le. Kõiki tegevusalasid, mille üldine riskihinnang on väike või keskmine, ei pea põhjalikult uurima, v.a piiratud juhtumid, kui nende suhteline suurus majanduses on väga oluline¹.
2. Maatriksi ja sellega seotud menetluse kasutamisel saadud kontrollikoja kvalitatiivse riskihindamise tulemused on esitatud **VI lisas**. Viie kohapeal külastatud liikmesriigi kohta on allpool esitatud lühiselgitus, milles põhjendatakse, miks hinnati kogurahvatulu komponentide koostamisega seonduvat riski väga suureks.
3. Saksamaa puhul puudub piisav teave nende allikate täielikkuse kohta, mida kasutatakse selleks, et hinnata olulist osa NACE O (Rev. 1) tegevusvaldkonnas „Muu sotsiaal- ja isikuteenindus” toodetud kogulisandväärtusest. Kõigi tehtud korrigeerimiste kirjeldus ei võimalda hinnata statistilise hindamise protsessi.
4. Hispaania puhul on ebapiisav nende allikate kvaliteet, mida kasutatakse selleks, et hinnata olulist osa NACE N (Rev. 1) tegevusvaldkonnas „Tervishoid ja sotsiaaltoetus” toodetud kogulisandväärtusest. Lisaks sellele ei ole asjakohaselt avaldatud koostamisprotsessi hõlmav oluline teave (nt meetodid, allikate muutujate korrigeerimine ja muutmine ESA95 tehinguteks).
5. Prantsusmaa puhul ei sisalda NACE H (Rev. 1) tegevusala „Hotellid ja restoranid” statistilise hindamise kirjeldus piisavalt teavet nende ammendavuse huvides tehtud korrigeerimiste kohta, mida võib pidada oluliseks. Pole avaldatud ka andmeid ELilt saadud toetuste kohta.
6. Itaalia puhul pole avaldatud andmeid ELilt saadud toetuste kohta.
7. Ühendkuningriigi puhul ei ole NACE B (Rev. 1) tegevusala „Kalandus” andmete koostamise kohta esitatud teave üksikasjalik, eriti seoses rahvamajanduse arvepidamises tehtud korrigeerimistega ja muutujate muutmisega allikatest ESA95 tehinguteks. Siiski ei hinnatud kõnealust tegevusala käesolevas auditis, sest selle osakaal majanduses on väga piiratud.

¹ Näiteks kui keskmise riskiga komponendid moodustavad kogurahvatulust vähemalt 10%.

KONTROLLIKOJA TASUVUSANALÜÜS

Kogurahvatulu komponendid (NACE Rev. 1 liigitus)	Belgia		Saksamaa		Hispaania		Prantsusmaa	
	Suurus	RSI	Suurus	RSI	Suurus	RSI	Suurus	RSI
	R(M)		R(M)		R(M)		R(M)	
Põllumajandus (A)	1,0%	0,7	1,1%	0,9	3,8%	1,9	2,1%	1,6
	H(75)		H(75)		M(50)		H(75)	
Kalandus (B)	0,0%	0,0	0,0%	0,0	0,2%	0,2	0,1%	0,1
	M(50)		H(75)		H(75)		H(75)	
Mäetööstus (C)	0,1%	0,0	0,3%	0,1	0,3%	0,1	0,1%	0,0
	L(10)		M(50)		M(50)		L(10)	
Tootmine (D)	15,4%	11,6	20,9%	10,4	17,0%	8,5	12,7%	(i) 6,3
	H(75)		M(50)		M(50)		M(50)	
Elektrivarustus (E)	2,1%	1,1	1,7%	0,8	1,8%	0,2	1,5%	0,2
	M(50)		M(50)		L(10)		L(10)	
Ehitus (F)	4,3%	3,2	4,7%	3,5	7,6%	3,8	4,8%	3,6
	H(75)		H(75)		M(50)		H(75)	
Hulgi- ja jaemüük (G)	11,4%	8,5	10,1%	7,5	10,2%	7,7	9,9%	5,0
	H(75)		H(75)		H(75)		M(50)	
Hotellid ja restoranid (H)	1,5%	1,1	1,5 %	1,1	7,0%	(i) 5,2	2,1%	(i) 2,1
	H(75)		H(75)		H(75)		VH(100)	
Veondus (I)	7,2%	5,4	5,0%	(i) 2,5	6,7%	(i) 3,3	5,7%	(i) 2,9
	H(75)		M(50)		M(50)		M(50)	
Finantsvahendus (J)	5,2%	0,5	3,8%	0,4	4,2%	0,4	4,5%	0,4
	L(10)		L(10)		L(10)		L(10)	
Kinnisvara, väljauürimine ja äritegevus (K)	19,5%	(i) 14,6	21,2%	15,9	13,6%	10,2	23,6%	17,7
	H(75)		H(75)		H(75)		H(75)	
Avalik haldus (L)	6,6%	0,7	5,8%	(i) 2,9	5,7%	0,6	6,9%	(i) 3,4
	L(10)		M(50)		L(10)		M(50)	
Haridus (M)	5,9%	3,0	4,1%	3,1	4,5%	(i) 2,2	5,1%	3,8
	M(50)		H(75)		M(50)		H(75)	

 Komponendid viies külastatud liikmesriigis, mille kontrollikoda valis nii põhjalikuks kontrollimiseks kui ka dokumentide kontrollimiseks

 Komponendid, mille kontrollikoda valis dokumentide kontrollimiseks viies liikmesriigis, mida ei külastatud

 Komponendid, mille kontrollikoda valis dokumentide kontrollimiseks viies liikmesriigis, mida külastati

Selgitus:

- „Suurus” – komponendi suhteline suurus osana kogurahvatulust.
- „R” – riskihindamine (vt VII lisa).
- „M” – riskikaal.
- „RSI” – riski suuruse näitaja.
- „L”, „M”, „H”, „VH”, „N/A” ja „FISIM”: vt VII lisa.

Allikas: Euroopa Kontrollikoda.

Itaalia		Madalmaad		Austria		Poola		Rootsi		Ühendkuningriik	
Suurus	RSI	Suurus	RSI	Suurus	RSI	Suurus	RSI	Suurus	RSI	Suurus	RSI
R(M)		R(M)		R(M)		R(M)		R(M)		R(M)	
2,4%	1,2	2,2%	1,1	1,7%	0,9	4,1%	3,0	0,9%	0,5	0,6%	0,4
M(50)		M(50)		M(50)		H(75)		M(50)		H(75)	
0,1%	0,1	0,1%	0,1	0,0%	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0
H(75)		H(75)		M(50)		H(75)		M(50)		VH(100)	
0,4%	0,2	2,5%	1,9	0,4%	0,3	2,0%	1,5	0,4%	0,2	2,2%	1,6
M(50)		H(75)		H(75)		H(75)		M(50)		H(75)	
18,9%	14,2	13,0%	6,5	17,7%	13,3	14,9%	(i) 11,1	17,3%	13,0	11,8%	8,9
H(75)		M(50)		H(75)		H(75)		H(75)		H(75)	
1,8%	0,9	1,2%	0,6	2,3%	1,7	3,4%	1,7	2,6%	1,3	1,3%	0,1
M(50)		M(50)		H(75)		M(50)		M(50)		L(10)	
4,5%	3,4	5,0%	3,8	6,6%	(i) 5,0	5,7%	4,3	4,0%	3,0	5,6%	4,2
H(75)		H(75)		H(75)		H(75)		H(75)		H(75)	
11,5%	8,6	12,0%	9,0	11,8%	8,9	17,9%	(i) 13,5	9,9%	7,4	10,4%	7,8
H(75)		H(75)		H(75)		H(75)		H(75)		H(75)	
3,5%	(i) 2,6	1,7%	1,3	4,1%	3,1	1,1%	0,8	1,3%	1,0	2,6%	(i) 2,0
H(75)		H(75)		H(75)		H(75)		H(75)		H(75)	
6,6%	3,3	6,3%	4,7	6,5%	4,9	6,7%	(i) 5,0	6,0%	4,5	6,5%	(i) 4,8
M(50)		H(75)		H(75)		H(75)		H(75)		H(75)	
4,2%	0,4	5,4%	2,7	4,8%	2,4	3,8%	2,8	3,9%	2,0	6,4%	(i) 4,8
L(10)		M(50)		M(50)		H(75)		M(50)		H(75)	
18,1%	13,5	18,8%	14,1	16,4%	12,3	12,8%	9,6	18,0%	13,5	20,8%	15,6
H(75)		H(75)		H(75)		H(75)		H(75)		H(75)	
5,3%	(i) 2,7	6,2%	3,1	5,4%	2,7	5,8%	4,4	5,1%	2,6	4,8%	(i) 2,4
M(50)		M(50)		M(50)		H(75)		M(50)		M(50)	
4,4%	(i) 2,2	3,9%	2,9	4,9%	3,6	4,3%	3,2	5,1%	3,9	5,2%	3,9
M(50)		H(75)		H(75)		H(75)		H(75)		H(75)	

VIII LISA

Kogurahvatulu komponendid (NACE Rev. 1 liigitus)	Belgia		Saksamaa		Hispaania		Prantsusmaa	
	Suurus	RSI	Suurus	RSI	Suurus	RSI	Suurus	RSI
	R(M)		R(M)		R(M)		R(M)	
Tervishoid ja sotsiaalhooldus (N)	6,1% H(75)	(i) 4,6	6,1% H(75)	4,6	4,6% VH(100)	(i) 4,6	7,3% H(75)	5,5
Muu sotsiaal- ja isikuteenindus (O)	2,0% H(75)	1,5	4,5% VH(100)	(i) 4,5	3,3% H(75)	2,4	3,2% H(75)	2,4
Kodumajapidamised koduabiliste tööandjatena (P)	0,3% VH(100)	0,3	0,3% M(50)	0,2	0,9% M(50)	0,5	0,5% M(50)	0,2
Eksterritoriaalsed organisatsioonid (Q)	0,0% puudub	0,0	0,0% puudub	0,0	0,0% puudub	0,0	0,0% puudub	0,0
Kogulisandväärtus								
Tootemaksud	11,3% M(50)	(i) 5,7	10,6% L(10)	1,1	10,8% L(10)	1,1	11,2% H(75)	8,4
Tootesubsiidiumid	0,9% M(50)	0,5	0,5% H(75)	0,4	1,2% L(10)	0,1	1,2% M(50)	0,6
Sisemajanduse koguprodukt (SKP)								
Üleminekukanded	1,4% (ii)	(i) 3,5	-1,0% (ii)	(i) -0,2	-0,9% (ii)	(i) 0,4	0,6% (ii)	(i) 1,9
Kogurahvatulu								
FISIM (mõju)	puudub	puudub	puudub	puudub	puudub	puudub	puudub	puudub
Omavahendite arvestamiseks kasutatav kogurahvatulu								

 Komponentid viies külastatud liikmesriigis, mille kontrollikoda valis nii põhjalikuks kontrollimiseks kui ka dokumentide kontrollimiseks

 Komponentid, mille kontrollikoda valis dokumentide kontrollimiseks viies liikmesriigis, mida ei külastatud

 Komponentid, mille kontrollikoda valis dokumentide kontrollimiseks viies liikmesriigis, mida külastati

Selgitus:

- „Suurus” – komponendi suhteline suurus osana kogurahvatulust.
- „R” – riskihindamine (vt **VII lisa**).
- „M” – riskikaal.
- „RSI” – riski suuruse näitaja.
- „L”, „M”, „H”, „VH”, „N/A” ja „FISIM”: vt **VII lisa**.

Allikas: Euroopa Kontrollikoda.

Itaalia		Madalmaad		Austria		Poola		Rootsi		Ühendkuningriik	
Suurus	RSI	Suurus	RSI	Suurus	RSI	Suurus	RSI	Suurus	RSI	Suurus	RSI
R(M)		R(M)		R(M)		R(M)		R(M)		R(M)	
4,8%	3,6	6,7%	5,0	5,3%	4,0	3,8%	(i) 3,8	10,1%	5,0	6,4%	4,8
H(75)		H(75)		H(75)		VH(100)		M(50)		H(75)	
2,7%	2,0	2,7%	2,1	3,7%	2,8	3,5%	2,7	3,2%	2,4	4,2%	(i) 3,2
H(75)		H(75)		H(75)		H(75)		H(75)		H(75)	
0,8%	0,6	0,4%	0,2	0,0%	0,0	0,5%	0,4	0,0%	0,0	0,4%	0,3
H(75)		M(50)		H(75)		H(75)		H(75)		H(75)	
0,0%	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0
puudub		puudub		puudub		puudub		puudub		puudub	
11,9%	(i) 6,0	12,0%	(i) 6,0	12,2%	(i) 6,1	12,0%	(i) 9,0	13,2%	(i) 6,6	11,4%	(i) 5,7
M(50)		M(50)		M(50)		H(75)		M(50)		M(50)	
1,2%	0,6	0,9%	0,4	2,2%	(i) 2,2	0,2%	0,1	0,5%	0,3	0,4%	0,3
M(50)		M(50)		VH (100)		H(75)		H(75)		H(75)	
−0,8%	(i) −0,1	0,8%	(i) 1,0	−0,8%	(i) −0,3	−0,4%	−0,3	−0,2%	(i) 0,1	1,7%	(i) 1,3
(ii)		(ii)		(ii)		(ii)		(ii)		(ii)	
puudub	puudub	puudub	puudub	puudub	puudub	puudub	puudub	puudub	puudub	puudub	puudub

Märkused:

1. Riski suuruse näitaja saadakse, korrutades komponendi suhtelise suuruse kogurahvatulus riskihindamise tulemustega. Viimase puhul kasutati järgmisi riskikaalusid: 100 – väga kõrge risk, 75 – kõrge risk, 50 – keskmine risk ja 10 – madal risk. Riski suuruse näitaja arvutamisel võivad esineda väikesed ümardamiserinevused.
2. Viies külastatud liikmesriigis on kogurahvatulu komponentide põhjalikuks kontrollimiseks valimise üldise künnise väärtus 5. Eurostati kontrollimistööd kajastavate dokumentide kontrolli puhul on viies külastatud liikmesriigis üldine künnis 2 ja viies valitud liikmesriigis, mida ei külastatud, 5.
3. Järgmistel juhtudel tehti tasuvusanalüüsi kvaliteedi parandamiseks erandeid i):
 - neid komponente ei valitud vaatamata sellele, et need ületasid määratud künnise, sest Eurostat viis läbi otsese kontrolli, nende kohta kehtisid komisjoni reservatsioonid, neil oli madalaim riski suuruse näitaja ja/või kontrollikoda ei hinnanud ühtegi nende alamprotsessi suurt või väga suurt riski omavaks;
 - need komponendid valiti vaatamata sellele, et need jäid allapoole künnist, sest kontrollikoda hindas nende riski väga suureks (riski suuruse näitaja vähemalt 2%) ja/või neil oli kõrgeim riski suuruse näitaja.
4. Üleminekukanded saadakse järgmiselt: hüvitised töötajatele ja ülejäänud maailmast saadud omanditulu + hüvitised töötajatele ja ülejäänud maailmale makstud omanditulu – ELile makstud maksud tootmiselt ja impordilt + ELi makstud toetused. Üleminekukannete kohta avaldatud riski suuruse näitaja väärtus saadakse aluseks olevate komponentide riski suuruse näitajate summeerimisel. Tasuvusanalüüs viidi siiski läbi iga komponendi tasandil.
5. Andmeid riskihindamise (ii) kohta vt **VII lisast**.

TASUVUSANALÜÜSI TULEMUSED

1. Kümnes vaatlusaluses liikmesriigis määrati kindlaks kõigi kogurahvatulu komponentide riski suuruse näitaja, korrutades kogurahvatulu komponendi suhtelise suuruse riskihindamisel saadud riskikaaluga (vt **VII lisa**).
2. Sellest tulenev riski suuruse näitaja seab tähtsuse järjekorda kogurahvatulu komponendid, mida tuleb kontrollida kõigis liikmesriikides, ja võimaldab ajalisi võrdlusi iga liikmesriigi kohta ja/või liikmesriikide vahel. Riski suuruse näitaja koondväärtus igas liikmesriigis, mis arvutatakse, summeerides nende näitajate väärtused kõigi kogurahvatulu komponentide lõikes, võib varieeruda 10 ja 100 vahel.
3. Määratletud üldiste künniste alusel võimaldas see analüüs kontrollikojal välja valida kogurahvatulu komponendid, mille kohta viia liikmesriikides läbi põhjalik kontrollimine ja/või dokumentide kontrollimine. Tasuvusanalüüsi tulemuslikkuse suurendamiseks tehti mõned erandid¹.
4. Näiteks Belgia puhul, mida kontrollikoda kohapeal ei külastanud, valiti dokumentide kontrollimiseks välja kogurahvatulu komponendid NACE D (Rev. 1) „Tootmine“, NACE G (Rev. 1) „Hulgi- ja jaemüük; mootorsõidukite, mootorrataste ning tarbekaupade ja majatarvete parandus“ ja NACE I (Rev. 1) „Veondus, laondus ja side“, sest nende vastav riski suuruse näitaja oli suurem kui 5.
5. Nelja kontrollitava kogurahvatulu komponendi hulka valiti ka NACE N (Rev. 1) tegevusala „Tervishoid ja sotsiaaltoetus“, sest sellel tegevusalal oli kõrgeim riski suuruse näitaja väärtus (olles küll väiksem kui 5). NACE K (Rev. 1) tegevusala „Kinnisvara, väljaüürimine ja äritegevus“ ei valitud, sest Eurostat viis läbi kõnealuse kogurahvatulu komponendi otsese kontrolli.
6. Sarnast menetlust rakendati ka muudes liikmesriikides – ka neis, mida külastati kohapeal –, kus kontrollikoda viis läbi kogurahvatulu komponentide põhjaliku kontrollimise ja dokumentide kontrollimise. Neis viies liikmesriigis kasutati valimiseks kaht erinevat olulisuskünnist (s.o 5 põhjalikuks kontrollimiseks ja 2 dokumentide kontrollimiseks).

¹ Vt märkusega i) tähistatud komponendid tabelis ja seonduvad kommentaarid.

KOMISJONI POOLT ELI 25 LIIKMESRIIGI SUHTES KEHTESTATUD RIIGIPÕHISED RESERVATSIOONID

Liikmesriik	Reservatsioonide arv	Riigipõhised reservatsioonid ajavahemikul 2002–2010 (ELi 15 liikmesriiki) ja 2004–2010 (ELi 10 liikmesriiki)
Belgia	3	1) – ehitussektori varimajanduse statistiliste hinnangute ajakohastamine; 2) – ammendavuse huvides kohaldatavate korrigeerimiskordajate ajakohastamine; 3) – väliskaubanduse statistika.
Tšehhi Vabariik	2	1) – majutusteenused; 2) – jootraha.
Taani	1	1) – majutusteenused.
Saksamaa	2	1) – majutusteenused; 2) – algupärased filmid, raadio- ja telesaated.
Eesti	2	1) – maanteede, sildade jms põhikapitali kulum; 2) – algupärased meelelahutus-, kirjandus- ja kunstiteosed.
Iirimaa	1	1) – segatulule lisatav kahjum.
Kreeka	8	1) – ettevõtluse struktuurstatistika ja tööhõiveandmete ajakohastamine; 2) – kulupõhises lähenemisviisis kasutatud kodumajapidamiste eelarve uuringu andmete läbivaatamine; 3) – ehitussektor; 4) – valitsemissektori lisandväärtus; 5) – kodumajapidamisi teenindavad kasumitaotluseta institutsioonid (KTKTI); 6) – laevade ja meretranspordi maksebilansi andmete läbivaatamine; 7) – majutusteenused; 8) – täiendavad selgitused.
Hispaania	3	1) – väikevahendid; 2) – hüvitised töötajatele; 3) – ELi toetused.
Prantsusmaa	2	1) – maksebilansi andmete läbivaatamine; 2) – investeerimisfondid.
Itaalia	3	1) – poolelioleva tegevuse netoülejäägi lisamine; 2) – kapitalikasumi ja -kahjumi varude muutusest eraldi hoidmine; 3) – maarent.
Küpros	5	1) – osaluseta käibemaksupettus; 2) – filmide, raadio- ja telesaadete enda tarbeks tootmine; 3) – kasutustasu kasutamine algupäraste kirjandus- ja kunstiteoste väärtuse hindamisel; 4) – tarkvara enda tarbeks tootmine; 5) – maksud ja toetused.
Läti	10	1) – enda tarbeks tootmine; 2) – olemasolevate elamute kulude ülekandmine; 3) – valitsemissektori ja KTKTI põhikapitali kulum; 4) – kasumitaotluseta institutsioonide liigitamine; 5) – algupärased meelelahutus-, kirjandus- ja kunstiteosed; 6) – kahjukiindlustusteenused; 7) – tarkvara; 8) – ammendavus; 9) – tasakaalustamismenetlus; 10) – täiendavad selgitused.
Leedu	2	1) – pakkumise ja kasutamise tabelite täielik integreerimine; 2) – algupärased meelelahutus-, kirjandus- ja kunstiteosed.
Luksemburg	2	1) – deklareerimata töö korrigeerimise ajakohastamine; 2) – eluruumide enda tarbeks ehitamine.
Ungari	10	1) – oma tarbeks kapitali kogumahutuse põhivarasse arvestamine ja selle väärtuse hindamine; 2) – algupäraste teoste hindamine; 3) – ringlussevõetavate jäätmete arvestamine; 4) – kindlustuse, pensionifondide ja finantsvahenduse lisandväärtuse läbivaatamine; 5) – kapitalikasumi ja -kahjumi eraldi hoidmine varude muutusest ja kaubanduse juurdehindlusest; 6) – kodumajapidamiste sektori eraomanike lisandväärtus; 7) – pakkumise ja kasutamise tabelite ristkontroll; 8) – ammendavus; 9) – maanteede, sildade jms põhikapitali kulum; 10) – täiendavad selgitused mitme tegevusala kohta.

Liikmesriik	Reservatsioonide arv	Riigipõhised reservatsioonid ajavahemikul 2002–2010 (ELi 15 liikmesriiki) ja 2004–2010 (ELi 10 liikmesriiki)
Malta	8	1) – väikevahendid; 2) – kapitalikasumi ja -kahjumi varude muutusest eraldi hoidmine; 3) – probleemid tervishoiuteenuste maksumuse hindamises; 4) – eluruumide enda tarbeks ehitamine; 5) – restoranid ja baarid; 6) – toodang ja kapitali kogumahutus põhivarasse algupäraste filmide, raadio- ja teleasaadete puhul; 7) – kindlustusteenused; 8) – täiendavad selgitused majutusteenuste kohta.
Madalmaad	4	1) – enda tarbeks ehitamise ajakohastamine; 2) – raskete kaubaveokite maksustamise ümberliigitamine teenusteks; 3) – väliskaubandusstatistika ajakohastamine; 4) – haldusteenuste impordi ja ekspordi andmete ajakohastamine.
Austria	1	1) – selgitused enda tarbeks tarkvara tootmise kohta.
Poola	11	1) – toodangu hindamiseks kasutatavate allikate ja meetodite läbivaatamine; 2) – turuväliste tootjate toodang; 3) – kapitalikasumi ja -kahjumi varude muutusest eraldi hoidmine; 4) – teadus- ja arendustegevus; 5) – jootraha; 6) – arvestuslike sotsiaalmaksete lisamine töötajate hüvitistele; 7) – maksud; 8) – ammendavus; 9) – piiriülestelt intressi- ja dividendivoogudelt maksude kinnipidamise arvestamine; 10) – kindlustus; 11) – tarkvara statistiline hindamine (eriti enda tarbeks toodetud tarkvara).
Portugal	3	1) – enda lõpptarbimiseks kasutatava toodangu mõõtmine ja väärtuse hindamine; 2) – vajadus uurida, kas ajaprofiile kapitali kogumahutuse puhul põhivarasse võib kasutada jooksva inventari meetodi mudelis põhikapitali kulumise arvestamiseks; 3) – töandjate sotsiaalmaksed avaliku teenistuse pensioniskeemi.
Sloveenia	3	1) – põllumajanduse lisandväärtuse ajakohastamine; 2) – omanditulu kinnisvaralt; 3) – valitsemissektori ja elamumajanduse põhikapitali kulum.
Slovakkia	2	1) – edasikindlustuse komisjonitasude arvestamine; 2) – valitsemissektori kapitali kogumahutus põhivarasse ja põhikapitali kulum.
Soome	1	1) – ehitussektori renoveerimistööde andmete ajakohastamine.
Rootsi	4	1) – hüvitised töötajatele ülejäänud maailmas/maailmast; 2) – algupärased meelelahutus-, kirjandus- ja kunstiteosed; 3) – tarkvara; 4) – edasikindlustuse komisjonitasude arvestamine.
Ühendkuningriik	10	1) – majutusteenused; 2) – KTKTI; 3) – ammendavus; 4) – enda tarbeks ehitamine; 5) – kindlustus; 6) – algupärased kinoteosed; 7) – enda tarbeks tarkvara tootmine; 8) – maanteede, sildade jms põhikapitali kulum; 9) – vajadus uurida hinnakirjas sätestatud hindade kasutamise mõju uute autode ostmisele; 10) – vajadus viia kogurahvatulu andmed vastavusse riiklikult avaldatud andmetega.
Kokku	103	

Allikas: Euroopa Kontrollikoda (komisjoni poolt liikmesriikidele teatatud reservatsioonide alusel).

KOMISJONI VASTUS

KOKKUVÕTE

IV.

Komisjonil on hästi toimiv ja mitmetahuline kontrollisüsteem. Selles pööratakse tähelepanu kvaliteedile ja vastastikusele hindamisele ning see on piisavalt paindlik, et tulla toime erakorraliste asjaoludega. Komisjon jätkab oma kogurahvatulu andmete kontrollimise strateegia arendamist, et võtta kasutusele struktureeritum ja ametlikum programm. See hõlmab riskianalüüsi, milles võetakse täiel määral arvesse kulutasuvust. Komisjon võtab kontrollikoja kasutatava mudeli teadmiseks ja kaalub, millised elemendid oleksid asjaomase protsessi puhul kasulikud.

Komisjon on seisukohal, et personalivajaduste hindamine on keeruline ja seda ei ole veel tehtud.

V.

Komisjon nõustub sellega, et üldisi reservatsioone tuleks kasutada võimalikult harva. Sellest hoolimata on need ELi finantshuvide kaitsemise oluline osa ja seega ei saa neist täielikult loobuda.

Ühtlasi on komisjoni kontrollisüsteem piisavalt tugev, et tulla toime suurte korrapärase muudatustega, nagu peamiste andmeallikate muutumine või uued hindamismeetodid.

VI. a)

Komisjon leiab, et tal on oma töö kavandamiseks ja prioriteetide kindlakstegemiseks hästi toimiv riskipõhine menetlus, mis hõlmab kavade eelnevat kokkuleppimist kogurahvatulu komiteega.

VI. b)

Komisjon kohaldab kõikides liikmesriikides ühesugust kontrollimetoodikat. Nagu on kokku lepitud kogurahvatulu komiteega, täiendab otsene kontrollimine iga liikmesriigi kogurahvatulu nimistu kontrollimist kogurahvatulu nimistu hindamise küsimustiku põhjal.

VI. c)

Kontrollimise tulemused on edastatud kogurahvatulu komiteele, kelle arvamuse kohaselt oli see teave piisav, et esitada andmete kohta oma arvamus.

KOMISJONI VASTUS

VII.

Komisjon on kõiki aruandes nimetatud juhtumeid üksikasjalikult uurinud ega ole kontrollikoja esitatud mitme järelduse puhul nõus kontrollikoja arvamusega.

VIII. a)

Komisjon arendab auditi järeldusi arvesse võttes veelgi oma strateegiat eesmärgiga saavutada lühemad kontrollitsüklid. Vahepeal on komisjon rakendanud tegevuspõhimõtteid üldiste reservatsioonide kasutamise piiramiseks.

VIII. b)

Komisjon on arvamusel, et kohaldatav lähenemisviis (kogurahvatulu küsimustike ja kvaliteediaruannete dokumentide kontroll, kogurahvatulu nimistute kontrollimine kogurahvatulu nimistu hindamise küsimustiku põhjal, mida täiendab otsene kontrollimine, kusjuures kõikide sammude suhtes kohaldatakse vastastikust hindamist) oli liikmesriikide kogurahvatulul põhinevate omavahendite lõplikuks hindamiseks sobilik. Komisjon uurib aga võimalusi sõnastada selgelt kriteeriumid, mida kasutatakse otseselt kontrollitavate komponentide väljavalimiseks, ning teha dokumenteerimisel muid täiustusi.

VIII. c)

Komisjoni aruandlust kogurahvatulu kontrollimise kohta on viimastel aastatel pidevalt parandatud. Sellest hoolimata võtab komisjon kontrollikoja järeldused teadmiseks ja nõustub vajadusega jätkata jõupingutusi olukorra parandamiseks.

Komisjon on alati olnud seisukohal, et aruandlus on piisav ja vastab rahvamajanduse kogutulu määrasele ning et kogurahvatulu komitee iga-aastane arvamus on piisav. Kontrollikoja soovitus kogurahvatulu komitee iga-aastase arvamuse kohta esitatakse kogurahvatulu komiteele.

Aruande muudes osades tunnistas kontrollikoda juba tehtud täiustusi ning auditi jooksul esitatud soovitusi on viimases iga-aastases tegevusaruandes arvesse võetud.

Komisjon leiab, et kogurahvatulu komitee arvamus on eelarve eesmärkidel alati nõuetekohaselt kasutatud.

SISSEJUHATUS

Selgitus

Üldisi reservatsioone saab kasutada ka juhul, kui liikmesriigid ei pea kinni edastamise tähtaegadest.

TÄHELEPANEKUD

28.

Komisjon leiab, et tal on oma töö kavandamiseks ja prioriteetide kindlakstegemiseks hästi toimiv riskipõhine menetlus. Viimase kontrollitsükli kavad kiitis heaks kogurahvatulu komitee. Koosõlas rahvamajanduse kogutulu määrasega kasutab komisjon konkreetsete meetmete või tehingute võimaliku suuruse ja olulisuse (tasuvuse) hindamisel peamiselt kvalitatiivset lähenemisviisi.

Komisjon kasutab tasuvuspõhimõtet selle kindlakstegemiseks, kas meetme suhtes tuleb teha reservatsioon, ja andis selle kohta kogurahvatulu komiteele aru niipea, kui kontrollitsükkel (sh Bulgaaria ja Rumeenia puhul) lõppes, esitades 2013. aasta aprillis dokumendi selliste meetmete järelmeetmete kohta, mille suhtes reservatsioone ei tehtud. See on peamine viis, kuidas komisjon kasutab tasuvuspõhimõtet, st aidates otsustada, milliste lõpetamata meetmete puhul on reservatsioonid õigustatud ja millised meetmed võib liigitada muudeks küsimusteks, mille suhtes tuleks järelmeetmeid võtta.

29.

Töö selle soovitusel rakendamiseks on veel käimas. Komisjon võtab arvesse ka kontrollikoja auditi tulemusi. Järeldused lähenemisviisi kohta peavad olema koostatud enne järgmise kontrollitsükli algust 2015. aasta septembris.

KOMISJONI VASTUS

32.

Komisjon leiab, et kohaldatav lähenemisviis (kogurahvatulu küsimustike ja kvaliteediaruannete dokumentide kontroll, kogurahvatulu nimistute kontrollimine kogurahvatulu nimistu hindamise küsimustiku põhjal, mida täiendab otsene kontrollimine, kusjuures kõikide sammude suhtes kohaldatakse vastastikust hindamist) on liikmesriikide kogurahvatulul põhinevate omavahendite lõplikuks hindamiseks sobilik.

34.

Komisjoni kontrollimudel nõuab kogurahvatulu nimistute kõikehõlmavat kvalitatiivset analüüsi. Komisjon ja kogurahvatulu komitee on seisukohal, et otsene kontroll üksnes täiendab liikmesriikide kogurahvatulu nimistute kontrollimist kogurahvatulu nimistu hindamise küsimustiku põhjal. Otsese kontrolli põhieesmärk on teha kindlaks, kas nimistus sisalduv allikate ja meetodite kirjeldus kajastab piisavalt koostamisel tegelikult järgitavaid tavaid ning kas allikates esitatud põhiandmed on nõuetekohaselt muudetud rahvamajanduse arvepidamise andmeteks, mida liikmesriigid esitavad kogurahvatulu omavahendite kohta. Arvesse võetakse ka metoodika võrreldavust teiste liikmesriikidega.

Otsene kontroll ei ole sobilik alus nimistust kirjeldatud kogurahvatulu hinnangute kõikide osade kohta järelduste tegemiseks.

35.

Komisjoni kontrollisüsteem nõuab kogurahvatulu nimistute kõikehõlmavat kvalitatiivset analüüsi (mida täiendab otsene kontroll). Selles ei keskenduta üksnes meetmetega A hõlmatud või otsese kontrolli läbinud komponentidele. Komisjon on seisukohal, et kontrollikoja leidude selles osas esitatud järeldused põhinevad eeldusel, et Eurostat keskendus oma kontrollides komponentidele, mis on hõlmatud meetmetega või mille puhul Eurostat teostas otsest kontrolli.

36.

Komisjon on seisukohal, et kontrollikoja leidude selles osas esitatud järeldused põhinevad eeldusel, et Eurostat keskendus oma kontrollides komponentidele, mis on hõlmatud meetmetega või mille puhul Eurostat teostas otsest kontrolli.

38.

Komisjon on pühendunud liikmesriikide võrdsele kohtlemisele. Kõiki liikmesriikide juhtumeid hinnati individuaalselt, tagades täieliku läbipaistvuse kogurahvatulu komitee suhtes ja juhtkonnapoolse horisontaalse läbivaatamise.

39.

Komisjon tunnistab, et tema kontrollide dokumenteerimist tuleb parandada, ja teeb selle nimel tööd.

40.

Nagu on dokumenteeritud külastuste põhjal koostatavates aruannetes, kasutas komisjon (Eurostat) nende komponentide/valdkondade valimiseks, mida tuleb otseselt kontrollida, kogurahvatulu komitees kokku lepitud üldisi kriteeriume, võttes teadlikult arvesse üksikute liikmesriikide eripärasid.

Kogurahvatulu komitees kokku lepitud kriteeriumid täitsid oma eesmärgi täielikult ning komisjon on arvamisel, et otsene kontroll võimaldas tal teha järeldusi, mida eeldati kõnealuse täiendava vahendi puhul. Otsese kontrolli põhjal ei tehtud üldiselt kindlaks suurt riski, et liikmesriigid kirjeldaksid oma arvutusmeetodeid valesti või et nende arvutustes esineks olulisi vigu andmete koostamisel.

41.

Nagu kogurahvatulu komitee kokku leppis ja kooskõlas määruse (EÜ, Euratom) nr 1150/2000 sätetega algas otsene kontrollimine siis, kui andmed laekusid rahvamajanduse arvepidamise osakondadesse. Järelevalve- ja kontrollisüsteemid on oma laadilt korralduslikud. Need ei viita eraldi arvepidamise usaldusväärsusele (mis sõltub peamiselt kasutatud statistilistest allikatest ja meetoditest), kuigi need võivad aidata vähendada vigade esinemise ohtu. Komisjon jätkab jõupingutusi, et töötada välja järelevalve- ja kontrollisüsteeme käsitlevad suunised liikmesriikide rahvamajanduse arvepidamise koostamiseks, võttes nõuetekohaselt arvesse kontrollikoja esitatud tähelepanekuid.

KOMISJONI VASTUS

42.

Võttes arvesse vastastikuse hindamise tähtsust kogurahvatulul põhinevate omavahendite puhul, jääb komisjon seisuks kohale, et kõige asjakohasem õiguslik alus liikmesriikidesse tehtavate külastuste (st teiste liikmesriikide osalemisel toimuvate teabekülastuste) puhul on rahvamajanduse kogutulu määrus; külastustele järgneb kogurahvatulu komitee kontroll. Peale selle on liikmesriikide rahvamajanduse arvepidamise koostajate eriteadmised hindamatud teiste liikmesriikidega võrreldavuse tagamiseks.

43.

Pärast seda, kui kogurahvatulu komitee on liikmesriikide hindamisaruannete projektid heaks kiitnud, otsustab reservatsioonide kehtestamise vastavalt omavahendite määru-sele komisjon ilma asjaomase liikmesriigi või kogurahvatulu komitee heakskiiduta. Reservatsioonid kehtestatakse kõikide lõpetamata meetmete kvalitatiivse ja kvantitatiivse hindamise põhjal, võttes arvesse eelarve konservatiivsust. Kuna rahvamajanduse arvepidamise näol on tegemist keerulise kontrolli- ja tasakaalusüsteemiga, ei saa üksikute komponentide mõju isoleerida ning seega ei ole tavaliselt võimalik reservatsioonide potentsiaalset mõju täpselt kvantifitseerida. Komisjon on seisukohal, et selline lähenemisviis on ELi finantshuvide kaitsmisel tõhus.

44.

Pärast aruandes nimetatud juhtumite uurimist on komisjon arvamisel, et ta tegi reservatsioone järjekindlalt.

45.

Valdkonnaüleseid reservatsioone kasutatakse juhul, kui esineb kogurahvatulu arvutamise seotud probleeme, mille lahendamine nõuab liikmesriikide vastu võetud lahenduste üksikasjalikku võrdlevat analüüsi, milleks võib olla vajalik kogurahvatulu komitees kontseptuaalsetes küsimustes kokkuleppe saavutamine. Nimetatud võrdleva analüüsi tulemuste põhjal võib ilmneda vajadus muuta kogurahvatulu arvutamist, et tagada kogurahvatulul põhinevate omavahenditega seotud toetuse korrektne kindlaksmääramine.

46.

Valdkonnaüleste küsimuste puhul on vajalik liikmesriikide vastu võetud lahenduste üksikasjalik võrdlev analüüs. 2012. aasta lõpu seisuga ei olnud liikmesriikide deklaratsioone veel kontrollitud. ESA95-le vastava ja võrreldava kohtlemise kokkuleppimiseks oli vaja täiendavaid selgitusi ja arutelusid. See protsess on praegu käimas ja kui see on asjakohane, tühistab komisjon reservatsioonid.

47.

Komisjon leiab, et kohaldatav lähenemisviis (kogurahvatulu küsimustike ja kvaliteediaruannete dokumentide kontroll, kogurahvatulu nimistute kontrollimine kogurahvatulu nimistu hindamise küsimustiku põhjal, mida täiendab otsene kontrollimine, kusjuures kõikide sammude suhtes kohaldatakse vastastikust hindamist) on liikmesriikide kogurahvatulul põhinevate omavahendite lõplikuks hindamiseks sobilik.

48.

Komisjon nõustub sellega, et dokumenteerimist on võimalik parandada. Vt palun märkused vastuses punktile 39.

50.

Äriregistrid on hõlmatud kogurahvatulu nimistu hindamise küsimustikuga. Ülemäärase eelarvepuudujäägiga tegelevad Eurostati üksused vastutavad turupõhisuse/turuvälisuse kindlakstegemise eest, mille tulemusi kogurahvatulu kontrolliv rühm jälgib omavahenditega seotud eesmärkidel hoolikalt.

Eurostatis on vastutusalad jagatud selleks, et vältida töö dubleerimist. Kõikide sagedaste ja mitmekesiste osakondadevaheliste konsultatsioonide ja arutelude dokumenteerimine nõuaks liiga suuri ressursse.

51.

Saksamaa puhul tegi komisjon (Eurostat) kindlaks puudused, ent märkis, et äriregistrit ja perioodide korrigeerimist täiendatakse ja ajakohastatakse pidevalt. Seepärast leiti, et kõnealuse küsimuse puhul ei ole reservatsioon õigustatud.

Riigihaglate liigitamise puhul Austrias kvantifitseeriti see küsimus alles pärast kontrollitsükli lõppemist 2012. aasta jaanuaris. ESA95-s ei ole selgelt täpsustatud märkimisväärsete rahavoogude kirjendamist, mille keskvalitsus maksab riigihaglatele nende tegevuskahjumi katmiseks.

Austria statistikaamet kohaldas ESA95 aastatel 2002–2007 nõuetekohaselt ja komisjon ei teinud kontrollimisel vigu.

KOMISJONI VASTUS

52.

See küsimus leidis kinnitust pärast kontrollitsükli lõppemist, sest Austria statistikaamet teostas riigihaiglate 50% kontrolli alles 2013. aasta mais. Selle tulemuste põhjal võttis komisjon meetmeid, et kehtestada selle konkreetse küsimuse kohta erireservatsioon.

53.

Vt komisjoni vastus punktile 51 eespool.

54.

Komisjon nõustub sellega, et dokumenteerimist on võimalik parandada. Vt palun märkused vastuses punktile 39.

55.

Komisjon (Eurostat) uurib dokumenteerimisega seotud küsimusi järgmise kontrollitsükli ettevalmistamisel. Komisjon on pühendunud talitluspidevuse tagamisele, ent kõnealune audit hõlmab enam kui kümne aasta tagust aega ning taotlus käsitles suurt hulka üksikasjalikku ja mõnikord aegunud teavet.

56.

Komisjon (Eurostat) kohaldas menetlusi, mis olid esitatud kogurahvatulu komiteele ja mille kohta oli komitees saavutatud kokkulepe. Järgmise kontrollitsükli ettevalmistamisel vaatab komisjon üle käesoleva kontrollitsükli jooksul saadud kogemused.

56. Esimene taane

Tasuvuspõhimõttest lähtudes keskenduti komisjoni kontrollimudelile allikale, mida tegelikult kasutati. Sellele vaatamata koostati ka täiendavaid hinnanguid, eelkõige kogurahvatulu komitee soovitude põhjal.

57.

Komisjon on kõiki aruandes nimetatud juhtumeid üksikasjalikult uurinud ega nõustu kontrollikoja arvamusega mitme järelduse puhul, mille kontrollikoda esitas tabelis 1 (vt üksikasjalikud vastused punktidele 59 ja 63 allpool). Komisjon nõustub muu hulgas sõidukite registreerimismaksu kirjendamisega Prantsusmaa puhul, elamumajandusteenuste vahetarbimise alahindamisega Itaalia puhul ja ELi toetuste võimaliku ebaõige kirjendamisega liikmesriikides.

59. Esimene taane

Komisjon (Eurostat) oli kõnealustest korrektsioonidest teadlik. Nende võimalik suurus vaadati korrapäraselt läbi ja neid ei peetud suureks probleemiks Saksamaa rahvamajanduse arvepidamise võrreldavuse, usaldusväärsuse ja ammendavuse seisukohast (vt ka komisjoni vastus punktile 51).

59. Teine taane

Ammendavus on enam kui kahe aastakümne jooksul olnud kogurahvatulu valdkonnas tehtava töö nurgakivi ja see pärast on seda käsitletud mitmel korral enne viimast kontrollimist, mil seda järjekordselt kontrolliti, ning see on jätkuvalt prioriteet ka järgmistes tsüklites. Eelmise kontrollitsükli lõppedes peeti nelja nimetatud liikmesriigi arvu-
tusmeetodeid vastuvõetavaks.

59. Kolmas taane

Viimasele tsüklile eelnevates kontrollitsüklites kontrolliti seda, kas Saksamaa järgib kogurahvatulu komitee vastu võetud soovitusi (GNIC/004), sealhulgas edasimüüki käsitlevat soovitusi (GNPC/205). Kõik kõnealustest varasematest kontrollitsüklitest tulenevad edasimüügi või kaubanduse juurdehindluse arvutamise seotud reservatsioonid lahendati enne viimast tsüklit.

59. Neljas taane

Pärast komisjoni (Eurostat) kehtestatud meedet vaatas Prantsusmaa statistikaamet majapidamise osutatud elamumajandusteenuste vahetarbimise arvutamise läbi ja laiendas vastavat määra. Komisjon kontrollis Prantsusmaa statistikaameti tööd seoses majapidamise osutatud elamumajandusteenuste vahetarbimisega ja kiitis selle heaks; seega ei leitud, et kõnealuse küsimuse puhul oleks Prantsusmaa suhtes reservatsiooni tegemine õigustatud.

Komisjon nõustub järeldusega, et Itaalias on elamumajandusteenuste vahetarbimist alahinnatud.

59. Viies taane

Komisjon on arvamusel, et Hispaania peaks kasutama ajakohaseid ja sobilikke andmeallikaid. Komisjon kiitis heaks Hispaania arvutused, sest nimistu koostamise ajal 2007. aasta detsembris ei käsitletud neid aegununa. Nende võimalikku suurust ei peetud oluliseks probleemiks Hispaania rahvamajanduse arvepidamise võrreldavuse, usaldusväärsuse ja ammendavuse seisukohast.

KOMISJONI VASTUS

59. Kuues taane

Komisjon kiitis Saksamaa, Hispaania ja Prantsusmaa arvutused heaks. Nende potentsiaalset suurust ja võimalikku vigade sisaldust ei peetud oluliseks probleemiks vastavalt Saksamaa, Hispaania või Prantsusmaa rahvamajanduse arvepidamise võrreldavuse, usaldusväärsuse ja ammendavuse seisukohast.

59. Seitsmes taane

Seoses üleminekuga tootjahindadega toodangult baashinnaga toodangule uuris komisjon seda küsimust kogurahvatulu käsitlevate teabekülastuste jooksul 2008. ja 2009. aastal. See kajastub vastustes kogurahvatulu nimistu hindamise küsimustikule ja kirjavahetuses riikliku statistikaametiga. Asjaomasel ajal saadud teabe põhjal leidis komisjon, et nõuetekohane üleminek baashinnale on tagatud vastuvõetavalt kvaliteetsel tasemel. Võttes aga arvesse kontrollikoja tähelepanekuid, võtab komisjon koos riikliku statistikaametiga selle küsimuse suhtes järeelmeetmeid.

60.

Ammendavuse küsimust käsitleti põhjalikult enne viimast kontrollitsükli, ent seda uuriti uuesti. Saksamaa, Hispaania, Prantsusmaa ja Itaalia arvutusmeetodid kiideti heaks.

61.

Komisjon jätkab jõupingutusi varimajanduse hinnangute kvaliteedi parandamiseks.

62.

Komisjon tagab hoolikalt kõikide liikmesriikide võrdse kohtlemise, ent võrdne kohtlemine ei tähenda tingimata seda, et kõikides liikmesriikides kontrollitakse igat reservatsiooni.

Sellised süsteemsed riikideülesed kontrollid võivad olla soovitatavad, ent ei ole alati praktilised, võttes arvesse asjaolu, et liikmesriikide eripärad raskendavad sellist võrdlust.

63.

Komisjon on arvamusel, et siin märgitud punktides on Eurostat järginud järjepidevat lähenemisviisi reservatsioonide tegemisel või muude parandusmeetmete kehtestamisel.

63. Esimene taane

Olukord kahes riigis oli erinev. Ühendkuningriigi iga-aastase äriühingute küsitluse puhul täpsustati vastajatele esitatud suunavates dokumentides piirväärtus. Komisjoni arvamuse kohaselt näitab see, et nõuetest ollakse teadlik ning et Ühendkuningriigis kehtivad andmete koostamisel meetmed, millega minimeeritakse võimalik mõju SKP-le. Tasuvuspõhimõttest lähtudes reservatsiooni ei kehtestatud. Kuna üksikasju ei tehtud kättesaadavaks, nimetati meede muuks parandusmeetmeks, mida kontrollitakse. Kui nõuetekohaseid meetmeid ei kohaldatud (nagu Hispaanias), käsitati arvestatavat mõju SKP-le suuremana ja seega kehtestati reservatsioon.

63. Teine taane

Olukorrad ei olnud täielikult võrreldavad. Hispaanias esinesid laiaulatuslikumad probleemid kui teistes nimetatud liikmesriikides. Komisjon nõustub kontrollikojaga nõuetekohase kirjendamise jaoks vajalike sobilike algandmete küsimuses, ent on teadlik asjaolust, et kõik liikmesriigid ei aktsepteeri õiguslikult siduvat nõuet seda teha. Komisjon kavatseb uurida seda küsimust järgmises kontrollitsükli.

63. Kolmas taane

Itaalia suhtes kehtestati maarendi kohta erireservatsioon põhjusel, et erinevalt Saksamaast ja Hispaaniast ei olnud võimalik kohaldada ESA95 punkti 4.73.

KOMISJONI VASTUS

63. Neljas taane

Poola puhul käsitles reservatsioon enda lõpptarbimiseks mõeldud tarkvaraga seotud laiemaid probleeme (st seoses nii turupõhiste kui ka turuväliste tootjatega) kui Hispaania puhul, kus ei hinnata turuväliste tootjate enda lõpptarbimiseks mõeldud tarkvara. Kuna enda tarbeks mõeldud tarkvara toodavad peamiselt turupõhised tootjad, on selle puudujäägi mõju kogurahvatulule Hispaania puhul palju väiksem ning komisjoni (Eurostati) arvamuse kohaselt ei ole selle küsimuse kohta reservatsiooni tegemine õigustatud.

64.

Sarnaselt eelmistele kontrollitsüklitele kehtestati reservatsioonid kõikide lõpetamata meetmete kvalitatiivse ja kvantitatiivse hindamise põhjal, võttes arvesse eelarve konservatiivsust. Pärast seda, kui kogurahvatulu komitee on liikmesriikide hindamisaruannete projektid heaks kiitnud, otsustab reservatsioonide kehtestamise vastavalt omavahendite määruale komisjon ilma asjaomase liikmesriigi või kogurahvatulu komitee heakskiiduta. Reservatsioonide kehtestamisel tuleb hinnata kõiki liikmesriigi konkreetse olukorra nüansse asjaomasel ajal.

65.

Vt palun vastus punktile 57.

66.

Punktidele 59–63 esitatud vastustes täpsustatud põhjustel ei nõustu komisjon kontrollikoja arvamusega. Komisjon uuris kõiki kontrollikoja nimetatud juhtumeid ja järeldas, et ainus oluline järeldus on seotud elamumajandusteenuste vahetarbimise alahindamisega Itaalias.

66. Esimene taane

Komisjon leiab, et võimalik mõju tundub olevat ebaoluline.

Vt palun vastused punktidele 57 ja 66.

67.

Komisjon märgib, et vaatlusalusel perioodil kehtestati tema enda kontrollisüsteemi põhjal 103 erireservatsiooni, kuus valdkonnaülest reservatsiooni ja veel mitu meetet. Kõik need aitavad parandada kogurahvatulu hinnangute kvaliteeti ja seega kogurahvatulul põhinevate vahendite õiglast eraldamist.

69.

Kontrollide tulemused esitati kogurahvatulu komiteele 2011. aasta juulis ja oktoobris. 2012. aasta alguseks oli komisjon otsustanud, millised reservatsioonid kehtestada. Arvestades omavahendite süsteemi ülesehitust, oleks 2002. aasta tulemused olnud võimalik lugeda lõplikuks alles 2006. aastal.

70.

Komisjoni põhimõte kasutada vastastikust hindamist nõuab andmete täielikku läbipaistvat esitamist kogurahvatulu komiteele, mis ressurssidega seotud põhjustel toimub praegu kaks korda aastas.

Komisjoni strateegia on sõnastatud nii, et tagada kindlustunne seoses sellega, et liikmesriikide süsteemid suudavad esitada täpseid, võrreldavaid ja ammendavaid andmeid ning et kõik avastatud puudused heastatakse, kaitstes samal ajal ELi finantshuve juhul, kui sellised puudused on märkimisväärsed. Sel viisil tagatud kindlustunne ei ole kasulik mitte üksnes komisjonile, vaid ka kõikidele liikmesriikidele.

72.

Kuigi see on õiguslikust seisukohast võimalik, leiab komisjon, et üldiste reservatsioonide sagedane kasutamine ei ole soovitatav; samas on need üliolulised ELi finantshuvide kaitse tagamiseks. 2013. aasta aprillis laiendati vastastikuse mõistmise memorandumit, millega on reguleeritud eelarve peadirektoraadi ja Eurostati vastutuse jagunemine kogurahvatulul põhinevate omavahendite haldamisel, et tagada selgus selles küsimuses.

73.

2013. aasta aprillis allkirjastasid eelarve peadirektoraat ja Eurostat oma vastastikuse mõistmise memorandumi lisa „Hea tava seoses kogurahvatulu reservatsioonidega“, mis aitab olukorda parandada.

75.

Kontrollimisega seotud riske ei ilmnenu, sest iga-aastaseid kvaliteediaruandeid kontrolliti. Kui mõni neist ei osutunud piisavalt üksikasjalikuks, küsiti täiendavaid selgitusi (ja külastati vajaduse korral asjaomaseid liikmesriike), samuti kehtestati vajaduse korral meede või reservatsioon.

KOMISJONI VASTUS

76.

Auditiga hõlmatud ajavahemikul töötati välja uus rahvamajanduse arvepidamise koostamise standard (ESA2010). Kuna selle rakendamiseks peavad liikmesriigid esitama täielikult läbi vaadatud kogurahvatulu nimistud, otsustas kogurahvatulu komitee, et 2011. aastal ja hiljem tehtud muudatuste puhul võib nimistuid ajakohastada pärast ESA2010 rakendamist.

77.

Komisjon vaatab oma teabevahetusmenetlused läbi, võttes arvesse kontrollikoja märkusi.

79.

Komisjon kirjeldas üksikasjalikult lähenemisviisi konkreetseid riike hõlmavatele meetmetele oma vastuses punktile 43 ja valdkonnaülestele reservatsioonidele oma vastuses punktile 45.

80.

Komisjon käsitab hindamisaruandeid lõplikuna pärast nende esitamist kogurahvatulu komiteele, kes võttis Eurostati hindamisel kasutatud lähenemisviisi teadmiseks ja toetas seda.

81.

Üldist lähenemisviisi seoses järelmeetmeid vajavate meetmete valikuga on selgitatud vastuses punktile 43.

81. Esimene taane

Komisjon on üksikasjalikult selgitanud reservatsiooni kehtestamata jätmist vastuses punktile 51.

81. Teine taane

Komisjon (Eurostat) käsitab seda muu parandusmeetmena ja võtab selle suhtes järelmeetmeid. Leiti, et selle küsimuse puhul ei ole reservatsioon õigustatud.

81. Kolmas taane

Komisjon (Eurostat) käsitab seda muu parandusmeetmena ja võtab selle suhtes järelmeetmeid. Leiti, et selle küsimuse puhul ei ole reservatsioon õigustatud.

81. Neljas taane

Komisjon (Eurostat) käsitab seda muu parandusmeetmena ja võtab selle suhtes järelmeetmeid. Leiti, et selle küsimuse puhul ei ole reservatsioon õigustatud.

82.

Komisjon püüab hindamisaruandeid veelgi parandada.

83.

Arvamused ei olnud täpselt ühesugused. Kreeka puhul ei suutnud kogurahvatulu komitee 2006. aasta kohta kindlaks teha, kas andmed olid omavahenditega seotud eesmärgil kasutamiseks sobilikud, ja leppis kokku, et nende asemel kasutatakse eelmise aasta andmeid.

EU-10 puhul tegi kogurahvatulu komitee avalduse, mis ei ole küll ametlik arvamus, ent milles ei väljendatud mingit muret andmete sobilikkuse üle omavahenditega seotud eesmärgil kasutamiseks.

85.

Vt palun vastus punktile 83.

86.

Komisjon vaatab oma teabevahetusmenetlused läbi, võttes arvesse kontrollikoja märkusi.

Kogurahvatulu komitee arvamust on alati käsitatud piisava kinnituseks ning selle kiitsid heaks ka kogurahvatulu valdkonna tehnilised eksperdid ja andmete kasutajad.

87.

Kuigi komisjon juhatab kogurahvatulu komiteed, koosneb see liikmesriikide esindajatest. Liikmesriigid on komisjoni arvamused ühehäälselt vastu võtnud ega ole avaldanud kahtlust selle kohta, kas komisjoni (Eurostati) töö on asjakohane alus arvamuste koostamiseks.

88.

Ettepanekud täiendavateks parandusteks, mille kontrollikoda tegi auditi jooksul, hõlmati 2012. aasta aruandesse ning aruannete esitamist kõiki omavahendeid hõlmavate sarnaste tegevuste kohta kaaluti üldiselt uuesti. Paratamatult keskendutakse aga sellisele tegevusele, mida eelarve peadirektoraat on tegelikult teostanud.

KOMISJONI VASTUS

89.

Nagu kontrollikoda märgib aruande muudes osades, on vastutusalade jagunemine eelarve peadirektoraadi ja Eurostati vahel selgelt sätestatud vastastikuse mõistmise memorandumis. Andmete kvaliteediga seotud küsimusi lahendatakse peamiselt käesolevas aruandes põhjalikult kirjeldatud menetluste kaudu, milles liikmesriikidel on kogurahvatulu komitee kaudu otsustav roll kõikide kogurahvatulupõhiste omavahendite kohta esitatud andmete sobilikkuse hindamisel aruannete põhjal, mille Eurostat esitab oma kontrollitegevuse kohta, milles liikmesriikidel on samuti oma osa.

90.

Lähtudes kontrollikoja soovitudest, on eelarve peadirektoraadi 2012. aasta tegevusaruandes kirjeldatud eelarve peadirektoraadi antud kinnituse alust.

91.

Oma 2012. aasta tegevusaruandes esitas Eurostat teavet kogurahvatulul põhinevate omavahendite kohta 1. osas „Poliitikaavutused” ja punktis 3.1.3 „Reservatsioonide järelmeetmed”.

Aruande 2. osas „Juhtimis- ja sisekontrolli süsteemid” avaldas Eurostat teavet eelarve peadirektoraadiga kokku lepitud töökorra kohta ning 18 seaduslikkust ja korrektsust käsitlevat näitajat sisaldava tabeli (ja joonealused märkused).

JÄRELDUSED JA SOOVITUSED

93.

Komisjon on seisukohal, et personalivajaduste hindamine on keeruline ja seda ei ole veel tehtud.

94.

Vt palun komisjoni vastused punktidele 68–76.

95.

Vt palun komisjoni vastused punktidele 26–36.

96.

Vt palun komisjoni vastused punktidele 37–67.

97.

Vt palun komisjoni vastused punktidele 77–92.

1. soovitus

Komisjon jätkab oma kogurahvatulu andmete kontrollimise strateegia arendamist, et võtta kasutusele struktureeritud ja ametlik programm. See hõlmab riskianalüüsi ja selles võetakse täiel määral arvesse kulutasuvust. Komisjon võtab kontrollikoja kasutatava mudeli teadmiseks ja kaalub, millised elemendid oleksid asjaomase protsessi puhul kasulikud.

2. soovitus

Käsitletav kontrollitsüklil kestis prognoositust kauem ELi laienemise tõttu. Komisjon nõustub, et tsüklil võiks olla lühem, ent mitte juhul, kui sellega kaasneb kvaliteedi halvenemine või ettenähtud vahendite suurenemine.

Komisjon nõustub eesmärgiga piirata üldiste reservatsioonide kasutamist. 2013. aasta aprillis allkirjastati eelarve peadirektoraadi ja Eurostati vahelise vastastikuse mõistmise memorandumis uus lisa „Hea tava seoses kogurahvatulu reservatsioonidega”, mis vähendab oluliselt üldiste reservatsioonide arvu.

3. soovitus

Komisjon on kehtestanud aruandlusmenetlused, kuid nõustub sellega, et neid on võimalik veelgi täiustada. Komisjon kasutab tasuvuspõhimõtet selle kindlakstegemiseks, kas meetme suhtes tuleb teha reservatsioon, ja selle kohta antakse aru kogurahvatulu komiteele.

4. soovitus

Komisjon on seisukohal, et kvalitatiivne hindamine on ülitähtis, sest kasutatav metoodika peab olema usaldusväärne, võrreldav ja ammendav. Ainult sel viisil on võimalik kaasnevad riskid objektiivselt kindlaks teha. Kontrollimudeli arenedes tehakse aga olemasolevate ressursside piires rohkem kvantitatiivseid hindamisi.

KOMISJONI VASTUS

5. soovitus

Komisjon õhutab liikmesriike tegema pidevaid jõupingutusi täiustamiseks. Ammendavus on algusest saadik olnud peamine kaalutlus SKP/kogurahvatulu kontrollimise protsessis ja on seda ka edaspidi. Kogurahvatulu komitee on seda teemat käsitlenud mitmel korral, viimati 2012. aasta oktoobris, kui komitee tegi järgmise järelduse: „Üldiselt tunnistatakse, et rahvamajanduse arvepidamine Euroopa statistikasüsteemis on saavutanud kõrgetasemelise ammendavuse vari-majanduse ja mitteametliku töötamisega seotud seadusliku tegevuse käsitlemisel.”

6. soovitus

Komisjon nõustub selle soovitusega. Seda valdkonda parandatakse.

7. soovitus

Komisjon nõustub sellega, et reservatsioonides ainult oluliste leidude käsitlemine on soovitatav. Reservatsiooni tegemise ajal on aga usaldusväärne kvantitatiivne teave harva kättesaadav. Komisjon nõustub, et selgitused põhjuste kohta, miks teatava küsimuse suhtes otsustati kehtestada reservatsioon või määrata see muuks parandusmeetmeks, peavad olema läbipaistvad. See ei tohi piirata komisjoni eesõigust kehtestada reservatsioone ELi finants-huvide kaitsmiseks.

8. soovitus

Praegu toimub osakondadevaheline suhtlemine ja koosolekute korraldamine. Komisjon uurib aga täiendavaid parandamisvõimalusi praeguse haldusstruktuuri raames.

9. soovitus

Komisjoni (Eurostati) aruandlust kogurahvatulu kontrollimise kohta on viimastel aastatel pidevalt parandatud. Sellest hoolimata võtab komisjon kontrollikoja järeldused teadmiseks ja nõustub vajadusega jätkata jõupingutusi olukorra parandamiseks.

Komisjon on alati olnud seisukohal, et aruandlus on piisav ja vastab rahvamajanduse kogutulu määrusele ning et kogurahvatulu komitee iga-aastane arvamus on piisav. Kontrollikoja soovitus kogurahvatulu komitee iga-aastase arvamuse kohta esitatakse kogurahvatulu komiteele.

Aruande muudes osades tunnistab kontrollikoda juba tehtud täiustusi ning auditi jooksul esitatud soovitusi on viimases iga-aastases tegevusaruandes arvesse võetud.

Komisjon leiab, et kogurahvatulu komitee arvamus on eelarve eesmärkidel alati nõuetekohaselt kasutatud.

98.

Komisjonil on hästi toimiv kontrollisüsteem, mis hõlmab usalduslikkusel põhinevat koostööd liikmesriikidega, pöörates tähelepanu kvaliteedile. Kontrollikoja soovitusi kaalutakse seoses rahvamajanduse kogutulu määruse tulevase läbivaatamisega ning sellele järgneva süsteemi edasise väljatöötamisega, võttes arvesse komisjoni ressursside piiratust.

Euroopa Kontrollikoda

Eriaruanne nr 11/2013

Õigete kogurahvatulu andmete saamine: struktureeritum ja sihipärasem lähenemisviis muudaks komisjoni kontrolli mõjusamaks

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus

2013 – 81 lk – 21 × 29,7 cm

ISBN 978-92-9241-407-8

doi:10.2865/36455

KUST SAAB ELi VÄLJAANDEID?

Tasuta väljaanded:

- üksikeksemplarid:
EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>);
- rohkem eksemplare ning plakatid ja kaardid:
Euroopa Liidu esindustest (http://ec.europa.eu/represent_et.htm),
delegatsioonidest väljaspool ELi (http://eeas.europa.eu/delegations/index_et.htm),
kasutades Europe Direct'i teenistust (http://europa.eu/europedirect/index_et.htm)
või helistades infotelefonile 00 800 6 7 8 9 10 11 (kõikjal ELis helistades tasuta) (*).

(*) Antav teave on tasuta nagu ka enamik kõnesid (v.a mõne operaatori, hotelli ja telefonikabiini puhul).

Tasulised väljaanded:

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>).

Tasulised tellimused:

- Euroopa Liidu Väljaannete Talituse edasimüüjate kaudu
(http://publications.europa.eu/others/agents/index_et.htm).

SUURE OSA ELI EELARVE TULUDEST MOODUSTAVAD OMAVAHENDID, MIS ARVUTATAKSE LIIKMESRIIKIDE KOGURAHVATULU ALUSEL. KOGURAHVATULU ANDMETE MÕJUS KONTROLL ON KESKSE TÄHTSUSEGA, TAGAMAKS, ET IGA LIIKMESRIIGI OSA ON ÕIGESTI JA ÕIGLASELT ARVUTATUD. KONTROLLIKOJA AUDITIGA UURITI, KUIDAS OLI KOMISJON KONTROLLINUD AASTATE 2002–2007 KOGURAHVATULU ANDMEID, MIS MUUTUSID LÕPLIKUKS 2012. AASTAL. EHKKI MAINITUD KONTROLL VÕIB KOGURAHVATULU ANDMETE KVALITEETI PARANDADA, JÕUDIS KONTROLLIKODA JÄRELDUSELE, ET SEE EI OLNUD TÄIELIKU MÕJUSUSE SAAVUTAMISEKS PIISAVALT STRUKTUREERITUD JA SIHIPÄRANE.

KONTROLLIKODA SOOVITAB KOMISJONIL KESKENDUDA OLULISTELE JA RISKI SISALDAVATELE KOGURAHVATULU KOMPONENTIDELE, KAVANDADES TÖÖD NING SEADES EESMÄRGID TÄHTSUSE JÄRJEKORDA STRUKTUREERITUD JA AMETLIKU KORRA ALUSEL.

EUROOPA KONTROLLIKODA

Väljaannete talitus

ISBN 978-92-9241-407-8

9 789292 414078